

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
AFET EĞİTİMİ VE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
AFET EĞİTİMİ VE YÖNETİMİ BİLİM DALI

AFAD'IN "AFETE HAZIR TÜRKİYE – BİREY VE AİLELER İÇİN AFET BİLİNCİ
EĞİTİMİ" NİN EĞİTİM PROGRAMI VE MATERYALİ YÖNÜNDEN
DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GİZEM AKDAĞ

ÇANAKKALE
AĞUSTOS, 2019

T.C.
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Afet Eğitimi ve Yönetimi Anabilim Dalı
Afet Eğitimi ve Yönetimi Bilim Dalı

AFAD'ın "Afete Hazır Türkiye – Birey ve Aileler İçin Afet Bilinci Eğitimi"nin Eğitim Programı ve Materyali Yönünden Değerlendirilmesi

Gizem AKDAĞ
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Doç. Dr. Osman ÇEKİÇ

Çanakkale
Ağustos, 2019

Taahhütname

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum *AFAD'ın "Afete Hazır Türkiye – Birey ve Aileler İçin Afet Bilinci Eğitimi"nin Eğitim Programı ve Materyali Yönünden Değerlendirilmesi* adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve değerlere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

21.08.2019

Gizem AKDAĞ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Onay

Gizem AKDAĞ tarafından hazırlanan çalışma, 21/08/2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Referans No: 10278940

Akademik Unvan	Adı SOYADI	İmza	
Doç. Dr.	Osman ÇEKİÇ		Danışman
Doç. Dr.	Mehmet Akif SÖZER		Üye
Dr. Öğretim Üyesi	Adil ÇORUK		Üye

Tarih: 21.08.2019

İmza:

Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ

Enstitü Müdürü

Ön Söz

Yüksek lisans eğitimim boyunca ve tez çalışmam sırasında enstitünün tüm olanaklarını sunan ÇOMÜ Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürü Sayın Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ'e,

Yüksek lisansım boyunca bilgi ve tecrübesinden yararlandığım, azmini, çalışkanlığını, kararlılığını, ileri görüşlülüğünü örnek aldığım, tezimin tasarlanması ve hazırlanmasında büyük özveri ve katkıda bulunan, fikirleriyle beni daima daha iyiye yönlendiren danışmanım, çok değerli hocam Sayın Doç. Dr. Osman ÇEKİÇ'e,

Yüksek lisans eğitimimin ders aşamasında bilgi birikimi ve tecrübelerini hiç sıklımadan büyük bir sabırla paylaşan, eğitimime destek veren ÇOMÜ Afet Eğitimi ve Yönetimi Anabilim Dalı Başkanı Sayın Doç. Dr. İlknur MAYA başta olmak üzere Anabilim Dalı'ndaki tüm değerli hocalarıma,

Başta Jale JAZGAN olmak üzere, yüksek lisans süresince iyi ve kötü günleri birlikte geçirdiğimiz sevgili yüksek lisans öğrencisi arkadaşlarıma,

Yüksek lisans eğitimim süresince her türlü evrak işinde yardımını asla esirgemeyen çok sevdiğim; Anabilim Dalı sekreterimiz Hicran ÇUBUKÇU ablama,

Sayın Prof. Dr. Günhan ERDEM başta olmak üzere, eğitim hayatımda emekleri bulunan bütün lisans hocalarıma,

Değerli arkadaşlarım Alihan YILMAZ, Büşra Can KAPIDANGİREN, Emine ERDEM, Erdem YEL, Erkin Can ÖZTÜRK, Erva ILICAN, Kamile GÜMÜŞ ALPAK, Melis DEMİR ve Nur Melek ÖZDEMİR'e,

Tez çalışmam süresince desteklerini esirgemeyen Biruni Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Adnan YÜKSEL'e, Rektör Yardımcısı Sayın Sevim SAVAŞER'e, Genel Sekreter

Sayın Aysel ŞENYURT USTA'ya, Genel Sekreter Yardımcısı Sayın Menderes ÜNAL ile bütün idari ve destek hizmetleri personellerine,

Tez sonuçlarımın istatistiksel olarak değerlendirilmesindeki yardımlarından dolayı Sayın Uzm. Analist Onur KÖSE ve yazım düzeltmesindeki değerli katkılarından dolayı Dr. Öğr. Gör. Ece ONURAL'a,

Birlikte çalışmaktan keyif aldığım değerli büyüklerim, mesai arkadaşlarım Dr. Öğr. Üyesi Nazlı Ece ORDUERİ, Dr. Öğr. Üyesi Duygu KOYUNCU IRMAK, Dr. Öğr. Üyesi Göksun DEMİREL, Doktora Öğrencisi Uzm. Fzt. Safa HEYBET ve Doktora Öğrencisi Uzm. Bio. Özlem ÖZTÜRK KÖSE ve desteklerinden ötürü Uzm. Yard. Tuğçe KEMİKSİZ'e,

Gerek yüksek lisans eğitimim gerek hayatımın diğer bölümlerinde beni asla yalnız bırakmayan çok sevgili öğretmenim, biricik ev arkadaşım, canım dostum Doktora Öğrencisi Uzm. Bio. Sena ÖNER'e,

Yaşadığım her saniye bana gösterdikleri tarifsiz sevgi ve destek için; babaannem Yeter AKDAĞ, anneannem Gülsever YILDIZ, canım akıl hocam, umutsuzluğumda düştüğüm yerden kaldıran en büyük destekçim annem Gülsen AKDAĞ, her evladım dediğinde içimi sıcacık yapan babam Faruk AKDAĞ ve ablalığı bana en güzel şekli ile yaşatan, hiçbir zaman elimi bırakmayan, sonsuz güven veren kardeşim Beyza AKDAĞ'a canı gönülden teşekkür ederim.

Bu tez çalışmasını ülkemizde meydana gelen afetlerde yaşamını yitirenlere ve ailelerine ithaf ediyorum.

Çanakkale, 2019

Gizem AKDAĞ

AFAD'ın "Afete Hazır Türkiye – Birey ve Aileler İçin Afet Bilinci Eğitimi"nin Eğitim Programı ve Materyali Yönünden Değerlendirilmesi

Gizem Akdağ

Özet

Afet eğitimi, bireylerin aldıkları eğitimler ve gözlemleriyle yaşantılarında oluşturdukları farkındalıkları devam ettirmeleri ve afetlere hazırlıklı olmalarını sağlayan süreçtir. Çalışmanın amacı, Türkiye’de var olan afet öncesi hazırlık çalışmalarının bir örneğini değerlendirmek, etkililiğini, yararlılığını ortaya koymak, varsa saptanan eksiklikleri gidermek üzere çözüm önerileri sunmaktır. Çalışma; karma araştırma yöntemi olan, “açımlayıcı sıralı karma yöntem” yaklaşımı ile desenlenmiştir. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tek grup ön test-son deneysel araştırma modeli uygulanmış sonrasında nicel verilere göre belirlenmiş olan kişilerle nitel araştırma yöntemlerinden biri olan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Çalışmaya katılan 39 kişi, Biruni Üniversitesi’nde görev almaktadır. Gönüllülük esasına dayalı olarak çalışmaya katılan bu kişilerin 19’u destek hizmetleri personelidir. Kalan 20 kişi ise idarî personeldir. Çalışmanın ilk adımında bireylere, sosyo-demografik form ve AFAD’ın Form A ön yüzünde yer alan ön test soruları doldurtulup ikinci adımda eğitim verilmiştir. Eğitimin bitiminden sonraki üçüncü adımda ise, Form A arka yüzünde yer alan eğitmen ve eğitim değerlendirme soruları ile son test soruları da cevaplandırılmıştır. Elde edilmiş olan nicel veriler ışığında çalışma grubu içerisinde belirlenmiş olan katılımcılara yarı-yapılandırılmış nitel görüşme formunda yer alan sorular sorulmuş ve süreç sona ermiştir. Çalışmada kullanılan sosyo-demografik form ile katılımcıların özellikleri tespit edilmiştir. Eğitime katılanların 27’si kadın, 12’si ise erkektir. Katılımcıların yaşları 21-59 aralığında olup, yaş ortalamaları 36.51 şeklindedir. Katılımcıların Form A’da yer alan sorulara vermiş oldukları cevaplar ve katılımcıların eğitim düzeyleri arasındaki ilişkinin frekans dökümleri çapraz tablolarla analiz edilmiştir. Ön test sonuçları

incelendiğinde; eğitim seviyesi yükseldikçe olumlu yönde cevap verme eğiliminin, eğitim seviyesi düştükçe de olumsuz yönde cevap verme eğiliminin arttığı tespit edilmiştir. Son test sonuçlarına bakıldığında ilkokul mezunlarının eğitimi olumlu buldukları ve bilgilendikleri; ön lisans, lisans ve doktora mezunlarının ise eğitimin genelinden memnun kalmadıkları tespit edilmiştir. Ön test sonuçlarına kıyasla son testte olumlu yönde artış olduğu tespit edilmiştir; ancak çalışmada katılımcılar tarafından verilen “evet” cevabı oranı son testte hedeflenenin aksine sadece %64.10’a ulaşabilmiştir. Bu durum eğitimin yararlılığı noktasında yetersiz olduğunu ortaya koymuştur. Nitel görüşmelerden elde edilen bulgular ışığında da katılımcıların eğitim sonrasında bile yeterince afet farkındalıklarının oluşmadığı, afetlere hazırlığın gereksiz görüldüğü ve afetlere yönelik temel bilgilerin katılımcılar tarafından benimsenmediği ortaya konmuştur. Katılımcıların afetlere yönelik hazırlıklarının eksikliği ya da olmayışı ve verilen eğitimleri önemsememeleri, AFAD eğitiminin hazır bulunuşluk düzeyinde halkta gerekli algıyı oluşturamadığını kanıtlar niteliktedir. AFAD’ın eğitimi içerisinde, günümüzde güncellenmeden kullanılan materyallerin, resim, video ve içeriklerin geçerliliğini yitirdiği saptanmıştır. Sonuç olarak: Günümüzde yaşanmaya devam eden afetlerden edinilen tecrübelerin eğitim materyaline ve programına aktarılmaması sebebiyle, “Afet Eğitimi ve Yönetimi” alanında güncel programların geliştirilmesinin gerekliliği ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Afet, eğitim, afet eğitimi ve yönetimi, eğitim değerlendirmesi.

Evaluation of AFAD’s “Turkey: Ready For Disaster – Disaster Awareness Training for Individuals and Families” in terms of Training Program and Material

Gizem Akdağ

Abstract

Disaster training is the process that enables individuals to continue their awareness and preparedness for disasters through their training and observations. The aim of this study was to evaluate a sample of the existing pre-disaster preparedness activities in Turkey, effectiveness, reveals its usefulness is to provide solutions to address the deficiencies identified, if any. The study is designed with “exploratory sequential mixed method”, which is a mixed research method in which quantitative and qualitative methods are sequential. In the study, one group pre-test, the last experimental research model was applied, and then the semi-structured interview form, which is one of the qualitative research methods, was applied to the people determined according to quantitative data. 39 employees participated in the study at Biruni University. Nineteen of these volunteers participated in the study were support services personnel. The remaining 20 are administrative personnel. In the first step of the study, the individuals were filled in the socio-demographic form and the pre-test questions on the form A of the AFAD and in the second step, training was given to the participants. In the third step after the end of the training, the instructor and training evaluation questions and post-test questions on the back of Form A were answered. In the light of the quantitative data obtained, the participants in the study group were asked the questions in the semi-structured qualitative interview form and the process was concluded. The socio-demographic form used in the study and the characteristics of the participants were determined. 27 of the participants were women and 12 were men. The ages of the participants were between 21-59 and the mean age was 36.51. Cross-tables were used to analyze the frequency responses of the participants' answers to the questions in Form A and the relationship between the educational levels of the

participants. When the pre-test results were examined; It was found that the tendency to respond positively with the higher education level and the tendency to respond negatively with the lower education level. According to the results of the last test, primary school graduates found the education positive and informed; It is determined that associate degree, undergraduate and doctorate graduates are not satisfied with the education in general. A positive increase was found in the post-test compared to the pre-test results; however, the “yes“ response rate given by the participants in the study reached only 64.10% contrary to the target in the final test. This shows that education is insufficient in terms of usefulness. In the light of the findings obtained from the qualitative interviews, it was revealed that the participants did not have enough awareness about the disaster even after the training, preparedness for the disasters was seen as unnecessary and the basic information about disasters was not adopted by the participants. The lack of or lack of preparations for disasters and the ignorance of the trainings provided evidence that AFAD training cannot create the necessary perception in the public at the level of readiness. It has been found out that the materials, pictures, videos and contents used without being updated today are no longer valid in AFAD's education. As a result: The necessity of developing current programs in the field of “Disaster Education and Management” has been put forward since the experiences gained from the disasters that are going on today are not transferred to the training material and program.

Keywords: Disaster, education, disaster education and management, training evaluation.

İçindekiler

Taahhütname	i
Onay	ii
Ön Söz	iii
Özet	v
Abstract	vii
İçindekiler.....	ix
Tablolar Listesi.....	xiv
Şekiller Listesi.....	xvii
Kısaltmalar Listesi.....	xviii
Bölüm I: Giriş.....	1
Problem Durumu	1
Problem Cümlesi	3
Alt problemler.	3
Araştırmanın Amacı	4
Araştırmanın Önemi	4
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
Varsayımlar	5
Tanımlar.....	5
Afetlere dirençli toplum.	5
Afete hazırlık.....	5
Afet riski yönetimi.	5

Afet yönetim süreci.	6
Bütünleşik afet yönetimi (BAY).	6
Eğitim.	6
Kriz.	6
Kriz yönetimi.	6
Risk.	7
Tehlike.	7
Zarar azaltma.	7
Altın saatler.	7
Alanyazın.	8
Bölüm II: Kavramsal Çerçeve.	13
Afet.	13
Afet Türleri.	14
Doğal afetler.	15
Teknoloji kaynaklı afetler.	15
İnsan kaynaklı afetler.	15
Afetin Etkileri.	15
Doğrudan etkiler.	16
Dolaylı etkiler.	16
İkincil etkiler.	16
Türkiye’de Yaşanan Afetler ve Zararları.	16
Afet Yönetimi.	19

Afet öncesi.....	20
Afet sırası.	20
Afet sonrası.	20
Savunmasızlık.	21
Türkiye’de Afet Yönetiminin Tarihsel Gelişimi	21
Risk/zarar azaltma evresi.	25
Hazırlık evresi.	26
Müdahale Evresi.....	26
İyileştirme Evresi.	26
Afet Eğitimi ve Afet Eğitiminin Önemi	26
Türkiye’de afet eğitimi.....	27
AFAD’ın afet bilinci eğitimi.	27
“Birey ve Aileler İçin Afet Bilinci Eğitimi Projesi”.	30
Bölüm III: Yöntem	32
Araştırma Modeli.....	32
Araştırmanın Nicel Veri Toplanacak Çalışma Grubu	33
Araştırmanın Nitel Veri Toplanacak Çalışma Grubu	34
Çalışma grubunun demografik özellikleri.....	34
Veri Toplama Araçları.....	38
Nicel Veri Toplama Araçları.....	38
Nitel Veri Toplama Araçları.....	38

Verilerin Toplanması.....	39
Nicel Verilerin Toplanması.....	39
Nitel Verilerin Toplanması.....	40
Nicel ve Nitel Verilerin Analizi.....	40
Bölüm IV: Bulgular.....	41
Nicel Verilere Ait Bulgular	41
Nitel Verilere Ait Bulgular	102
Bölüm V: Tartışma, Sonuç ve Öneriler.....	107
Tartışma.....	107
Öneriler.....	116
Geliştiriciler, yöneticiler için öneriler.....	116
Uygulayıcı için öneriler.....	116
Araştırmacılar için öneriler.....	117
Bireyler İçin Öneriler.....	117
Kaynakça.....	118
Ekler	126
Ek A: ÇOMÜ Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Etik Kurul Onayı.....	126
Ek B: Araştırma Yapılan Biruni Üniversitesi Rektörlüğü Kurum Onay Yazısı	127
Ek C: Kurumsal Mail Sistemi Üzerinden Gönderilen Duyuru/Davet Maili	128
Ek D: Katılımcılardan Onam Alınması İçin Kullanılan Gönüllü Onam Formu	129
Ek E: Veri Toplamak İçin Kullanılan AFAD Eğitim Materyali (Form A).....	130
Ek F: Veri Toplamak İçin Kullanılan Sosyo-Demografik Form	132

Ek G: Nitel Görüşme Formu	133
Ek H: Diğer İstatistik Verileri	134
Özgeçmiş	137

Tablolar Listesi

Tablo Numarası	Başlık	Sayfa
1	EM-DAT Veri Tabanında Kullanılan Afet Sınıflandırması.....	14
2	Katılımcıların Cinsiyet Özellikleri	35
3	Katılımcıların Yaş Dağılımları	35
4	Katılımcıların Çalıştığı Birimler	36
5	Katılımcıların Medeni Durumu	36
6	Katılımcıların Sahip Olduğu Çocuk Sayısı	37
7	Katılımcıların Eğitim Düzeyi	37
8	Katılımcıların Gelir Düzeyi	38
9	Katılımcıların Ön Test Sorularına Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	43
10	Ön test 1. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması....	45
11	Ön test 2. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması....	46
12	Ön test 3. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması....	47
13	Ön test 4. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması....	48
14	Ön test 5. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması....	49
15	Ön test 6. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması....	50
16	Ön test 7. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması....	51
17	Ön Test 8. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması...	52
18	Ön Test 9. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması...	53
19	Ön Test 10. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması.	54
20	Ön Test 11. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması.	55
21	Ön Test 12. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması.	56
22	Ön Test 13. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması.	57

23	Ön Test 14. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması. 58
24	Ön Test 15. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması. 59
25	Katılımcıların Son Test Sorularına Verdikleri Cevapların Dağılımı..... 62
26	Son Test 1. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması . 64
27	Son Test 2. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması . 65
28	Son Test 3. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması . 66
29	Son Test 4. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması . 67
30	Son Test 5. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması . 68
31	Son Test 6. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması . 69
32	Son Test 7. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması . 70
33	Son Test 8. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması . 71
34	Son Test 9. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması . 72
35	Son Test 10. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması 73
36	Son Test 11. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması 74
37	Son Test 12. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması 75
38	Son Test 13. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması 76
39	Son Test 14. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması 77
40	Son Test 15. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması 78
41	Son Test 16. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması 79
42	Son Test 17. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması 80
43	Son Test 18. Soru Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması 81
44	Ön Test 1 - Son Test 2 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo..... 85
45	Ön Test 2 - Son Test 3 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo..... 86
46	Ön Test 3 - Son Test 4 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo..... 87
47	Ön Test 4 - Son Test 5 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo..... 88

48	Ön Test 5 - Son Test 6 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo.....	89
49	Ön Test 6 - Son Test 7 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo.....	90
50	Ön Test 7 - Son Test 8 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo.....	91
51	Ön Test 8 - Son Test 9 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo.....	92
52	Ön Test 9 - Son Test 10 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo	93
53	Ön Test 10 - Son Test 11 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo	94
54	Ön Test 10 - Son Test 12 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo	95
55	Ön Test 10 - Son Test 18 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo	96
56	Ön Test 11 - Son Test 13 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo	97
57	Ön Test 12 - Son Test 14 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo	98
58	Ön Test 13 - Son Test 15 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo	99
59	Ön Test 14 - Son Test 16 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo	100
60	Ön Test 15 - Son Test 17 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo	101
61	Ön Test Verilerine Ait Normallik Varsayımı Test İstatistikleri.....	134
62	Eğitmen ve Eğitim Değerlendirme Verilerine Ait Normallik Varsayımı Test İstatistikleri.....	135
63	Son Test Verilerine Ait Normallik Varsayımı Test İstatistikleri.....	136

Şekiller Listesi

Şekil Numarası	Başlık	Sayfa
1	Türkiye deprem tehlike haritası.....	17
2	Bütünleşik afet yönetimi (BAY) döngüsü.....	25

Kısaltmalar Listesi

AFAD	:	T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
AFADEM	:	Afet ve Acil Durum Eğitim Merkezi
AR-GE	:	Araştırma ve Geliştirme
BAY	:	Bütünleşik Afet Yönetimi
ÇOMÜ	:	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
EM-DAT	:	The International Disasters Database Uluslararası Acil Durum Veri Tabanı
JICA	:	Japan International Cooperation Agency JICA Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı
MEB	:	Millî Eğitim Bakanlığı
SPSS	:	Statistical Package for the Social Sciences
TDK	:	Türk Dil Kurumu

Bölüm I: Giriş

Bu bölümde problemin durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, önemi, sınırlılıkları, varsayımları, tanımlar ve alanyazın çalışmalarından bahsedilmiştir.

Problem Durumu

Afet hazırlığında döngüsel bir süreç takip edilirken bireylerin, kurum ve kuruluşların üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirmeleri gerekmektedir (Çilingir, 2018). Bu süreçte bireyler afet öncesinde hazırlıklarını yapmak üzere tüm bilgilendirme faaliyetlerine katılmalı ve tatbikatlar yaparak olumsuz durumlara karşı önceden önlem almalıdırlar.

Olası bir afet durumunda süreç sadece görevlendirilen bir kurumla çözülemeyecektir. Bu nedenle Bütünleşik Afet Yönetimi (BAY)'ne ihtiyaç vardır. BAY disiplinler arası bir olgu olduğu için kurum, kuruluş ve yetkili tüm organlar, afetlerin öncesinde stratejik planlar, masabaşı tatbikatları ve dönemsel olarak planları oluşturmak ve yenilemek için bir araya gelmelidirler (Leblebici, 2014).

Ülkemizin afetlere açık bir coğrafyada bulunuyor olması afetlere yönelik hazırlığın en üst seviyede yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu durumun en çarpıcı örneği 17 Ağustos 1999 tarihinde yaşanan Marmara Depremi'dir. Bu afet, ülkemiz için afet yönetimi alanındaki boşluğun fark edilmesi ve gerekli yasal düzenlemelerin yapılması için atılacak adımların başlangıcı olmuştur.

Söz konusu afet meydana gelmeden önce bireyler ve kurumlar bazında önlemler alınmadığı ve risk yönetimi kavramı bilinmediği için kriz oluşmuştur. Krizi takip eden süreçte ise kaçınılmaz olarak kaos ortaya çıkmıştır. Afet bölgesindeki bireylerin çoğunun ilk defa karşılaştıkları bir olayı yaşamaları ve afet sonrası yaşamış oldukları olumsuz durumlar, üzerlerinde travma etkisi oluşturmuştur. Bu süreçte yönetim ve organizasyon faaliyetleri, afet öncesinde görev dağılımları ve planlama çalışmaları yapılmadığı için yetersiz kalmış ve

kaosun kısa vadede çözülebilmesi mümkün olmamıştır (Aktürk ve Albeni, 2002; Özmen, 2016). Kaosun ortadan kaldırılamamasının bir diğer nedeni ise arama-kurtarma ekiplerinin, lojistik desteğin, psikososyal destek ve rehabilitasyon süreçlerinin yetersiz olmasıdır (Altun, 2018).

2009 yılında Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) kurulmuştur. AFAD'ın kurulmasıyla birlikte kriz yönetiminden (afet sonrası dönemden) risk yönetimine (afet öncesi döneme) geçilmiştir. AFAD, ülkemizde görülebilecek olası afetlere hazırlık eğitimleri ve planlama başlıklarına önem vermiş, kurumsal yapılanma ve eğitim çalışmalarına başlamıştır (AFAD, 2009).

AFAD'ın kuruluşundan sonra 23 Ekim 2011 tarihinde meydana gelen Van Depremiyle kurumsal yapılanmanın henüz tamamlanmadığı ve kurumlar arası iş birliği noktasında sıkıntıların yaşandığı gün yüzüne çıkmıştır. Marmara Depremi'nde personel ve lojistik desteğe ihtiyaç varken, Van Depremi'nde yeterince görevli personel ve ekipman olmasına rağmen koordinasyon konusunda problemler meydana gelmiş, donanım ve imkanlar olmasına rağmen güçlükler yaşanmıştır (AFAD, 2011).

Tüm bu yaşananlar risk yönetiminin gerekliliklerini ortaya koymuştur. Günümüzde afet öncesi hazırlık noktasında bilgi sahibi olmayan bireylerin var olması, olası bir acil durumda yaşanacak krizi önceki olaylarda tatbik edildiği üzere haber verir niteliktedir. Risk ne kadar iyi yönetilirse kriz de o kadar kolay atlatılacaktır. Bu durum risk ve krizin birbirini takip eden bir döngü olduğunu göstermektedir (Aktel, 2010).

Afetlere hazırlık noktasında birey ve toplumların temel görevi, afet farkındalığı oluşturmaya yönelik, kurumların düzenlemiş olduğu eğitimlere katılmaktır. Bu noktada AFAD geliştirmiş olduğu eğitim materyalleri ile bireylere yönelik afet farkındalık eğitimlerine başlamıştır. Ancak verilen eğitimlerde kullanılan içerikler hazırlandığı zamanın

gereksinimlerini karşılar nitelikte olsa da sonrasında yaşanmaya devam eden afetlerin sunuma eklenmemesi, kullanılan görsel ve videoların eski oluşu günümüz şartlarında yetersiz kalmaktadır (Akçil, 2014).

21. yüzyılın hızla değişen ve gelişen teknolojisi ışığında bilgiye ulaşma kolaylaşmış fakat nitelikli bilgiyi alma/ kullanma ve tasnif etme daha da güçleşmiştir. Gerekli ve geçerli bilgiye ulaşma, öğrenileni kullanabilme ve uygulamada kolaylık sağlama noktalarında nitelikli bilgiyi oluşturma, ayırt etme ve kullanma, her alanda olduğu gibi BAY içerisinde yer alan dört evreden biri olan “afete hazırlık” aşamasında da önemli bir hal almıştır (Akçil, 2014). Bu süreçten afet eğitiminde kullanılan eğitim materyalleri de etkilenmiş ve günün gereksinimleri karşısında güncellenme ve uygulamaya dönük olma açısından sorgulanır hale gelmiştir.

Verilen eğitimlerin etkililiğini, bireylerde afet farkındalığının oluşması ya da artması ortaya koymaktadır. Etkililik kavramı ise ortaya çıkan bir ürünün/durumun/sürecin daha önceden planlanan tasarısıyla karşılaştırılmasına yönelik yapılan bir değerlendirmedir (*Türk Dil Kurumu: BSTS / Hemşirelik Terimleri Sözlüğü*, 2015). AFAD’ın eğitimi ele alındığında; etkililiği, yararlılığı, kullanılabilirliği ve güncelliğinin sorgulanması gerekmektedir.

Problem Cümlesi

Hazır bulunuşluk düzeyinde, “Halkta güvenli yaşam kültürünü oluşturmak amacıyla verilen afete hazırlık programının ve materyallerinin etkililiği yeterli düzeyde midir?” sorusu bu çalışmanın ana problem sorusudur.

Alt problemler.

Bu araştırma problemi ışığında aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. “Birey ve Aileler İçin Afet Bilinci Eğitimi”ne gönüllü katılım oranı ne ölçüdedir?
2. Eğitime katılan bireylerin ön teste vermiş oldukları cevapların dağılımı ne şekildedir?

3. Eğitimi alan bireylerin eğitim düzeyleri ön testte yer alan sorulara verdikleri cevapları etkiler nitelikte midir?
4. Eğitime katılan bireylerin son teste vermiş oldukları cevapların dağılımı ne şekildedir?
5. Eğitimi alan bireylerin eğitim düzeyleri son testte yer alan sorulara verdikleri cevapları etkiler nitelikte midir?
6. Eğitime katılan bireylerin eğitmen ve eğitim değerlendirme sorularına vermiş oldukları cevapların dağılımı ne şekildedir?
7. AFAD eğitimi, içerik, üslup ve uygulanabilirlik açısından çalışma grubunun tüm eğitim seviyesine sahip bireylerine hitap etmekte midir?

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de var olan afet öncesi hazırlık çalışmalarının bir örneğini değerlendirmek, etkililiğini, yararlılığını ortaya koymak ve varsa saptanan eksiklikleri gidermek üzere çözüm önerileri sunmaktır.

Araştırmanın Önemi

AFADEM’in 2013 yılında başlatmış olduğu eğitim projesinde, günümüzde güncellenmeden kullanılmaya devam eden materyallerin, resim, video ve içeriklerin geçerliliğini yitirdiği düşünülmektedir. Bu süre zarfında yaşanmaya devam eden afetlerden edinilen tecrübelerin eğitim materyaline ve programına aktarılmaması sebebiyle değerlendirmeye yönelik yapılan bu çalışmanın “*Afet Eğitimi ve Yönetimi*” alanında program geliştirmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Biruni Üniversitesi’nde toplam 132 kişi çalışmaktadır, araştırma bu çalışma grubu ile sınırlıdır.

2. Araştırmanın çalışma grubu sadece idari ve destek hizmetleri personelleri ile sınırlıdır.
3. Bu araştırmanın yöntemiyle tamamen benzer bir çalışma olmaması bulguların kıyaslanması ve tartışma yazılması noktasında sınırlılıktır.

Varsayımlar

1. Araştırmaya katılan bireylerin ön test, eğitmen ve eğitim değerlendirme ile son test sorularına verdiği cevaplar gerçeği yansıtmaktadır.
2. Çalışma grubu çeşitli demografik özelliklere sahip olduğu için toplumu iyi şekilde temsil etmektedir.
3. Uygulanan istatistiksel yöntemler araştırma amacına ve verilerin dağılımına uygundur.

Tanımlar

Afetlere dirençli toplum. Afetlerin önlenmesi ve zararlarının yüksek düzeyde azaltılması konusunda eğitilmiş, farkındalığı olan ve etkin önlemler alabilen, afet türleri ve etkileme boyutlarını en az zararla atlatılabilen bireyleri ve toplumu ifade etmektedir. Afet öncesi hazırlıklarını tamamladığı için dışarıdan gelen yardımları almadan olağan yaşam düzenine geri dönebilen topluluklardır (*AFAD Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü*, 2014).

Afete hazırlık. Afetlere hızlı ve zamanında müdahalede bulunabilmek için afet öncesi, eğitim, planlama, tatbikat gibi konularda toplumun farkındalığının artırıldığı etkin ve sürdürülebilir bir süreçtir (*AFAD Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü*, 2014).

Afet riski yönetimi. Ülke, il, ilçe veya yerleşim yeri ölçeğinde riskleri belirleme ve seviyelerinin tespitinde bulunma, önleme ve azaltma çalışmaları için ilgili kurum, kuruluşlarla mevcut durumu paylaşarak yapılacak planlamaları esas alan süreçtir. Masabaşı tatbikatları yapılarak senaryoların oluşturulması, öncelikli uygulama konularının belirlenmesi ve risklerin

azaltılabilmesi için uygulama planlarının hayata geçirilmesi sürecidir (AFAD, 2009; AFAD, 2014).

Afet yönetim süreci. Olağandışı bir durum ile başlayıp, sonraki afete kadar yapılan müdahale, iyileştirme, zarar azaltma ile afet/acil durumlara hazırlık evrelerini kapsayan süreçtir. Her bir evre diğerini etkiler nitelikte olduğu için süreç döngüsel olarak ifade edilmektedir (*AFAD Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü*, 2014).

Bütünleşik afet yönetimi (BAY). Afetlerle başa çıkabilen, dirençliliği yüksek bir toplum oluşturabilmek için tehlikelere dikkat eden, afet yönetim sürecinin hazırlık, zarar azaltma, müdahale ve iyileştirme evrelerinde yapılacak çeşitli faaliyetlerle alınacak önlemleri, toplumun tüm gücü ve kaynakları dâhil edilerek oluşturulan entegre afet yönetimidir (*AFAD Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü*, 2014).

Eğitim. Bireyin, yaşantısıyla ilişkili olarak mevcut potansiyelinin dışarıya aktarılmasıyla, bilgi, tutum ve beceriler elde etmesi veya edindiği kazanımları değiştirme sürecidir (Dikmenli ve Gafa, 2017; Mızrak, 2018; Şengün ve Küçükşen, 2019).

Kriz. Devletin ve milletin bölünmez bütünlüğü ile millî hedef ve menfaatlere yönelik hasmane tutum ve davranışların, Anayasa ile kurulan hür ve demokratik düzeni veya hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik şiddet hareketlerinin, tabii afetlerin, tehlikeli salgın hastalıkların, büyük yangınların, radyasyon ve hava kirliliği gibi önemli nitelikteki kimyasal ve teknolojik olayların, ağır ekonomik bunalımların, iltica ve büyük nüfus hareketlerinin ayrı ve birlikte ortaya çıktığı hâller (*AFAD Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü*, 2014).

Kriz yönetimi. Ülkelerin içerde ya da dışarıda karşılaştığı herhangi bir sorun ya da doğal afet durumunda, problemin mümkün olan en hafif zararlarla atlatılabilmesi için gerekli ve uygulanabilir kararların alınması süreci (TDK, 2018). Kriz durumu şartları süresince

uygulanan, durumu normale döndürmeyi hedefleyen geçici bir yönetim biçimidir (*AFAD Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü*, 2014).

Risk. Bir olayın belirli koşul ve ortamlarda doğurabileceği can, mal, ekonomik ve çevresel gibi değerlerin kaybının gerçekleşme olasılığı (*AFAD Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü*, 2014).

Tehlike. Toplumun olağan düzenini bozarak, ortaya çıktığı zaman ve bölgede tehdit oluşturan, meydana geldiği afet türünün etkisiyle çevreye zarar verme potansiyeli bulunan olaylardır (*AFAD Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü*, 2014).

Zarar azaltma. Afetin etkilerini azaltmak amacıyla afet öncesi, sırası ve sonrasında alınması gereken yapısal olan ve olmayan önlemler bütünüdür. Çeşitli kurumların, kuruluşların ve disiplinlerin belli bir hedef doğrultusunda çalışmasını gerektiren uzun vadeli planlardır. Zarar azaltma, iyileştirme evresindeki faaliyetlerle başlar ve yeni bir afetle karşılaşınca kadar devam eder (*AFAD Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü*, 2014).

Altın saatler. Afetin meydana geldiği bölgedeki bireyler için yapılacak olan arama-kurtarma faaliyetleri ile acil bakım için gerekli olan ilk 72 saatlik (üç günlük) kritik süreçtir. Afet öncesinde bireylerin alacakları eğitimler ile ilk üç gün boyunca ilgili yetkililer ve ekipler gelene kadar kendi başlarına hayatta kalmalarına yetecek bilgi ve donanıma sahip olmaları beklenen zaman aralığıdır (*AFAD Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü*, 2014).

Alanyazın

Araştırmayla ilişkili alanyazın incelemesi yapıldığında planlanan araştırma konusu, amacı ve yöntemi ile ilgili benzer çalışmalara rastlanmamıştır. Yapılan çalışmanın özgün olması noktasında önemli olan bu durum, yapılmış olan çalışmalarla kıyaslama ve değerlendirme sürecinde sınırlılık olarak karşımıza çıkmıştır. Ancak, araştırma grubuna dâhil olan katılımcıların özellikleri (yaşları, cinsiyet dağılımları, gelir düzeyleri, medeni durumları, eğitim düzeyleri), deneysel araştırma modeli, eğitim verilmiş olması, veri toplama araçları (sosyo-demografik form, ön test-son test soruları vb.), verilerin analiz yöntemleri ve bulguların sunulmuş biçimleri (frekans, çapraz tablo vb.) gibi noktalarda benzerlikleri olan çalışmalar irdelenmiştir. Bu benzerlikler araştırmada uygulanan veri toplama yöntemlerinin, toplanan verilerin, uygulanan modelin ve kullanılan analiz yöntemlerinin geçerliliğini ortaya koyma noktasında önemlidir. Alanyazın bölümünde, yukarıda bahsedilmiş özelliklere sahip ve bu çalışmayla benzerlikleri olan araştırmalar sunulmuştur.

- Özgüven'in 2006 yılında "İlköğretim Öğrencilerine Verilen Temel Afet Bilinci Eğitiminin Bilgi Düzeylerine Etkisi"ni incelediği çalışmasına 105 birey katılmıştır. Öğrencilerin eğitim öncesi temel afet bilinci puan ortalaması 20.7+0.4, eğitimden iki hafta sonra 25.4+0.3 olarak artış gösterdiği ortaya konmuştur (Özgüven, 2006).
- Cin'in 2010 yılında "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Doğal Afetler ile İlgili Yanılgıları"ni incelediği çalışmasına 79 kadın, 85 erkek olmak üzere 164 birey katılmıştır. Yanılgıları tespit etmek için 35 maddeden oluşan bir ölçek geliştirilmiş ve öğrencilere uygulanmıştır. Sonuçlar, öğrencilerin doğal afetler hakkında 7 farklı yanılgıya sahip oldukları ortaya koymuştur (Cin, 2010).
- Vatan ve Salur'un 2010 yılında, "Yönetici Hemşirelerin Afet Planları Hakkındaki Görüşleri"ni inceledikleri çalışmalarına 60 birey katılmıştır. Yönetici hemşirelerin hepsinin hastanede görev sırasında deprem yaşadığı, yaşadıkları son deprem sırasında

%35'inin hiçbir şey yapmadığı, %30'unun hastaneyi boşalttıkları, %20'sinin hastaları aynı yere topladığı, %15'inin hastaları odadan dışarı çıkarmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır (Vatan ve Salur, 2010).

- Kırıkkaya ve ark.'larının 2011 yılında "İlköğretim Fen ve Teknoloji Programında Yer Alan Afet Eğitimi Konularına İlişkin Öğretmen Görüşleri"ni araştırdıkları çalışmalarına 59 kadın, 20 erkek olmak üzere 79 birey katılmıştır. Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre anlamlı bir farkla kazanımları daha önemli bulmaları ve daha çok gerçekleştirebildiklerine dair sonuçlar verilmiştir (Kırıkkaya, Ünver ve Çakın, 2011).
- Özgen ve ark.'larının 2011 yılında, "Öğretmen Adaylarının Doğal Afetler Konusunda Kullandıkları Öğrenme Biçimleri"ni araştırdıkları çalışmalarına 281 birey katılmıştır. Kadın öğretmen adayları; bireysel ($t= 2.870$; $p<0.05$), grupsal ($t= 2.774$; $p<0.05$), kinetiksel ($t= 2.687$; $p<0.05$) ve görsel ($t= 2.087$; $p<0.05$) çalışma biçimini tercih etmişlerdir. Kadın öğretmen adaylarının, öğrenme biçimlerinin birçoğunu (işitsel hariç diğer tüm öğrenme biçimlerini), erkek öğretmen adaylarına göre daha çok tercih ettikleri sonucuna varılmıştır (Özgen, Ünalı ve Bindak, 2011).
- Mishra ve Suar'ın afet riski bulunan bir yerleşim bölgesinde yaşayan yerli halkı kapsayan "Afete Hazırlık Davranışlarında Anksiyetenin Afet Eğitiminin ve Kaynaklarının Etkisi" başlıklı çalışmalarına 90 kadın, 210 erkek olmak üzere 300 birey katılmıştır. Sel ve sıcak dalgasına yönelik hazırlık yapan kişilerde bu afetlere yönelik anksiyete daha az bulunmuştur. Sele hazırlık ile anksiyete arasında kısmi ilişki varken sıcak dalgası ile anksiyete arasında tam ilişki olduğu ortaya konmuştur (Mishra ve Suar, 2012).

- Yurdakul ve ark.'larının 2013 yılında “Kocaeli Derince EAH Mevcut Afet Planı Çerçevesinde Çalışanların Afete Hazırlığının Değerlendirilmesi” isimli çalışmalarında katılımcıların %62’sinin 26-35 yaş aralığında olduğu belirtilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre afet bilincinin oluşturulması ve sağlık personelinin bu konudaki gönüllü katılımının desteklenmesi için yapılan çalışmaların artırılması gereği ortaya konmuştur (Yurdakul, Piroğlu, ve Okay, 2013).
- Akçil ve ark.'larının 2014 yılında yapmış oldukları “Yeniden Düzenlenmiş Temel Afet Bilinci Eğitim Programının Okul Dışı Bilim Öğrenme Ortamında Etkililiğinin İncelenmesi” isimli çalışmasına 70 birey katılmıştır. Çalışmada yöntem olarak ön test ve son test kullanılmıştır. Yaptıkları çalışmada, var olan eğitimin yeterince algılanmaya açık olmadığı, eğitimin güncellenmiş halinin katılımcılara verilmesi ile katılımcıların algılamalarının arttığı istatistiksel olarak ortaya konmuştur (Akçil, 2014).
- Baker ve ark.'larının 2015 yılında yaptıkları “Öğretmenlerin Perspektifinden Afet Eğitiminin Hedefleri” isimli çalışmalarına 28 kadın, 114 erkek olmak üzere 142 birey katılmıştır. Uygulanan ölçeğin hedefleri belirlemede, ölçülebilir olma noktasında yetersiz kaldığı, yeni bir öğrenme hedefinin oluşturulması gerektiğinin sonucu verilmiştir (Baker, Kasapoğlu ve Yılmaz, 2015).
- Dikmenli ve Gafa'nın 2017 yılında “Farklı Eğitim Kademelerine Göre Afet Kavramı”nı araştırdıkları çalışmalarına 98 kadın, 62 erkek olmak üzere 160 birey katılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin %60.62’si afeti “afet kendiliğinden oluşan yıkıcı, tehlikeli, yaralayan ve öldüren doğal olay” olarak (eksik tanımlama), %26.25’i “insana ve çevresine zarar veren bütün olaylar” olarak (doğru tanımlama) ve %13.13’ü “afet çeşitlerinden birini afet olarak tanımlama” (kavram yanılgısı) şeklinde cevap verdikleri ortaya konmuştur (Dikmenli ve Gafa, 2017).

- Karakuş ve Önger'in 2017 yılında, "8. Sınıf Öğrencilerinde Afet Eğitimi Kavramını Anlama Düzeyleri"ni araştırdıkları çalışmalarına 28 birey katılmıştır. Çalışmanın sonucuna göre öğrencilerin afet kavramını tanımlamaları eksik kalmış; afet türleri içerisinde ilk sırada depreme yer verilmiştir (Karakuş ve Önger, 2017).
- Şen ve Ersoy'un 2017 yılında, 61 lise mezunu ve altı, 79 üniversite mezunu ve üstü katılımcılarla gerçekleştirdikleri "Hastane Afet Ekibinin Afete Hazırlık Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi" başlığıyla yapmış oldukları çalışmaya katılan bireylerin yaş aralığı; 25-58 olarak verilmiştir. Katılımcıların %57.9'unun hastane afet planı bilgi düzeyi yetersiz, %42.1'nin bilgi düzeyi yeterli olarak bulunmuştur (Şen ve Ersoy, 2017).
- Çoban ve ark.'larının 2017 yılında yapmış oldukları, "Deprem Deneyimini Yaşamış Kişilerin Deprem Öncesi Hazırlık Algılarının Belirlenmesi" başlıklı çalışmalarına 2 kadın, 6 erkek olmak üzere 8 birey katılmıştır. Katılımcıların deprem deneyimini yaşamadan önce gerekli önlemleri almadıkları belirtilmiştir (Çoban, 2017).
- Arslan ve ark.'larının 2018 yılına ait "Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Afetler ve Afet Tıbbı Hakkındaki Bilgi Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi" isimli çalışmalarında katılımcıların yaş ortalamaları 21.57 ± 1.98 olarak verilmiştir. Katılımcılara afet durumunda gönüllü olarak çalışmayı isteyip/istemedikleri sorulduğunda; %79.4'ünün afetlerde gönüllü olarak çalışmayı istedikleri belirtilmiştir (Arslan, Sayhan ve Salt, 2018).
- İnal ve ark.'larının 2018 yılında yaptıkları "Genel Afete Hazırlık İnançları ve İlişkili Sosyo-Demografik Özellikler: Yalova Üniversitesi Örneği" isimli çalışmalarına katılan bireylerin yaş ortalamaları 32.8 ± 5.4 'tür. "Genel Afetlere Hazırlık İnanç Puanı" karşılaştırıldığında daha önce afet deneyimi olan katılımcılar, hiç afet deneyimi

olmayan katılımcılara göre ortalama olarak 21.62 daha yüksek puana sahip olarak verilmiştir (İnal, Altıntaş ve Doğan, 2019).

Yukarıda araştırmacı isimleri, yayın tarihleri, örneklem/çalışma grupları, katılımcı sayıları, cinsiyetleri, gelir düzeyleri, eğitim seviyeleri, yaşları ve araştırma bulgularına yer verilmiş olan çalışmaların sonuçları tartışma bölümünde irdelenmiştir.

Bölüm II: Kavramsal Çerçeve

Afet

Türkçe'ye Arapça'dan geçen "afet" kelimesi "büyük felaket, bela, yıkım" anlamına gelmekte olup İngilizce'deki "disaster" kelimesinin karşılığıdır. Disaster kelimesinin kökeni ise Latince'dir ve "dis-astro (istenmeyen – yıldızlar)" sözcüklerinin birleşmesinden türediği belirtilmiştir. Bu bağlamda antik çağdaki insanlar meydana gelen afetlerden kötü yıldızları sorumlu tutmuşlardır (Çekiç, Yazgan ve Akdağ, 2017; Köseoğlu, 2019).

Birleşmiş Milletlerin tanımında ise *"insanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplara neden olan, normal yaşamı durdurarak veya kesintiye uğratarak toplumları etkileyen ve yerel imkânlar ile baş edilemeyen her türlü doğal, teknolojik veya insan kaynaklı tüm olaylara"* afet denilmektedir (Kadioğlu ve Özdamar, 2008b).

Afetler geçmişten bu güne kadar dünyada ve Türkiye'de insan yaşamını olumsuz yönde etkileyen, çeşitli kayıplara neden olan, gündelik yaşamı kesintiye uğratan ya da durduran olaylardır. AFAD'ın ülkemizde alanyazında kabul görmüş tanımına göre afetler; *"toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olaylardır. Afet bir olayın kendisi değil, doğurduğu sonuçtur"* (AFAD, 2014).

Afet kavramının TDK'daki sözcük anlamı ise *"çeşitli doğa olaylarının sebep olduğu yıkım"* şeklinde tabir edilmektedir (TDK, 2018).

Bir başka afet tanımı ise, *can ve mal kaybına, yaralanmalara, sakatlıklara ve olumsuz çevresel sonuçlara neden olarak, toplumu ekonomik ve sosyal yönden etkileyen, yerel kaynaklar ile üstesinden gelinemeyen, ulusal veya uluslararası yardıma gereksinim duyulan,*

sıklıkla doğal nedenler ile oluşan ancak insan kaynaklı nedenlere bağlı olarak da gerçekleşebilen beklenmedik olay olarak tanımlanmaktadır (Bahadır ve Uçku, 2018).

Afet Türleri

İncelenen kaynakların bazılarında göre afetler, gelişme hızı (ani gelişen/yavaş gelişen) veya ölçeğine (küçük ölçekli/büyük ölçekli) göre ayrılabilir. Bunun yanı sıra, doğal afetler ve teknolojik (insan kaynaklı) afetler olarak iki ana başlıkta sınıflandırılırlar. Doğal afetlere örnek olarak, kuvvetli soğuk, uzun süreli yağış alamama gibi yavaş gelişen ya da deprem, heyelan ve sel gibi ani gelişen doğa olayları verilebilir. Ulaşım kazaları, savaşlar ve endüstriyel kazalar gibi afetler ise teknolojik (insan kaynaklı) afetlere örnektir. (Bahadır ve Uçku, 2018).

Tablo 1

EM-DAT Veri Tabanında Kullanılan Afet Sınıflandırması

Doğal Afetler		Teknolojik Afetler	
Afet Alt Grubu	Ana Afet Tipi	Afet Alt Grubu	Ana Afet Tipi
	Deprem		Kimyasal sızıntı
	Kitle hareketi		Çökme
Jeofiziksel	Volkanik faaliyet		Patlama
	Aşırı sıcaklık		Ateş
	Sis		Gaz sızıntısı
Meteorolojik	Fırtına		Zehirlenme
	Sel	Endüstriyel Kaza	Radyasyon
Heyelan	Hava		
Hidrolojik	Dalga hareketi		Yol
	Kuraklık		Tren yolu
	Buzul gölünün patlaması	Ulaşım Kazası	Deniz
Klimatolojik	Orman yangını		Çöküş
	Salgın	Patlama	
	Böcek istilası	Yangın	
Biyolojik	Hayvan kazası	Çeşitli Kazalar	Diğer

Afetler, Uluslararası Acil Durum Veri Tabanı (The International Disasters Database [EM-DAT])'na göre doğal ve teknolojik afetler olarak ikiye ayrılmaktadır. Alt başlıklarının bulunduğu gruplar Tablo 1'de yer almaktadır (Bahadır ve Uçku, 2018). Mevcut çalışmada yararlanılan afet türlerinin sınıflandırması ise AFAD'a ait Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü'nde verilmiş olduğu şekliyle aşağıda yer almaktadır (AFAD, 2014):

Doğal afetler. Toplumun rutin işleyişini bozan ve ortaya çıkardığı hasar boyutuyla başa çıkabilme kapasitesini aşarak dışardan yardıma ihtiyaç doğuran ekolojik olaylardır. Dünya tarihi boyunca milyonlarca insanın yaşamını yitirmesine sebebiyet veren doğal afetlerin, deprem, sel, heyelan, küresel ısınma ve iklim değişiklikleri gibi bir ya da birden çok faktörün oluşmasıyla etki etme boyutları hızla artmaktadır (Altun, 2018).

Teknoloji kaynaklı afetler. Doğal afetler ya da insan kaynaklı afetlerin etkisiyle meydana gelen nükleer, gemi, uçak, demiryolu ve ulaşım kazaları, baraj yıkılmaları, kimyasal, biyolojik, radyoaktif ve nükleer tehditler bu afet türü içerisinde yer almaktadır (Kadıoğlu ve Özdamar, 2008b).

İnsan kaynaklı afetler. İnsan faktörünün ve politik durumların etken olduğu göç hareketleri, savaşlar, endüstriyel kazalar, terör eylemleri, iç çatışmalar gibi olaylar ile bu olaylar sırasında ve sonrasında açığa çıkan sonuçların tümüdür (AFAD, 2014).

Yukarıda yer alan tanımlardan yola çıkılarak meydana gelen ve gelebilecek çeşitli afet türleri için afet eğitimi ve yönetimi sürecinin hem kurumlar açısından hem de bireyler için iyi kurgulanmış ve uygulamaya dönük olması gerektiği ifade edilmektedir (Yaman ve Düger, 2017).

Afetin Etkileri

Afetler, meydana geldikten sonra maruz kalan bireyler üzerinde sosyal, fiziksel, psikolojik etkiler meydana getirir, ekonomik kalkınma boyutunda sorunlar oluşturur.

Afetlerin etkileri aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir (Altun, 2018):

Doğrudan etkiler.

- Ölümler.
- Yaralanmalar.
- Alt ve üst yapılardaki teknik hasarlar.
- Tarihi yapıların zarar görmesi.
- İletişim ve ulaştırma sistemlerinin iyileştirme giderleri.

Dolaylı etkiler.

- İş sürekliliğinde meydana gelen aksamalar.
- Kamu kurum ve kuruluşlarında hizmet kayıpları.
- Stratejik kalkınma planlarında değişikliklerin oluşabilmesi ve ortaya çıkan ekstra maliyetler.
- Bakıma muhtaç bireyler, mevsimlik işçiler, göç ve yaralı bireylerin sebep olabileceği sosyal etkiler.

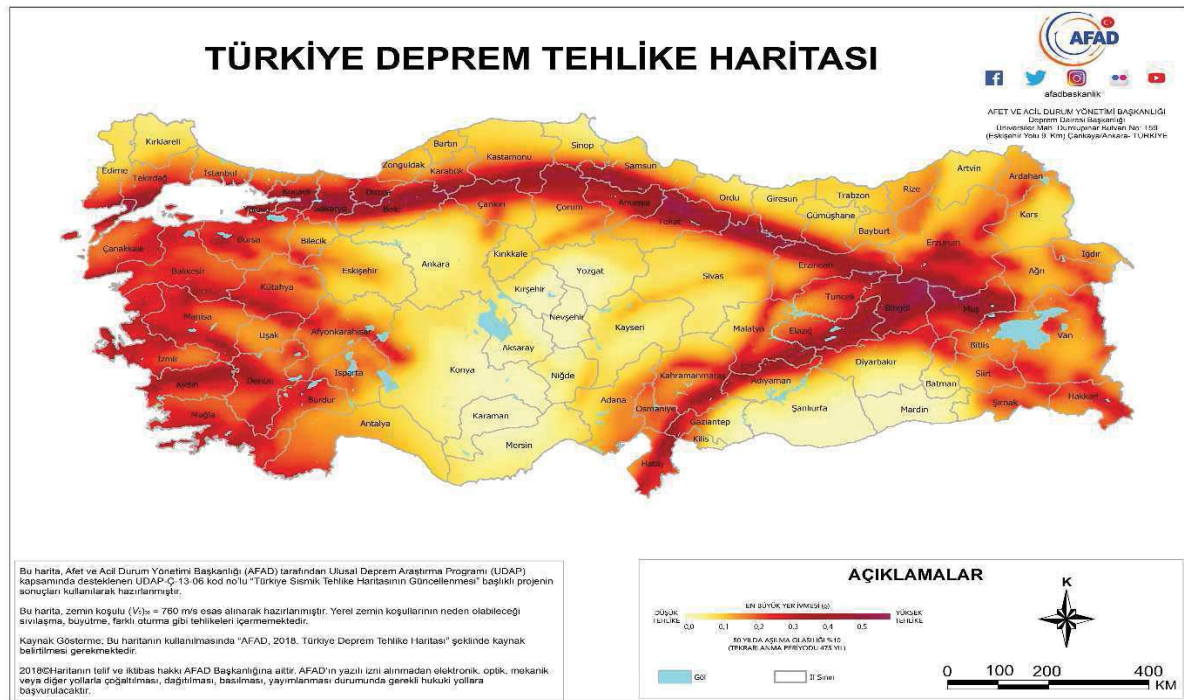
İkincil etkiler.

- Arz ve talep ölçüsünde yetersiz üretime dayalı pazar kaybı.
- Bütçe maliyetlerinin artması ve ödemelerdeki orantının bozulması.
- Afet bölgelerinde oluşan zarar nedeniyle yatırımların ve planların askıya alınması.

Türkiye’de Yaşanan Afetler ve Zararları

Dünyada, teknolojik ya da insan kaynaklı afetlerle karşı karşıya kalınmaktadır. Maruz kalınan afetlerin çeşitli zararları ortaya çıkmaktadır (Karaaslan, 2015). Dünya genelinde doğal afet türleri içerisinde deprem en büyük paya sahiptir. Genişleme ve etkileme payı arttıkça

ortaya çıkan can ve mal kaybında da ritmik artışlar meydana gelmektedir (Bahadır ve Uçku, 2018). Ülkemizin bulunduğu konuma göre yüksek hasar derecesine sahip olan afet türü olarak depremler önemli bir paya sahiptir, depremler açısından yaygın olan tehlike bölgeleri şekil 1’de gösterilmektedir.

Şekil 1. Türkiye deprem tehlike haritası (AFAD, 2018)

1999 yılında ekonomik açıdan gelişmişlik oranı yüksek olmakla birlikte Türkiye'nin önemli üretim sahalarından biri olan Marmara Bölgesi'nde meydana gelen deprem tüm ülkede hem doğrudan hem de dolaylı olarak bireylerin etkilenmesine, sürdürülebilirliği ve kalkınmayı etkileyerek ekonomik hasara neden olmuştur (Aktürk ve Albeni, 2002). Gerçekleşen depremde 17.127 kişi yaşamını yitirmiş, 43.953 kişi yaralanmış, 1.358.953 kişi etkilenmiş, 328.113 konut ve iş yeri zarar görmüştür. Can ve mal kayıpları açısından Türkiye'yi en çok etkileyen afet olarak kayıtlara geçmiştir (Bahadır ve Uçku, 2018; Selçuk, 2000).

8 Eylül 2009 tarihinde İstanbul ili İkitelli, Halkalı, Çatalca ve Silivri ilçelerinde meydana gelen sel felaketinde 31 kişi yaşamını yitirmiştir (Kömüşçü, Çelik ve Ceylan, 2011). Van'da 23 Ekim 2011 ve 9 Kasım 2011 tarihlerinde meydana gelen depremler sonucu 644 kişi yaşamını yitirmiş, 1966 kişi yaralanmış ve ağır hasar görmüş/yıkılmış bina sayısı yaklaşık olarak 49 bin şeklinde kayda alınmıştır. Geçici olarak 160 binden fazla afetzede farklı illere dağıtılmış olup barınma başta olmak üzere tüm temel ihtiyaçları karşılanmıştır (AFAD, 2011). 5 Eylül 2012 tarihinde Afyonkarahisar Şehit Uzman Çavuş Mete SARAÇ Kışlası mühimmat deposunda meydana gelen patlamada 25 asker şehit olmuştur (Kuran ve Polat, 2015). 13 Mayıs 2014 tarihinde Manisa'nın Soma ilçesindeki kömür madeninde çıkan yangının sebep olduğu kaza sonucunda 301 maden işçisi yaşamını yitirmiştir. Bu kaza Türkiye tarihinin en büyük maden kazası olarak kayıtlara geçmiştir (Yurdigül, 2014). Karaman Ermenek'te 28 Ekim 2014 tarihinde su basmasına bağlı meydana gelen maden kazasında da 18 maden işçisi hayatını kaybetmiştir (Derin, Varol ve Uymaz, 2017). 8 Temmuz 2018 tarihinde Kapıkule'den İstanbul'a doğru hareket eden yolcu treni Çorlu yakınlarından geçerken yağış nedeniyle rayların altındaki toprak menfezin kayması sonucu 5 vagon devrilmiş, 24 kişi hayatını kaybetmiş, 317 kişi yaralanmıştır (Akın, 2018). Meydana gelen afetlerde gözlenen sorunlar, afetler yaşandıktan sonra da artarak devam etmektedir. Afetzedeler temel ihtiyaçlarının hiç zaman kaybedilmeden karşılanmasını ve afet bölgesindeki yaşam koşullarının kısa süre içerisinde afet öncesindeki gibi olmasını istemektedir (Önsüz ve Atalay, 2015).

Bireylerin bu beklentileri karşısında görevli kurum ve kuruluşların gerekli önlemleri önceden almaları gerekmektedir. Gerekli uygulamalar gerçekleşmezse kaos ortamı oluşmaktadır (Kepenek ve Gençel, 2016).

Afet Yönetimi

Afetlere ilişkin temel politikaları uygulama sürecinde kilit kavramlardan biri de afet yönetimidir. (Tercan, 2018). Afet yönetimi, afetlerin engellenebilmesi ve olası zararlarının hafifletilebilmesi, afet sonrası açığa çıkan olaylara zamanında ve hızlı müdahalede bulunulması, afetten zarar gören kesime güvenli, yeni bir yaşam alanı oluşturulabilmesi için bireylerin ve devletin birlikte yürüttüğü süreçtir (AFAD, 2014).

Afet yönetimi disiplinler arası bir kavramdır. Farklı disiplinler için farklı kavramları ifade etmektedir. Toplumun tamamını kapsayacak şekilde etkin ve hızlı karar alıp uygulayabilme yeteneğine sahip kamu kurum ve kuruluşlarını içine alan bir organizasyondur. Çağdaş devletlerin ve mensubu bireylerinin görevi, afetler bireyleri etkilemeden önce gereken planlama ve zarar azaltma çalışmalarını yaparak, olası bir afete karşı hazırlıklı olmaktır (Öztürk, 2003).

Daha önce de değinildiği gibi ülkemizdeki afet yönetimi algısı 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi öncesi, afet gerçekleşikten sonra müdahale faaliyetlerine ilişkin çalışmalarla sınırlı tutulmuştur. Marmara Depremi sonrası kurumsal yapılanmalardaki değişiklikler ile afet öncesi hazırlık ve afet farkındalığı çalışmalarına önem verilmeye başlanmıştır. Afete hazırlıklı olmak, afet riski olan bölgelerde yer alan ülkeler için önemli ve gerekli bir konudur. Afet yönetimi açısından afetlere karşı yapılacak olan hazırlık çalışmaları, herhangi bir afetle karşı karşıya gelen toplulukların yaşam ve geçimleri üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmeye yardımcı olacaktır (Gerdan, 2019).

Bu bilgiler ışığında kapsamlı bir afet yönetiminin amaçları aşağıdaki gibi verilebilir (Erkal ve Değerliyurt, 2009; Özmen ve Özden, 2013):

Afet öncesi.

- Oluşabilecek afetleri toplumun en hafif şekilde atlatabilmesi için gereken yasal, teknik ve idari tüm önlemleri olay meydana gelmeden önce almak,
- Mümkün olan durumlarda olayların önlenmesini sağlamak,
- Önü alınamayan vakalarda ise arama – kurtarma, acil bakım ve iyileştirme faaliyetlerinin hızlı ve etkili olabilmesi için gerekli hazırlıkları yapmak,
- Sürdürülebilir kalkınma boyutunda mevcut ve oluşabilecek afet etkileri ile zararlarının azaltılması çalışmalarını planlara dâhil etmek,
- Toplumun tüm kesiminin yaşananlardan mümkün olduğunca az zararla kurtulabilmesi için afet farkındalığı eğitim programları uygulamak ve toplumda afet farkındalık kültürünü oluşturmaktır.

Afet sırası.

- Arama – kurtarma ve acil bakım çalışmalarını başlatmak,
- Tahliye işlemlerinin yapılması ve bireyleri hasarlı bölgelerden uzaklaştırmaktır.

Afet sonrası.

- Geçici yerleşim alanlarının oluşturulması ve bireylerin temel gereksinimlerini karşılamak,
- İletişim ve ulaşım olanaklarını yeniden sağlamak,
- Güvenlik önlemlerinin alınmasını sağlamak,
- Halk sağlığı çalışmalarının başlatılmasını sağlamak,
- Hasar tespiti için ilgili kurum çalışanlarının görevlendirilmesini sağlamak,
- İkincil afetlerin önlenmesi yönünde çalışmalar başlatmak ve sürdürmektir.

“Çağdaş Afet Yönetimi” olası afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılabilmesi için (Boz ve Şengün, 2017):

- Afete neden olabilecek risk ve tehlikelerin iyi bilinmesini,
- Afet gerçekleşmeden önce önlemlerin alınmasını,
- Afetlerin yol açabilecekleri olumsuz etkilerin azaltılmasını gerektiren sistem olarak karşımıza çıkmaktadır.

En yararlı şekli ise hem birey hem devlet iş birliği kapsamında herkese düşen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesi ile gerçekleşmektedir.

Savunmasızlık. Afet ile ilgili olan kavramlardan biri de savunmasızlıktır. Herhangi bir tehlike sonucunda meydana gelen can ve mal kayıpları ile manevi kayıpların seviyesi savunmasızlık olarak nitelendirilmektedir. Savunmasızlık, ekonomik, sosyal, fiziksel, kültürel, siyasal ve çevreyle ilgili durumlar ile kurumsal yapılanmayı ve mevzuatı kapsayan birçok faktörden etkilenmektedir (Kadıoğlu ve Özdamar, 2008b). Savunmasızlık, afetlere karşı oluşturulan direnç kapasitesi ile ters orantılı olup toplumun, daha geniş alanda ise devletin afetler karşındaki eksik ve zayıf yönlerini ifade etmektedir. Afet yönetimi kapsamındaki savunmasızlık, yaşanabilecek hafif – orta – ağır düzeydeki yaralanmalar, yıkım ve ölümlerle oluşan kayıpların derecesidir (Altun, 2018).

Türkiye’de Afet Yönetiminin Tarihsel Gelişimi

Afet yönetiminin etkin bir şekilde yerine getirilmesi, ulusal bir strateji politikasının varlığına ve güvenli yaşam kültürünün yerleşmesine bağlıdır. Konumu itibarı ile afetlerle iç içe olan toplum ve devletten beklenen, etkili ve uygulanabilir bir afet yönetimi anlayışının oluşturulmasıdır. Osmanlı’dan Cumhuriyet Dönemi’ne kadar devam eden süreçte toplumun ve devletin afetlere bakışı açısı olay meydana geldikten sonra zararın giderilmesi ve yeniden

yapılanma sürecini kapsamış, afet öncesi alınacak önlemler yeterince düşünülmemiştir (Aktel, 2010).

Osmanlı dönemindeki yazılı kaynaklara göre afetlerle ilgili ilk bilgiler İstanbul'a aittir. Kayıtlı bulunan ilk büyük deprem 1488 yılında Sultan II. Beyazıt zamanında yaşanmıştır (Biricik, 2001; Koyuncu ve Koyuncu, 2016).

İkinci deprem ise 1509 yılında meydana gelmiştir. Bu deprem Kıyâmet-i Suğra (Küçük Kıyamet) olarak nitelendirilmiş olup 45 gün boyunca devam etmiştir. Hasar ve etki boyutu yüksek olan bu depremden sonra Sultan 2. Beyazıt ülkeyi Edirne'den yönetmiştir. Depremden sonra İstanbul'da evler dayanıklılığı daha yüksek olduğu için yeniden ahşaptan inşa edilmeye başlanmıştır. Ahşaptan yapılmaya başlanmasından sonra 1782 yılında meydana gelen, ağır hasar oluşturan ve uzun süre söndürülemeyen başka bir afet olan, Büyük İstanbul Yangını yaşanmıştır (Koyuncu ve Koyuncu, 2016; Yaman ve Düger, 2017).

Osmanlı döneminde yaşanan her afetten sonra yasal düzenleme yapılmasına ihtiyaç duyulmuş ve mevzuat bu şekilde oluşturulmuştur. Afet yönetimi süreci sadece afetlerden sonra zararın azaltılması için uygulanmış ve padişah fermanı ile halka sunulan acil yardım ve konutlardan oluşmuştur. İlk yazılı örnek Eylül 1509 yılında meydana gelen İstanbul depremi sonrası oluşturulmuştur. Yaklaşık olarak 13.000 kişinin yaşamını yitirdiği, 109 cami ve 1047 yapının yıkıldığı depremden sonra, II. Beyazıt fermanıyla, yeniden ev inşa etmek amacıyla her bir aileye 20 altın bağışlanmış ve harap olan tarihi şehrin imarının tekrar yapılması için 50.000 usta görevlendirilmiştir. 18 Şubat 1659 yılında ise Sultan IV. Mehmet tahtta iken İstanbul'da bir yıkıcı deprem daha yaşanmıştır. 12 Temmuz 1689 yılında Sultan II. Süleyman döneminde ve 1766 yılında Sultan III. Mustafa döneminde olan depremlerde de İstanbul ağır hasar görmüştür (Koyuncu ve Koyuncu, 2016).

1848 yılında ilk defa kentleşme ve yapılaşma konusu esaslara bağlanmış ve çıkarılan “Ebniye Nizamnâmesi” ile sadece İstanbul’daki yapılar için esaslar getirilmiştir. Sonrasında ise 1877 yılında oluşturulan nizamnâme ile bu uygulama, devletin tüm sınırlarını kapsayan belediyelerde yaygınlaştırılmıştır (Korkmaz, 2018).

1868 yılında afet süreçlerine müdahalede bulunabilmek için Osmanlı Hilâl-i Ahmer Cemiyeti kurulmuştur. Cumhuriyet Dönemi’nde ise bu kuruluş Türkiye Hilâl-i Ahmer Cemiyeti olarak adlandırılmış, sonrasında Kızılay Derneği (Türk Kızılayı) ismini alarak faaliyetlerini sürdürmeye devam etmiştir. Afet yönetimi sürecine dâhil olmayan Kızılay, afet anında acil ihtiyaç olarak ortaya çıkan geçici barınma, gıda ve sağlık gibi temel gereksinimlerin afetzedelere ulaşmasını sağlayan kuruluş olarak faaliyet göstermiştir (Akyel, 2005).

1958 yılında çıkan 7126 Sayılı Sivil Savunma Kanunu ve her afetten sonra kanun çıkartmak yerine genel bir ifade oluşturan 7269 Sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirler ile Yapılacak Yardımlara Dair Kanun, günümüz afet yönetiminin ana iskeletini oluşturmaktadır. Yaşanan her doğal afetten sonra çıkartılan yaraları kapatmaya yönelik kanunların yerini doldurmak üzere afet öncesi, sırası ve sonrası çalışmalarına bütüncül yaklaşım kazandıran bu kanunun en önemli özelliği, tasarlanan genel bütçe dışında bir afet fonunu içermesidir. Bir diğer özelliği ise, tüm doğal afet çeşitlerini kapsamı ve “muhtemel afet” kavramını beraberinde getirerek gelecek yıllarda afete maruz kalabilecek yerleşim yerlerini de kapsamı içine almış olmasıdır (Çilingir, 2018).

Afet kavramı; 7269 Sayılı kanunda doğal kaynaklı olarak yorumlanmış ve ölçütü "genel hayata etkililik" olarak belirtilmiştir. 1959 yılından günümüze kadar teknolojinin hızla gelişmesine bağlı olarak afetler doğal olanın dışına çıkmıştır. İnsan kaynaklı, maddi-manevi kayıplarla sonuçlanan tehlikelerle insanoğlu karşı karşıya kalmıştır. Söz konusu afetlerin en

iyi örneği ülkemizde de etkileri görülmeye devam eden Çernobil Faciası'dır (Aktel, 2010; Akyel, 2005; Yaman ve Düger, 2017).

Afetlerle ilgili yasal düzenlemeler 1988 yılında devletin tüm imkânlarının afet bölgesine en hızlı şekilde ulaşmasını ve afetzedelere en etkin müdahalenin yapılmasını sağlamak amacıyla çıkarılan *Afetlere İlişkin Acil Yardım Teşkilatı ve Planlama Esaslarına Dair Yönetmelik* ile devam etmiştir (Akyel, 2005).

Ülkemizde afet yönetim sistemi, afet meydana geldikten sonra alınacak tedbirlerin ortaya konması doğrultusunda gerçekleştirilmekteydi. Çağdaş afet yönetimi ise afet öncesi hazırlık, planlama, zararların azaltılması, afete müdahale, yeniden yapılanma gibi başlıkları kapsamaktadır. Marmara Depreminde de görüldüğü gibi büyük hasarlara yol açan depremlerde ve diğer afet türlerinde, sorumlu kurumun ve yönetim kadrosunun müdahale etkisi azalmakta ve kaos ortaya çıkmaktadır. Bu ölçüde değerlendirildiğinde "*Afetlere İlişkin Acil Yardım Teşkilatı ve Planlama Esaslarına Dair Yönetmelik*" ülkemize özgü afet yönetimi anlayışını oluşturmada ilk basamak olmuştur (Akyel, 2005).

1958-1999 yılları arasında yapılan en önemli çalışmalardan biri, 9 Ocak 1997 tarihli 22872 Sayılı Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi Yönetmeliği'nin yayınlanmasıdır. Yönetmelikte, Başbakanlık bölge, il, ilçe Kriz Yönetim Merkezleri belirlenmiş ve ilgili çalışma alanlarına görev, yetki, sorumluluklar dağıtılmıştır (Yaman ve Düger, 2017).

29 Mayıs 2009 yılında 5902 sayılı Başbakanlığa bağlı "Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun" yasası ile afet yönetimi anlayışında değişimler meydana gelmiştir. Bu yasa ile beraber Sivil Savunma Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskân Bakanlığına bağlı Afet İşleri Genel Müdürlüğü ve Başbakanlığa bağlı Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü kapatılmıştır. Yasanın amacı afet ve acil durumlar ile sivil

savunmaya ilişkin hizmetleri yürütmek üzere AFAD'ın kurulması, teşkilat yapılanması ile görev ve yetkilerini düzenlemektir (AFAD, 2009).

Yapılan son düzenleme ile 15 Temmuz 2018 tarihinde yayınlanan 4 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Başbakanlık bünyesinden ayrılıp İçişleri Bakanlığına bağlanmıştır. 5902 Sayılı Kanun ile ülkemizde afet yönetim sisteminde yeni bir dönem başlamış olup kriz yönetiminden risk yönetimine geçilmiştir. Böylelikle afet öncesi döneme önem vermeye başlanmıştır (Aktel, 2010; Cumhurbaşkanlığı, 2018).

Afetler gerçekleşmeden önce gerekli önlemlerin alınması için BAY Sistemi benimsenmiştir. Bu sistem 4 evreden oluşmaktadır (Şahin ve Üçgül, 2019) BAY döngüsü şekil 2'de gösterilmektedir;

Şekil 2. Bütünleşik afet yönetimi (BAY) döngüsü (Macit, 2016)

Risk/zarar azaltma evresi. Afet türleri ile ortaya çıkan tehlikelerin, çevrede meydana getirdiği bozulmalarla afetin oluşmasını önlemek veya etkilerini en az seviyeye indirmek amacı ile afet öncesi, sırası ve sonrasında düşünerek yapısal/yapısal olmayan tüm önlemlerin alınmasıdır. Olası afet ve acil durum bölgelerinin tespit edilmesi ve önleyici tedbirleri almak,

zarara uğrayabilecek yerlerin plan, proje, imar usul ve esaslarının belirlenmesi gerekmektedir. Afet ve acil durumlar konusunda toplumu bilgilendirme, farkındalık oluşturma ve eğitim çalışmaları yapmak gerekmektedir (Karaman ve Altay, 2016).

Hazırlık evresi. Ülkemizde gerçekleşebilme potansiyeli olan tüm afetlere zamanında, hızlı ve etkili müdahalede bulunabilmek için afetler öncesinde yapılması gereken planlama, halkın bilgilendirilmesi, eğitim, tatbikat, acil yardım malzeme stokları ve erken uyarı sistemleri gibi faaliyetlerin sürekli ve sürdürülebilir bir şekilde yürütüldüğü evredir (Kadıoğlu ve Özdamar, 2008a).

Müdahale Evresi. Afet meydana geldikten sonra başlamaktadır. Arama ve kurtarma, sağlık, güvenlik, mal ve çevre koruma, psikolojik ve sosyal destek hizmetleri bu evrede bireylere sunulmaktadır (AFAD, 2014).

İyileştirme Evresi. Yasal, kurumsal, fiziksel, sosyal ve ekonomik faaliyetlerin tümünü kapsayan bir süreçtir. Sürecin amacı daha güvenli bir yaşam çevresi oluşturulmasıdır. Afetlerden etkilenmiş olan toplulukların ihtiyaçlarının karşılanmasında en akılcı yol ve yöntemlerin kullanılması, hayatın bir an önce eski seyrine döndürülmesi amacıyla çalışmaların yapılması, olası afetlerle baş edebilme imkânlarının geliştirilmesi ve en az zararlı eski hale dönülmesi noktasında çalışmaların yürütüldüğü evredir (Ekşi, 2015).

Afet Eğitimi ve Afet Eğitiminin Önemi

Eğitim, kişilerin bilgi ve beceri seviyelerini arttırmak, algılarını değiştirmek ile güvenli, afete dirençli ve sürdürülebilir toplum için gerekli bir süreçtir (Mızrak, 2018).

Afet farkındalığı ise, bireyleri çevrelerindeki tehlike ve risklerden haberdar etmek, afetlere karşı iyi bir şekilde hazırlanmaları için yapılan bilgilendirme çalışmalarıdır (Gerdan, 2019).

Afet eğitimi, afetlerin kişiler üzerindeki olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılması için; afetler gerçekleşmeden önce verilmektedir. Yaşanacak olumsuz durumlarla baş edebilme kültürünün yaygınlaştırılmasını amaçlamaktadır. Afetlerle başa çıkabilme noktasında bireylerin eğitim seviyeleri önemlidir. Eğitim seviyeleri arttıkça afetlerin sebep olduğu zararların etki derecesi azalmaktadır. Bireylerin afetlere karşı hazırlıkları, tutum, davranış ve ilgileri değişmektedir. Bireylerde afetlere karşı farkındalığın oluşmasında aile, sosyal çevre, medya, sosyal medya, okullar ve kurumlar etkili olmaktadır (Dikmenli ve Gafa, 2017).

Türkiye’de afet eğitimi. Ülkemizde afet eğitimi çalışmaları özellikle 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi sonrasında hız kazanmıştır. Kızılay, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve halk eğitim merkezlerinde afet eğitimleri vermeye başlanmıştır. Belediyeler ise yerel olarak kendi oluşturdukları ve dil birliği olmayan, her ilin ya da ilçenin ayrı düzenlediği afet eğitimlerini vermeye başlamışlardır. AFAD kurulana kadar Millî Eğitim Bakanlığı (MEB)’in Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (Japan International Cooperation Agency [JICA]) ile yaptığı ortaklaşa çalışmalar ile okullarda öğrencilere afet eğitimleri verilmiştir. Bu doğrultuda ortaya çıkan en büyük sorun kafa karışıklığına neden olan bilgilerin varlığı ve bireylerin doğru tutum/davranışları bilmeyişleri olmuştur (Gerdan, 2019).

AFAD’ın afet bilinci eğitimi. Türkiye’de afet türleri konusundaki çalışmalar ve deneyimler, bireylerin afet öncesi, sırası ve sonrasında yapılması gerekenler hakkında eksik bilgiye sahip olduklarını göstermektedir. Afetler sırası ve sonrasında yaşanan can/mal kayıplarını en aza indirebilmek için yapılması gereken en önemli uygulama toplumun her kesimine afet türleri hakkında farkındalık eğitimlerinin verilmesidir (Şengün ve Küçükşen, 2019).

Afet ve acil durumlar konusunda verilen eğitimlerle; toplumda farkındalık oluşturmak, afetleri korkuyla beklenen bir felaketten ziyade başa çıkılabilir bir olguya dönüştürmek,

yapabilirlik/yeterlilik inancının toplumun tüm katmanlarına yerleştirilmesini ve afetler konusunda sorumluluk almayı sağlamak amaçlanmaktadır (Varol, 2019).

AFAD bireylere verilen afet eğitimlerinin yetersizliğinin farkına varmıştır fakat kuruluş aşamasındaki ilk süreçte MEB ve JICA ile ortaklaşa eğitim faaliyetlerini sürdürmüştür. Sonrasında AFADEM’de Planlama ve Zarar Azaltma Dairesi Başkanlığı afet eğitimi modül ve materyallerini oluşturmaya başlamıştır (Aktel, 2010). 2013 yılını eğitim yılı olarak ilan eden AFAD, “*Afete Hazır Türkiye Bilinçlendirme ve Eğitim Projesi*”ni başlatmıştır. İlk 72 saatin önemi vurgulanarak, afet kültürünün kazanılması, koruyucu önlemlerin ve doğru davranış şekillerinin öğrenilmesi projenin hedefleri arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda “Afete Hazır Türkiye Projesi – Afete Hazır Birey ve Aile Kampanyası” başlatılmıştır.

Proje dört başlık altında toplanmıştır:

- Afete Hazır Aile
- Afete Hazır Okul
- Afete Hazır İşyeri
- Afet Gönüllüsü Gençler

Proje kadrosunda:

- 1 AFAD Proje Koordinatörü
- 1 AFAD Proje Sorumlusu
- 81 İl Proje Koordinatörü
- 81 İl Proje Sorumlusu
- 20 Öğretmen

- 40 Gözetmen
- 600+ Eğitimci
- 5 Tasarım Ekibi
- 20 Teknik Destek Ekibi yer almaktadır.

“Birey ve Aileler İçin Afet Bilinci Eğitimi Projesi”. “Afete Hazır Türkiye Projesi – Afete Hazır Birey ve Aile Kampanyası” içerisinde yer alan eğitim programı; eğitmen eğitimi ve afet bilinci eğitimi olmak üzere ikiye ayrılmıştır. “Eğitim Programı” ifadesi ile “eğitimi düzenleyen ve yönlendiren sistem” değil, AFAD’ın projesi içerisinde yer alan süreçler kastedilmektedir. Eğitmen eğitimi ve afet bilinci eğitiminde; eğitici tarafından katılımcılara sunum aracılığıyla bilginin aktarıldığı zaman dilimi, program olarak ele alınmıştır. Eğitimde kullanılan powerpoint sunusu (sunum içerisinde yer alan bilgiler, görseller, videolar) ve form A ise eğitim materyali olarak ele alınmıştır.

Eğitmenlik eğitimi alan bireyler afet bilinci eğitimi verme yetkisi kazanmaktadır. Afet bilinci eğitimi bir saat sürmektedir. Buradaki temel amaç, eğitim alan bireyleri “fark et, tutum değiştir, öğren, davranış değiştir ve gönüllü ol” döngüsüne dâhil edebilmektir. AFAD tarafından sertifika almaya hak kazanmış bireyler Projenin amacı, eğitmen eğitimleri sayesinde eğitmen sayısını arttırmak ve “Afete Hazır Türkiye Projesi” ile daha çok bireye ulaşılmasını sağlamaktır.

Projenin Hedefleri

- Yapılan farkındalık çalışmaları ve eğitimlerle;
- Toplumun afetlerin ilk 72 saatine hazırlıklı olmalarını sağlamak,
- Afetlere hazırlık kültürünü kazandırmak,
- Afet farkındalığı oluşturmak,
- Koruyucu önlemleri temel düzeyde bilmek,
- Afetlerde doğru davranış şekillerini öğrenmek ve uygulayabilmek,
- Toplumsal güç birliğini sağlamak,

- Aile afet ve acil durum planlarının hazırlanmasını sağlamak oluşturmaktadır.

Proje ve İletişim Stratejileri

Toplumda afet olgusunun önüne geçilemez bir durum olduğu algısını ortadan kaldırmak amacıyla bireylerde;

- Afetleri başa çıkılabilecek olaylar algısına dönüştürmek,
- Yapabilirlik bilincini oluşturmak,
- Bireyler ve yönetim arasında dayanışma kurmak ve
- Sorumluluk almayı sağlamaktadır.

Bölüm III: Yöntem

Bu bölümde araştırma modeli, araştırmanın çalışma grubu, çalışma grubunun demografik özellikleri, veri toplama araçları, nicel verilerin toplanması, nitel verilerin toplanması ve verilerin analizinden bahsedilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu çalışmada hazır bulunuşluk kapsamında ele alınan “Temel Afet Bilinci Eğitimi”nin program ve materyallerinin yeterliliği, kullanılabilirliği, etkililiği ve yararlılığı incelenerek olası eksikliklerin ortaya konması amacıyla; program ve materyalin değerlendirme süreci uygun yöntemler kullanılarak değerlendirilmiştir.

Çalışma, nicel ve nitel yöntemlerin sıralı olduğu karma araştırma yöntemi olan, “açımlayıcı sıralı karma yöntem” yaklaşımı ile desenlenmiştir. Karma yöntem, araştırmacının bir çalışma içerisinde nicel ve nitel yöntem yaklaşım ve kavramları bir araya getirmesidir. Karma yöntemin özelliklerinden biri araştırma bulgularının nicel verilerle açıklanmasıyla birlikte nitel veriler ile neden bu bulguların elde edildiğinin gösterilmesine olanak sağlar. Karma yöntem çalışmalarının analiz aşamasında nitel veriler, nicel bulguları doğrulama, yorumlama, açıklama ve örnekleme açısından önemlidir (Kesebir, 2019). Açımlayıcı sıralı karma yöntem; araştırmacının ilk olarak nicel çalışmayı yürütüp analiz etmesi, sonrasında bu sonuçları nitel araştırma ile daha detaylı bir şekilde açıklamak için yapılandırmasını içeren bir desendir. Başlangıçtaki nicel veri sonuçları, sonrasında nitel veriler ile açıklandığı için açımlayıcı olarak nitelendirilmektedir. İlk nicel aşamayı bir nitel aşama takip ettiği için de sıralı olarak adlandırılmaktadır (Creswell, 2014). Bu bilgiler ışığında yapılan çalışmada en uygun yöntem olarak karma yöntem kullanılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. AFAD’ın eğitim materyallerinden elde edilen nicel verilerin derinlemesine irdelenmesi amacıyla nitel verilerle desteklenmesi zorunluluğu, açımlayıcı sıralı karma yöntemin çalışmada kullanılması gereken en uygun yöntem olduğunu ortaya koymaktadır.

Çalışmanın nicel boyutunda ön test, eğitim ve son test basamaklarını içeren “tek grup ön test-son test deneysel araştırma modeli” uygulanmıştır. Sonrasında ise nicel verilerden elde edilen sonuçlara göre seçilmiş olan katılımcılarla nitel araştırma basamağının uygulanması için hazırlanmış olan “yarı yapılandırılmış görüşme formu” kullanılmıştır.

Çok yönlü planlanan çalışmada, verilen farkındalık eğitimine bireylerin kendi istekleriyle ne derece katılım gösterdiklerinin saptanması çalışmanın bir alt amacını oluştururken bir diğer alt amacını; uygulanan ön test, eğitmen ve eğitimin değerlendirilmesi ve son test sonuçları ile katılımcıların; cinsiyeti, yaş aralığı, sosyo-ekonomik düzeylerinin belirlenmesi ve önceki öğrenmenin eğitime katkısını belirlemek oluşturmaktadır.

Bununla birlikte elde edilen nitel verilerin alt problemlerden biri olan “AFAD eğitimi, içerik, üslup ve uygulanabilirlik açısından çalışma grubunun tüm eğitim seviyesine sahip bireylerine hitap etmekte midir?” sorusuna cevap vermesi planlanmıştır.

Araştırmanın Nicel Veri Toplanan Çalışma Grubu

Araştırmanın nicel veri toplanacak çalışma grubunu davet maili doğrultusunda belirtilen gün ve saatte eğitim salonuna gelip aydınlatılmış gönüllü onam formunu (Ek D) doldurarak katılmayı kabul eden idari personel ve destek hizmetleri personelleri oluşturmuştur.

Araştırmanın katılımcı sayısının hesaplanması amacıyla güç analizi yapılmıştır. Güç analizi; grup başına düşen birey sayısı PASS istatistik programı kullanılarak “One Way ANOVA Power Analysis” yöntemi ile hesaplanmıştır (Çapık, 2014; Kirk, 2013; Desu & Raghavarao, 2012). Güç analizinin yapılabilmesi için öncelikle afet eğitimi alanındaki literatür gözden geçirilmiştir. Afet eğitimi alanında yapılan güncel çalışmaların standart sapma oranları belirtilmediği için bu çalışmalar güç analizinde kullanılamamıştır. Ön test, eğitim ve son test aşamalarını içeren yayınlar araştırılmıştır. Bunun üzerine “eğitim modülü”

uygulama çalışmasını içeren bir yayın ele alınarak güç analizi yapılmıştır (Pekmez, 2018). Elde edilen verilerin sonucunda, 17 destek hizmetleri personeli, 17 idari personel olmak üzere toplam 34 bireyin çalışmaya katılması uygun görülmüştür. Yapılan araştırmada gönüllülük esasına bağlı olarak kaç kişinin katıldığına da saptanması önemli olduğu için, bireylere katılmaları konusunda bir baskı yapılmamış ve kendi istekleri ile 19 destek hizmetleri personeli, 20 idari personel olmak üzere toplam 39 birey eğitime katılmıştır.

Dâhil etme kriterleri; “Türkçe okuyup anlama becerisine sahip olmak, Biruni Üniversitesi idari ve destek hizmetleri personeli olmak ve gönüllü olmak” olarak belirlenmiştir.

Dışlama kriterleri; “Mental bozukluk/kognitif yetersizliğe sahip olmak, daha önce afet farkındalığı eğitimi almış olmak, Biruni Üniversitesi akademik personeli olmak” olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Nitel Veri Toplanan Çalışma Grubu

Nicel verilerin elde edilmesi amacıyla seçilen ve çalışmanın tüm basamaklarına eksiksiz dahil olan bireyler arasından çeşitli kriterlere uygun olan bir alt çalışma grubu nitel verilerin elde edilmesi amacıyla belirlenmiştir. Bu doğrultuda; lise mezunu ve altında (ilkokul, ortaokul, lise) eğitim seviyesine sahip 21 katılımcı arasından 5 kişi, üniversite mezunu ve üzerinde (önlisans, lisans, doktora) eğitim seviyesine sahip 18 katılımcı arasından 5 kişi seçilmiştir. Seçilmiş olan 10 katılımcıya nicel görüşme formu uygulanmıştır.

Çalışma grubunun demografik özellikleri

Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8’de yer almaktadır.

Tablo 2

Katılımcıların Cinsiyet Özellikleri

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	27	69.2
Erkek	12	30.8
Toplam	39	100.0

Tablo 2 incelendiğinde erkeklerin sayısının kadınlardan daha az olduğu, araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunun kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların %69.2'sini kadınlar, %30.8'ini erkekler oluşturmaktadır.

Tablo 3

Katılımcıların Yaş Dağılımları

Yaş	Frekans	Yüzde
21	2	5.1
22	2	5.1
23	2	5.1
24	2	5.1
25	3	7.7
28	2	5.1
31	2	5.1
32	2	5.1
35	1	2.6
38	2	5.1
39	2	5.1
42	2	5.1
43	1	2.6
44	3	7.7
45	1	2.6
46	2	5.1
47	4	10.3

49	1	2.6
50	1	2.6
56	1	2.6
59	1	2.6
Toplam	39	100.0

Tablo 3 incelendiğinde katılımcılardan 21-30 yaş grubundaki kişilerin sayısı 13, 31-41 yaş grubundaki kişilerin sayısı 9, 41-50 yaş grubundaki kişilerin sayısı 15, 51 ve üzeri yaş grubundaki kişilerin sayısı ise 2 olarak görülmektedir.

Tablo 4

Katılımcıların Çalıştığı Birimler

Çalıştığı birim	Frekans	Yüzde
Destek Hizmetleri Personeli	19	48.7
İdari Personel	20	51.3
Toplam	39	100.0

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılanların çalıştıkları birimler %48.7 ve %51.3 ile birbirine yakın olarak görülmektedir. Katılımcıların sayısal anlamda yakınlığı gruplar arası sayısal dengesizlikten oluşabilecek sorunları engeller niteliktedir.

Tablo 5

Katılımcıların Medeni Durumu

Medeni Durum	Frekans	Yüzde
Bekar	15	38.5
Evli	24	61.5
Toplam	39	100.0

Tablo 5 incelendiğinde katılanların büyük çoğunluğunun evli kişilerden oluştuğu görülmektedir. Eşinden ayrılmış, eşi vefat etmiş katılımcı bulunmazken, bekar katılımcı sayısı 15 olarak görülmektedir.

Tablo 6

Katılımcıların Sahip Olduğu Çocuk Sayısı

Çocuk Sayısı	Frekans	Yüzde
0	15	38.5
1	4	10.3
2	14	35.9
3	5	12.8
4 ve üzeri	1	2.6
Toplam	39	100.0

Tablo 6 incelendiğinde, çocuğu olmayan katılımcılar (%38.5) ile 2 çocuğu olan katılımcılar (%35.9) en yüksek orana sahiptirler. 1 çocuğu olan (10.3) ve 3 çocuğu olan (12.8) katılımcıların oranları birbirine yakınken, 4 ve üzeri sayıda çocuğu bulunan katılımcı %2.6 oranına sahiptir.

Tablo 7

Katılımcıların Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	Frekans	Yüzde
Okuryazar Değil	1	2.6
İlkokul	12	30.8
Ortaokul	5	12.8
Lise	3	7.7
Ön lisans	10	25.6
Lisans	7	17.9
Doktora	1	2.6
Toplam	39	100.0

Tablo 7 incelendiğinde lise mezunu ve altında yer alan 21 katılımcı (%53.9), üniversite mezunu ve üzerinde yer alan 18 katılımcı (46.1) bulunmaktadır. Eğitim durumu açısından karma bir grup olduğu söylenebilir.

Tablo 8

Katılımcıların Gelir Düzeyi

Gelir durumu	Frekans	Yüzde
Asgari ücret	31	79.5
Asgari ücretin 2 katı	6	15.4
Asgari ücretin 3 katı	2	5.1
Toplam	39	100.0

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunun (%79.5) asgari ücret alan kişilerden oluştuğu görülmektedir. Gelir durumu açısından toplum ortalamalarını yansıtan, karma bir grup olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan grubun çeşitli demografik özellikleri değerlendirilmiştir. Katılımcıların farklı yaş aralıklarında, farklı eğitim düzeylerine sahip, farklı gelir düzeyleri olan, medeni durumları ve çocuk sayıları da değerlendirildiğinde karma bir grup olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları**Nicel Veri Toplama Araçları**

Katılımcıların demografik özelliklerin belirlenmesi ve değerlendirilebilmesi için araştırmacı tarafından hazırlanmış olan “sosyo-demografik form” (Ek F) kullanılmıştır. Etkililik değerlendirme çalışması yapılmak üzere AFAD’ın “Afete Hazır Türkiye – Birey ve Aileler İçin Afet Bilinci Eğitimi” materyalinde yer alan “form A” (Ek E) veri toplamada kullanılmıştır.

Nitel Veri Toplama Araçları

Verilen eğitimin etkililiği noktasında ileri düzey değerlendirmede bulunabilmek amacıyla Form A arka yüzeyinde yer alan “ilave görüş ve öneriler” bölümüne katılımcıların yazmış oldukları kişisel görüşleri ve araştırmacı tarafından hazırlanan “yarı yapılandırılmış

görüşme formu” (Ek G) kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu 5 soru olarak hazırlanmıştır. Sorular hazırlanırken AFAD’ın eğitim materyali olan Form A’daki ön test ve son testte yer alan ifadelerden yola çıkılmıştır. AFAD’ın eğitim materyali bilgi sorularından ziyade “evet, hayır, kararsızım” şeklinde cevaplanacak ifadelerden oluşturulmuştur. Buna karşı nitel verilerin elde edilmesi amacıyla oluşturulan görüşme formunda yer alan sorular, katılımcıların eğitimden edinmeleri gereken bilgi düzeylerini ortaya koymaya yönelik hazırlanmıştır.

Verilerin Toplanması

Çalışmada yararlanılacak verilerin elde edilebilmesi amacıyla nicel ve nitel veriler toplanmıştır.

Nicel Verilerin Toplanması

Öncelikle eğitimin verileceği gruplar araştırmacı tarafından belirlenmiştir. Belirlenen gruplara kurumun mail sistemi üzerinden eğitimin adını, amacını, yerini ve tarihini içeren toplu bir mail atılmış (Ek C), gönüllülük ilkesi esas alınarak eğitime davet edilmişlerdir. 18.07.2019 tarihinde 17:30’da kurumun belirlediği kata gelen misafirler eğitim salonuna alınmaya başlanmıştır. Toplanan gruba eğitim ve içeriği hakkında detaylı bilgilendirme yapılmış olup katılımcılar tarafından sorulan sorulara cevap verilmiştir. Tüm katılımcılara aydınlatılmış gönüllü onam formu okunmuş ve ardından istenen bilgileri doldurmaları için süre verilmiştir. Eğitim öncesinde Form A ön yüzündeki ön test soruları ve demografik bilgiler katılımcılar tarafından doldurulmuştur. Ardından saat 18:00’da bir saatlik eğitim programına başlanmış ve eğitim esnasında gelen sorular cevaplandırılmıştır. Katılımcıların eğitime dâhil olması için interaktif bir sunum yapılmıştır. Eğitim bitiminde Form A arka yüzündeki eğitmen ve eğitim değerlendirmesi ile son test soruları katılımcılar tarafından cevaplandırılmıştır. AFAD’ın eğitim materyalinde kalıcılık testi yer almadığı için, eğitim sonrasında kalıcılık testi yapılmamıştır.

Nitel Verilerin Toplanması

AFAD'ın eğitim programının tamamlanmasının ardından, araştırmanın bir diğer etabı için çalışma grubu içerisinde gönüllülük ilkesine dayalı olarak görüşmeyi kabul eden ve belirlenen özelliklere uyan 10 katılımcıya “yarı yapılandırılmış görüşme formu” uygulanarak süreç sona ermiştir.

Nitel ve Nicel Verilerin Analizi

Tarama yöntemi kullanılarak yapılan eğitim öncesi, eğitmen ve eğitimin değerlendirilmesi ve eğitim sonrası değerlendirme anketlerinin analizi için IBM SPSS (ver. 22.0 SPSS, Chicago, IL, USA) programında, “normallik analizi” (Ek H), “frekans analizi”, “çapraz tablo analizi” ile “ki-kare anlamlılık” testleri uygulanmıştır. Nitel verilerin analizi için katılımcıların görüşme formuna vermiş oldukları cevaplar gruplandırılarak maddeler halinde listelenmiştir.

Bölüm IV: Bulgular

Nicel Verilere Ait Bulgular

Bu araştırmanın farklı özelliklere göre elde edilmiş olan karşılaştırmalı bulguları, ilk olarak alt problemlerin tek tek cevaplandırılması sistemi ile sunulacaktır.

1. “Birey ve Aileler İçin Afet Bilinci Eğitimi”ne gönüllü katılım oranı ne ölçüdedir?

Biruni Üniversitesi’nde idari ve destek hizmetleri personeli olarak 132 birey görev almaktadır. Tüm bu çalışanlara kurumsal mail sistemi üzerinden duyuru/davet maili gönderilmiştir. Gönüllülük esası ile katılmayı kabul edip, belirtilen tarih ve saatte eğitime gelen birey sayısı ise 39’dur. Bireylerin eğitime gönüllü katılım oranı hesaplandığında %29.54 olarak karşımıza çıkmaktadır.

2. Eğitime katılan bireylerin ön teste vermiş oldukları cevapların dağılımı ne şekildedir?

Ön testte yer alan 15 soru aşağıdaki gibidir;

1. Bölgeniz ve ilinizde afete dönüşebilecek tehlikeler nelerdir biliyor musunuz?
2. Afetlerin öncesi ve sonrasında neler yapmanız gerektiğini biliyor musunuz?
3. Afetler sırasında nasıl davranmanız gerektiğini biliyor musunuz?
4. Afetlere hazırlıkta bireylerin ve kurum/kuruluşların sorumluluklarının neler olduğunu biliyor musunuz?
5. Afetlere karşı bireysel hazırlığınızı nasıl yapacağınızı biliyor musunuz?
6. "Afet Bilinci Kültürü"nü ne demek olduğunu biliyor musunuz?
7. Konut kiralarırken ya da satın alırken nelere dikkat edilmesi gerektiğini biliyor musunuz?

8. Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK)'na ait Zorunlu Deprem Sigortası hakkında bilginiz var mı?
9. Yaşam alanlarındaki (ev, okul, iş yeri, vb.) eşyaların (TV, kitaplık, dolap vb.) size zarar vermemesi için ne yapılması gerektiğini biliyor musunuz?
10. Neden Aile Afet Planı hazırlamanız gerektiğini biliyor musunuz?
11. Neden Afet ve Acil Durum çantası hazırlamanız gerektiğini biliyor musunuz?
12. Acil Durum Bilgi Kartı hakkında bilginiz var mı?
13. Afet ve acil durum sırası ve/veya sonrasında dikkat etmeniz gerekenleri biliyor musunuz?
14. Afet ve acil durumlar sonrası oluşabilecek ikincil tehlikelerin neler olabileceğini biliyor musunuz?
15. İlk yardım eğitimi almanın önemini biliyor musunuz?

39 katılımcının tamamı ön test sorularına eksiksiz cevap vermiştir, katılımcı cevapları

Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9

Katılımcıların Ön Test Sorularına Verdikleri Cevapların Dağılımı

Cevaplar	EVET		HAYIR		KARARSIZIM	
	Frekans	Yüzde (%)	Frekans	Yüzde (%)	Frekans	Yüzde (%)
1	20	51.3	17	43.6	2	5.1
2	12	30.8	12	30.8	15	38.5
3	16	41.0	9	23.1	14	35.9
4	8	20.5	20	51.3	11	28.2
5	11	28.2	15	38.5	13	33.3
6	10	25.6	21	53.8	8	20.5
7	20	51.3	11	28.2	8	20.5
8	19	48.7	14	35.9	6	15.4
9	25	64.1	8	20.5	6	15.4
10	22	56.4	11	28.2	6	15.4
11	28	71.8	8	20.5	3	7.7
12	5	12.8	30	76.9	4	10.3
13	6	15.4	20	51.3	13	33.3
14	4	10.3	23	59.0	12	30.8
15	28	71.8	3	7.7	8	20.5

Tablo 9 incelendiğinde, daha önce bir afet farkındalığı eğitimi almamış olan katılımcıların ön test sorularında verdikleri cevaplar içerisinde “evet” cevabı %40.00 oranındayken, toplamda olumsuz (“hayır” %37.5 ve “kararsızım” %22.05) cevaplar %60’lık orana sahiptir.

3. Eğitimi alan bireylerin eğitim düzeyleri ön testte yer alan sorulara verdikleri cevapları etkiler nitelikte midir?

Yapılan araştırmada her soru, katılımcıların sahip oldukları eğitim seviyelerine göre ayrı ayrı değerlendirilmiş ve eğitim seviyesinin ön test sorularının yanıtlanmasında etkisi

araştırılmıştır. Form A n yüzünde yer alan n test sorularına verilen cevapların eğitim seviyeleri ile karşılaştırdığı tablolar, Tablo 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 ve 24'te yer almaktadır.

Tablo 10

Ön Test 1. Soru (Bölgeniz ve İlinizde Afete Dönüşebilecek Tehlikeler Nelerdir Biliyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Ön Test 1. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	3	1	3	7	6	0	20
		Cevap yüzdesi	0.0	15.0	5.0	15.0	35.0	30.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	25.0	20.0	100.0	70.0	85.7	0.0	51.3
	Hayır	Katılımcı sayısı	1	8	4	0	2	1	1	17
		Cevap yüzdesi	5.9	47.1	23.5	0.0	11.8	5.9	5.9	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	66.7	80.0	0.0	20.0	14.3	100.0	43.6
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	0	1	0	0	1	0	0	2
		Cevap yüzdesi	0.0	50.0	0.0	0.0	50.0	0.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	8.3	0.0	0.0	10.0	0.0	0.0	5.1
Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39	
	Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0	
	Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

1. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu gruplar ön lisans (7 katılımcı) ve lisans (6 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ise ilkokuldur (8 katılımcı) bu bilgilerle birlikte 1. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.140; p>0.05).

Tablo 11

Ön Test 2. Soru (Afetlerin Öncesi ve Sonrasında Neler Yapmanız Gerektiğini Biliyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Ön Test 2. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	3	1	2	2	4	0	12
		Cevap yüzdesi	0.0	25.0	8.3	16.7	16.7	33.3	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	25.0	20.0	66.7	20.0	57.1	0.0	30.8
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	7	2	0	1	1	1	12
		Cevap yüzdesi	0.0	58.3	16.7	0.0	8.3	8.3	8.3	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	58.3	40.0	0.0	10.0	14.3	100.0	30.8
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	1	2	2	1	7	2	0	15
		Cevap yüzdesi	6.7	13.3	13.3	6.7	46.7	13.3	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	16.7	40.0	33.3	70.3	28.6	0.0	38.5
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

2. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup lisans (4 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ise ilkokul grubudur (7 katılımcı). Kararsız olduğunu belirten en yüksek sayıya sahip grup ise ön lisans (7) grubudur, bu bilgilerle birlikte 2. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.125; $p>0.05$).

Tablo 12

Ön Test 3. Soru (Afetler Sırasında Nasıl Davranmanız Gerektiğini Biliyor Musunuz?)

Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Ön Test 3. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	3	3	2	3	5	0	16
		Cevap yüzdesi	0.0	18.8	18.8	12.5	18.8	31.3	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	25.0	60.0	66.7	30.0	71.4	0.0	41.0
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	5	0	0	2	1	1	9
		Cevap yüzdesi	0.0	55.6	0.0	0.0	22.2	11.1	11.1	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	41.7	0.0	0.0	20.0	14.3	100.	23.1
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	1	4	2	1	5	1	0	14
		Cevap yüzdesi	7.1	28.6	14.3	7.1	35.7	7.1	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	33.3	40.0	33.3	50.0	14.3	0.0	35.9
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

3. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup, lisans (5 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ise ilkokul grubudur (5 katılımcı). Kararsız olduğunu belirten en yüksek sayıya sahip grup ise ön lisans (5) grubudur, bu bilgilerle birlikte 3. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.295; p>0.05).

Tablo 13

Ön Test 4. Soru (Afetlere Hazırlıkta Bireylerin ve Kurum/Kuruluşların Sorumluluklarının Neler Olduğunu Biliyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Ön Test 4. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	2	2	0	2	2	0	8
		Cevap yüzdesi	0.0	25.0	25.0	0.0	25.0	25.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	16.7	40.0	0.0	20.0	28.6	0.0	20.5
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	9	3	1	5	1	1	20
		Cevap yüzdesi	0.0	45.0	15.0	5.0	25.0	5.0	5.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	75.0	60.0	33.3	50.0	14.3	100.0	51.3
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	1	1	0	2	3	4	0	11
		Cevap yüzdesi	9.1	9.1	0.0	18.2	27.3	36.4	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	8.3	0.0	66.7	30.8	57.1	0.0	28.2
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

4. soruya olumlu cevap veren katılımcıların belirgin bir fark gösterdiği grup yoktur. Olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ise ilkokul grubudur (9 katılımcı). Kararsız olduğunu belirten en yüksek sayıya sahip grup ise lisans (4) grubudur, bu bilgilerle birlikte 4. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.213; p>0.05).

Tablo 14

Ön Test 5. Soru (Afetlere Karşı Bireysel Hazırlığınızı Nasıl Yapacağınızı Biliyor musunuz?)

Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Ön Test 5. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	5	2	0	1	3	0	11
		Cevap yüzdesi	0.0	45.5	18.2	0.0	9.1	27.3	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	41.7	40.0	0.0	10.0	42.9	0.0	28.2
	Hayır	Katılımcı sayısı	1	5	2	0	5	1	1	15
		Cevap yüzdesi	6.7	33.3	13.3	0.0	33.3	6.7	6.7	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	41.7	40.0	0.0	50.0	14.3	100.0	38.5
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	0	2	1	3	4	3	0	13
		Cevap yüzdesi	0.0	15.4	7.7	23.1	30.8	23.1	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	16.7	20.0	100.0	40.0	42.9	0.0	33.3
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

5. soruya verilen yanıtlar değerlendirildiğinde belirgin fark gösteren grup yer almamaktadır. 5. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.244; p>0.05).

Tablo 15

Ön Test 6. Soru ("Afet Bilinci Kültürü"nin Ne Demek Olduğunu Biliyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Ön Test 6. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	1	1	1	4	3	0	10
		Cevap yüzdesi	0.0	10.0	10.0	10.0	40.0	30.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	8.3	20.0	33.3	40.0	42.9	0.0	25.6
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	8	4	0	5	3	1	21
		Cevap yüzdesi	0.0	38.1	19.0	0.0	23.8	14.3	4.8	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	66.7	80.0	0.0	50.0	42.9	100.0	53.8
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	1	3	0	2	1	1	0	8
		Cevap yüzdesi	12.5	37.5	0.0	25.0	12.5	12.5	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	25.0	0.0	66.7	10.8	14.3	0.0	20.5
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

6. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ön lisans (4 katılımcı) grubudur. Olumsuz ve kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ise ilkokul grubudur (olumsuz 8 katılımcı, kararsız 6 katılımcı), bu bilgilerle birlikte 6. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.210; $p>0.05$).

Tablo 16

Ön Test 7. Soru (Konut Kiralarken ya da Satın Alırken Nelere Dikkat Edilmesi Gerektiğini Biliyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Ön Test 7. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	5	4	2	4	5	0	20
		Cevap yüzdesi	0.0	25.0	20.5	10.0	20.0	25.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	41.7	80.0	66.7	40.0	71.4	0.0	51.3
	Hayır	Katılımcı sayısı	1	5	0	1	3	1	0	11
		Cevap yüzdesi	9.1	45.5	0.0	9.1	27.3	9.1	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	41.7	0.0	33.3	30.0	14.3	0.0	28.2
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	0	2	1	0	3	1	1	8
		Cevap yüzdesi	0.0	25.0	12.5	0.0	37.5	12.5	12.5	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	16.7	20.0	0.0	30.0	14.3	100.0	20.5
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

7. soruya olumlu cevap veren gruplar arasında belirli bir fark görülmezken, olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (5 katılımcı) grubudur, kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ön lisans (3 katılımcı) grubudur. Bu bilgilerle birlikte 7. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.417; p>0.05).

Tablo 17

Ön Test 8. Soru (Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK)'na Ait Zorunlu Deprem Sigortası Hakkında Bilginiz Var Mı?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Ön Test 8. soru	Evet	Katılımcı sayısı	1	4	5	1	3	4	1	19
		Cevap yüzdesi	5.3	21.1	26.3	5.3	15.8	21.1	5.3	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	33.3	100.0	33.3	30.0	57.1	100.0	48.7
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	5	0	1	6	2	0	14
		Cevap yüzdesi	0.0	35.7	0.0	7.1	42.9	14.3	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	41.7	0.0	33.3	60.0	28.6	0.0	35.9
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	0	3	0	1	1	1	0	6
		Cevap yüzdesi	0.0	50.0	0.0	16.7	16.7	16.7	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	25.0	0.0	33.3	10.0	14.3	0.0	15.4
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

8. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek oldukları gruplar ilkokul (4 katılımcı), ortaokul (5 katılımcı) ve lisans (4 katılımcı) gruplarıdır, olumsuz yönde cevap verenlerin en yüksek olduğu grup ön lisans (6 katılımcı) grubudur, kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (3 katılımcı) grubudur. Bu bilgilerle birlikte 8. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.422; p>0.05).

Tablo 18

Ön Test 9. Soru (Yaşam Alanlarındaki (Ev, Okul, İş Yeri, vb.) Eşyaların (TV, Kitaplık, Dolap vb.) Size Zarar Vermemesi İçin Ne Yapılması Gerektiğini Biliyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Ön Test 9. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	6	3	2	7	7	0	25
		Cevap yüzdesi	0.0	24.0	12.0	8.0	28.8	28.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	50.0	60.0	66.7	70.0	100.0	0.0	64.1
	Hayır	Katılımcı sayısı	1	5	1	0	1	0	0	8
		Cevap yüzdesi	12.5	62.5	12.5	0.0	12.5	0.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	41.7	20.0	0.0	10.0	0.0	0.0	20.5
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	0	1	1	1	2	0	1	6
		Cevap yüzdesi	0.0	16.7	16.7	16.7	33.3	0.0	16.7	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	8.3	20.0	33.3	20.0	0.0	100.0	15.4
Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39	
	Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0	
	Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

9. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek oldukları gruplar ön lisans (7 katılımcı) ve lisans (7 katılımcı) gruplarıdır, olumsuz yönde cevap verenlerin en yüksek olduğu grup ilkokul (5 katılımcı) grubudur, kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır. Bu bilgilerle birlikte 9. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.095; p>0.05).

Tablo 19

Ön Test 10. Soru (Neden Aile Afet Planı Hazırlamanız Gerektiğini Biliyor Musunuz?)

Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Ön Test 10. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	8	4	1	5	3	1	22
		Cevap yüzdesi	0.0	36.4	18.2	4.5	22.7	13.6	4.5	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	66.7	80.0	33.3	50.0	42.9	100.0	56.4
	Hayır	Katılımcı sayısı	1	2	1	1	3	3	0	11
		Cevap yüzdesi	9.1	18.2	9.1	9.1	27.3	27.3	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	16.7	20.0	33.3	30.0	42.9	0.0	28.2
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	0	2	0	1	2	1	0	6
		Cevap yüzdesi	0.0	33.3	0.0	16.7	33.3	16.7	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	16.7	0.0	33.3	20.0	14.3	0.0	15.4
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

10. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek oldukları grup ilkokul (8 katılımcı) grubudur, olumsuz ve kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır. Bu bilgilerle birlikte 10. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.822; p>0.05).

Tablo 20

Ön Test 11. Soru (Neden Afet ve Acil Durum Çantası Hazırlamanız Gerektiğini Biliyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Ön Test 11. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	6	4	3	8	6	1	28
		Cevap yüzdesi	0.0	21.4	14.3	10.7	28.6	21.4	3.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	50.0	80.0	100.0	80.0	85.7	100.0	71.8
	Hayır	Katılımcı sayısı	1	5	1	0	0	1	0	8
		Cevap yüzdesi	12.5	62.5	12.5	0.0	0.0	12.5	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	41.7	20.0	0.0	0.0	14.3	0.0	20.5
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	0	1	0	0	2	0	0	3
		Cevap yüzdesi	0.0	33.3	0.0	0.0	66.7	0.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	8.3	0.0	0.0	20.0	0.0	0.0	7.7
Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39	
	Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0	
	Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

11. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ön lisans (8 katılımcı) grubudur, olumsuz yönde cevap verenlerin en yüksek olduğu grup ilkokul (5 katılımcı) grubudur, kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır. Bu bilgilerle birlikte 11. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.284; p>0.05).

Tablo 21

Ön Test 12. Soru (Acil Durum Bilgi Kartı Hakkında Bilginiz Var Mı?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Ön Test 12. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	1	0	0	2	2	0	5
		Cevap yüzdesi	0.0	20.0	0.0	0.0	40.0	40.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	8.3	0.0	0.0	20.0	28.6	0.0	12.8
	Hayır	Katılımcı sayısı	1	9	5	2	7	5	1	30
		Cevap yüzdesi	3.3	30.0	16.7	6.7	23.3	16.7	3.3	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	75.0	100.0	66.7	70.0	71.4	100.0	76.9
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	0	2	0	1	1	0	0	4
		Cevap yüzdesi	0.0	50.0	0.0	25.0	25.0	0.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	16.7	0.0	33.3	10.0	0.0	0.0	10.3
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.5	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

12. soruya olumlu cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır, olumsuz yönde cevap verenlerin en yüksek olduğu grup ilkokul (9 katılımcı) grubudur, kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların da belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır. Bu bilgilerle birlikte 12. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.836; p>0.05).

Tablo 22

Ön Test 13. Soru (Afet ve Acil Durum Sırası ve/veya Sonrasında Dikkat Etmeniz Gerekenleri Biliyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Ön Test 13. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	2	0	0	2	2	0	6
		Cevap yüzdesi	0.0	33.3	0.0	0.0	33.3	33.3	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	16.7	0.0	0.0	20.8	28.6	0.0	15.4
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	7	3	1	6	2	1	20
		Cevap yüzdesi	0.0	35.0	15.0	5.0	30.0	10.0	5.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	58.3	60.0	33.3	60.0	28.6	100.0	51.3
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	1	3	2	2	2	3	0	13
		Cevap yüzdesi	7.7	23.1	15.4	15.4	15.4	23.1	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	25.5	40.8	66.7	20.0	42.9	0.0	33.3
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

13. soruya olumlu cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır, olumsuz yönde cevap verenlerin en yüksek olduğu grup ilkokul (7 katılımcı) grubudur, kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların da belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır. Bu bilgilerle birlikte 13. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.754; p>0.05).

Tablo 23

Ön Test 14. Soru (Afet ve Acil Durumlar Sonrası Oluşabilecek İkincil Tehlikelerin Neler Olabileceğini Biliyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Ön Test 14. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	2	1	0	0	1	0	4
		Cevap yüzdesi	0.0	50.0	25.0	0.0	0.0	25.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	16.7	20.0	0.0	0.0	14.3	0.0	10.3
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	7	3	0	8	4	1	23
		Cevap yüzdesi	0.0	30.4	13.0	0.0	34.8	17.4	4.3	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	58.3	60.0	0.0	80.0	57.1	100.0	59.0
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	1	3	1	3	2	2	0	12
		Cevap yüzdesi	8.3	25.0	8.3	25.0	16.7	16.7	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	25.0	20.0	100.0	20.0	28.6	0.0	30.8
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	308	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

14. soruya olumlu cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır, olumsuz yönde cevap verenlerin en yüksek olduğu grup ön lisans (8 katılımcı) grubudur, kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların da belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır. Bu bilgilerle birlikte 14. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.352; p>0.05).

Tablo 24

Ön Test 15. Soru (İlk yardım Eğitimi Almanın Önemini Biliyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Ön Test 15. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	6	4	3	7	7	1	28
		Cevap yüzdesi	0.0	21.4	14.3	10.7	25.0	25.0	3.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	50.0	80.0	100.0	70.0	100.0	100.0	71.8
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	3	0	0	0	0	0	3
		Cevap yüzdesi	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	25.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	7.7
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	1	3	1	0	3	0	0	8
		Cevap yüzdesi	12.5	37.5	12.5	0.0	37.5	0.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	25.0	20.0	0.0	30.0	0.0	0.0	20.5
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

15. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek oldukları gruplar ön lisans (7 katılımcı) ve lisans (7 katılımcı) grubudur, olumsuz yönde cevap verenlerin en yüksek olduğu grup ilkokul (3 katılımcı) grubudur, kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır. Bu bilgilerle birlikte 15. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.219; p>0.05).

Eğitim düzeyi ile n test sonuçlarının kıyaslanmasında uygulanan istatistiksel yöntemde anlamlılık bulunamamasının sebebi eğitim düzeylerine göre birey sayılarının değişkenliği ve asimetrik olmasıdır. Genel olarak baktığımızda ise istatistiksel olarak fark görülmese bile; katılımcıların eğitim seviyesi arttıkça olumlu cevap verme eğilimi artarken, eğitim seviyesi düştükçe kararsız ve olumsuz cevaplar artmaktadır.

Sonuç olarak, eğitime katılan kişilerin demografik özelliklerinin verdikleri cevapları etkiler nitelikte olduğu yargısına varılabilmektedir.

4. Eğitime katılan bireylerin son teste vermiş oldukları cevapların dağılımını ne şekildedir?

Son testte yer alan 18 soru aşağıdaki gibidir;

1. Tehlike, risk ve ilk 72 saat kavramları hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?
2. Afete dnrebilecek tehlikelerin neler olduğu hakkında bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?
3. Afetlerin ncesi ve sonrasında neler yapmanız gerektiği hakkında bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?
4. Afetler sırasında nasıl davranmanız gerektiği hakkında bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?
5. Afetlere hazırlıkta bireylerin ve kurum/kuruluşların sorumlulukları hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?
6. Afetlere karşı bireysel hazırlığınızı nasıl yapacağınız hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?

7. "Afet Bilinci Kùltürü" hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyör musunuz?
8. Depremın etkilerinden korunabilmek için konut kiralarırken ya da satın alırken dikkat edilmesi gerekenler hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyör musunuz?
9. Zorunlu Deprem Sigortası yaptırmamızın gerekli olduğunu düşünüyör musunuz?
10. Yaşam alanlarımızda yapısal olmayan riskleri nasıl azaltabileceğiniz konusunda yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyör musunuz?
11. Aile Afet Planı'nın önemi hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyör musunuz?
12. Aile Afet Planı'nın nasıl hazırlanması gerektiği hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyör musunuz?
13. Afet ve acil durum çantasının nasıl hazırlanması gerektiği hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyör musunuz?
14. Tüm aile fertlerinin ve kendimizin Acil Durum Bilgi Kartı taşınması gerektiğini düşünüyör musunuz?
15. Olası bir afet veya acil durumda yapılacak tahliye uygulaması ve dikkat edilmesi gereken konular hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyör musunuz?
16. Afet ve acil durumlar sonrası oluşabilecek yangın gibi ikincil tehlikelerin neler olabileceği hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyör musunuz?
17. Sertifikalı İlk Yardım eğitimi almanın gerekliliği hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyör musunuz?
18. Ailenizin, sevdiklerinizin ve yakın çevrenizdekilerin de Afet Bilinci Eğitim'inde verilen bilgilere ihtiyacı olduğunu ve onların da bu eğitime katılmaları gerektiğini düşünüyör musunuz?

39 katılımcının tamamı son test sorularına eksiksiz cevap vermiştir, katılımcı cevapları

Tablo 25’te yer almaktadır.

Tablo 25

Katılımcıların Son Test Sorularına Verdikleri Cevapların Dağılımı

Cevaplar	EVET		HAYIR		KARARSIZIM	
	Sorular	Frekans	Yüzde (%)	Frekans	Yüzde (%)	Frekans
1	26	66.7	9	23.1	4	10.3
2	23	59.0	9	23.1	7	17.9
3	24	61.5	9	23.1	6	15.4
4	23	59.0	8	20.5	8	20.5
5	19	48.7	12	30.8	8	20.5
6	26	66.7	7	17.9	6	15.4
7	23	59.0	9	23.1	7	17.9
8	24	61.5	5	12.8	10	25.6
9	31	79.5	4	10.3	4	10.3
10	24	61.5	9	23.1	6	15.4
11	23	59.0	10	25.6	6	15.4
12	24	61.5	11	28.2	4	10.2
13	27	69.2	10	25.6	2	5.1
14	32	82.1	5	12.8	2	5.1
15	24	61.5	10	25.6	5	12.8
16	25	64.1	11	28.2	3	7.7
17	24	61.5	4	10.3	11	28.2
18	28	71.8	6	15.4	5	12.8

Tablo 25 incelendiğinde, katılımcıların eğitimden sonra son test sorularına verdikleri cevaplar içerisinde “evet” cevabı %64.10’a yükselmiştir, “hayır” cevapları %21.08’e düşmüş ve “kararsızım” cevapları ise %14.82’ye düşerek toplamda olumsuz cevaplar %35.9’luk orana sahip olmuştur.

5. Eğitimi alan bireylerin eğitim düzeyleri son testte yer alan sorulara verdikleri cevapları etkiler nitelikte midir?

Yapılan araştırmada katılımcılara sorulan her son test sorusu katılımcıların sahip oldukları eğitim seviyelerine göre ayrı ayrı değerlendirilmiş ve eğitim seviyesinin son test sorularının yanıtlanmasında etkisi araştırılmıştır. Form A arka yüzünde yer alan son test sorularına verilen cevapların eğitim seviyeleri ile karşılaştırıldığı tablolar, Tablo 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43'te yer almaktadır.

Tablo 26

Son Test 1. Soru (Tehlike, Risk ve İlk 72 Saat Kavramları Hakkında Yeterli Bilgi Edindiğinizi Düşünüyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Son Test 1. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	10	4	2	5	5	0	26
		Cevap yüzdesi	0.0	38.5	15.4	7.7	19.2	19.2	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	83.3	80.0	66.7	50.0	71.4	0.0	66.7
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	1	0	1	4	2	1	9
		Cevap yüzdesi	0.0	11.1	0.0	11.1	44.4	22.2	11.1	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	8.3	0.0	33.3	40.0	28.6	100.0	23.1
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	1	1	1	0	1	0	0	4
		Cevap yüzdesi	25.0	25.0	25.0	0.0	25.0	0.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	8.3	20.0	0.0	10.0	0.0	0.0	10.3
Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39	
	Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0	
	Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

1. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkököl (10 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ön lisans (4 katılımcı) grubudur. Kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır. 1. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.103; p>0.05).

Tablo 27

Son Test 2. Soru (Afete Dönüşebilecek Tehlikelerin Neler Olduğu Hakkında Bilgi Edindiğinizi Düşünüyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Son Test 2. soru	Evet	Katılımcı sayısı	1	7	3	2	5	5	0	23
		Cevap yüzdesi	4.3	30.4	13.0	8.7	21.7	21.7	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	58.3	60.0	66.7	50.0	71.4	0.0	59.0
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	0	0	1	5	2	1	9
		Cevap yüzdesi	0.0	0.0	0.0	11.1	55.6	22.2	11.1	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	0.0	0.0	33.3	50.0	28.6	100.0	23.1
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	0	5	2	0	0	0	0	7
		Cevap yüzdesi	0.0	71.4	28.6	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	41.7	40.0	0.0	0.0	0.0	0.0	17.9
Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39	
	Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0	
	Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

2.soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (7 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ise ön lisansdır (5 katılımcı). Olumlu yönde en yüksek oranda cevap veren ilkokul grubu, kararsız cevaplar içerisinde de en yüksek (5) katılımcı sayısına sahiptir. 2. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.060; p>0.05).

Tablo 28

Son Test 3. Soru (Afetlerin Öncesi ve Sonrasında Neler Yapmanız Gerektiği Hakkında Bilgi Edindiğinizi Düşünüyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Son Test 3. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	8	4	2	5	5	0	24
		Cevap yüzdesi	0.0	33.3	16.7	8.3	20.8	20.8	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	66.7	80.0	66.7	50.0	71.4	0.0	61.5
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	1	0	1	4	2	1	9
		Cevap yüzdesi	0.0	11.1	0.0	11.1	44.4	22.2	11.1	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	8.3	0.0	33.3	40.0	28.6	100.0	23.1
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	1	3	1	0	1	0	0	6
		Cevap yüzdesi	16.7	50.0	16.7	0.0	16.7	0.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	25.0	20.0	0.0	10.0	0.0	0.0	15.4
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

3. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (8 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ön lisans (4 katılımcı) grubudur. Olumlu yönde en yüksek oranda cevap veren ilkokul grubu, kararsız cevaplar içerisinde de en yüksek (3) katılımcı sayısına sahiptir. 3. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.202; p>0.05).

Tablo 29

Son Test 4. Soru (Afetler Sırasında Nasıl Davranmanız Gerektiği Hakkında Bilgi Edindiğinizi Düşünüyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Son Test 4. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	8	3	2	5	5	0	23
		Cevap yüzdesi	0.0	34.8	13.0	8.7	21.7	21.7	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	66.7	60.0	66.7	50.0	71.4	0.0	59.0
	Hayır	Katılımcı sayısı	1	1	0	1	4	0	1	8
		Cevap yüzdesi	12.5	12.5	0.0	12.5	50.0	0.0	12.5	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	8.3	0.0	33.3	40.0	0.0	100.0	20.5
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	0	3	2	0	1	2	0	8
		Cevap yüzdesi	0.0	37.5	25.5	0.0	12.5	25.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	25.0	40.0	0.0	10.0	28.6	0.0	20.5
Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39	
	Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0	
	Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

4. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (8 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ön lisans (4 katılımcı) grubudur. Olumlu yönde en yüksek oranda cevap veren ilkokul grubu, kararsız cevaplar içerisinde de en yüksek (3) katılımcı sayısına sahiptir. 4. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.188; p>0.05).

Tablo 30

Son Test 5. Soru (Afetlere Hazırlıkta Bireylerin ve Kurum/Kuruluşların Sorumlulukları Hakkında Yeterli Bilgi Edindiğinizi Düşünüyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Son Test 5. soru	Evet	Katılımcı sayısı	1	7	1	2	5	3	0	19
		Cevap yüzdesi	5.3	36.8	5.3	10.2	26.3	15.8	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	58.3	20.0	66.7	50.0	42.9	0.0	48.7
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	3	1	0	3	4	1	12
		Cevap yüzdesi	0.0	25.0	8.3	0.0	25.0	33.3	8.3	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	25.0	20.0	0.0	30.0	57.1	100.0	30.8
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	0	2	3	1	2	0	0	8
		Cevap yüzdesi	0.0	25.0	37.5	12.5	25.0	0.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	16.7	60.0	33.3	20.0	0.0	0.0	20.5
Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39	
	Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0	
	Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

5. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (7 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ön lisans (4 katılımcı) grubudur. Kararsız yönde cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ortaokul (3 katılımcı) grubudur. 5. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.368; p>0.05).

Tablo 31

Son Test 6. Soru (Afetlere Karşı Bireysel Hazırlığınızı Nasıl Yapacağınız Hakkında Yeterli Bilgi Edindiğinizi Düşünüyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Son Test 6. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	9	4	2	6	5	0	26
		Cevap yüzdesi	0.0	34.6	15.7	7.7	23.1	19.2	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	75.0	80.0	66.7	60.0	71.4	0.0	66.7
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	2	0	1	3	1	0	7
		Cevap yüzdesi	0.0	28.6	0.0	14.3	42.9	14.3	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	16.7	0.0	33.3	30.0	14.3	0.0	17.9
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	1	1	1	0	1	1	1	6
		Cevap yüzdesi	16.7	16.7	16.7	0.0	16.7	16.7	16.7	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	8.3	20.0	0.0	10.0	14.3	100.0	15.4
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

6. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (9 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ön lisans (3 katılımcı) grubudur. Kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır 6. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.262; p>0.05).

Tablo 32

Son Test 7. Soru ("Afet Bilinci Kültürü" Hakkında Yeterli Bilgi Edindiğinizi Düşünüyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Son Test 7. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	8	3	2	6	4	0	23
		Cevap yüzdesi	0.0	34.8	13.0	8.7	26.1	17.4	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	66.7	60.0	66.7	60.0	57.1	0.0	59.0
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	1	0	1	4	2	1	9
		Cevap yüzdesi	0.0	11.1	0.0	11.1	44.4	22.2	11.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	8.3	0.0	33.3	40.0	28.6	100.0	23.1
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	1	3	2	0	0	1	0	7
		Cevap yüzdesi	14.3	42.9	28.6	0.0	0.0	14.3	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	25.0	40.0	0.0	0.0	14.3	0.0	17.9
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

7. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (8 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ön lisans (4 katılımcı) grubudur. Olumlu yönde en yüksek oranda cevap veren ilkokul grubu, kararsız yönde cevap veren katılımcıların da en yüksek (3) olduğu gruptur. 7. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.196; p>0.05).

Tablo 33

Son Test 8. Soru (Deprem Etkilerinden Korunabilmek İçin Konut Kiralarken ya da Satın Alırken Dikkat Edilmesi Gerekenler Hakkında Yeterli Bilgi Edindiğinizi Düşünüyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Son Test 8. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	10	3	2	5	4	0	24
		Cevap yüzdesi	0.0	41.7	12.5	8.3	20.8	16.7	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	83.3	60.0	66.7	50.0	57.1	0.0	61.5
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	1	0	1	2	0	1	5
		Cevap yüzdesi	0.0	20.0	0.0	20.0	40.0	0.0	20.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	8.3	0.0	33.3	20.0	0.0	100.0	12.8
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	1	1	2	0	3	3	0	10
		Cevap yüzdesi	10.0	10.0	20.0	0.0	30.0	30.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	8.3	40.0	0.0	30.0	42.9	0.0	25.6
Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39	
	Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0	
	Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

8. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (10 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır. Kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu gruplar ön lisans (3 katılımcı) ve lisans (3 katılımcı) gruplarıdır. 8. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.133; p>0.05).

Tablo 34

Son Test 9. Soru (Zorunlu Deprem Sigortası Yaptırmanın Gerekli Olduğunu Düşünüyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Son Test 9. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	11	3	2	7	7	1	31
		Cevap yüzdesi	0.0	35.5	9.7	6.5	22.6	22.6	3.2	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	91.7	60.0	66.7	70.0	100.0	100.0	79.5
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	0	0	1	3	0	0	4
		Cevap yüzdesi	0.0	0.0	0.0	25.0	75.0	0.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	0.0	0.0	33.3	30.0	0.0	0.0	10.3
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	1	1	2	0	0	0	0	4
		Cevap yüzdesi	25.0	25.0	50.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	8.3	40.0	0.0	0.0	0.0	0.0	10.3
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

9. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkököl (11 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ön lisans (3 katılımcı) grubudur. Kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır. 9. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlıdır (ki-kare=0.019; p<0.05).

Tablo 35

Son Test 10. Soru (Yaşam Alanlarınızda Yapısal Olmayan Riskleri Nasıl Azaltabileceğiniz Konusunda Yeterli Bilgi Edindiğinizi Düşünüyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Son Test 10. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	9	4	2	5	4	0	24
		Cevap yüzdesi	0.0	37.5	16.7	8.3	20.8	16.7	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	75.0	80.0	66.7	50.0	57.1	0.0	61.5
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	2	0	1	4	2	0	9
		Cevap yüzdesi	0.0	22.2	0.0	11.1	44.4	22.2	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	16.7	0.0	33.3	40.0	28.6	0.0	23.1
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	1	1	1	0	1	1	1	6
		Cevap yüzdesi	16.7	16.7	16.7	0.0	16.7	16.7	16.7	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	8.3	20.0	0.0	10.0	14.3	100.0	15.4
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

10. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (9 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ön lisans (4 katılımcı) grubudur. Kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır. 10. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.199; p>0.05).

Tablo 36

Son Test 11. Soru (Aile Afet Planı'nın Önemi Hakkında Yeterli Bilgi Edindiğinizi Düşünüyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Son Test 11. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	8	4	2	5	4	0	23
		Cevap yüzdesi	0.0	34.8	17.4	8.7	21.7	17.4	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	66.7	80.0	66.7	50.0	57.1	0.0	59.0
	Hayır	Katılımcı sayısı	1	1	0	0	5	2	1	10
		Cevap yüzdesi	10.0	10.0	0.0	0.0	50.0	20.0	10.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	8.3	0.0	0.0	50.0	28.6	100.	25.6
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	0	3	1	1	0	1	0	6
		Cevap yüzdesi	0.0	50.0	16.7	16.7	0.0	16.7	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	25.0	20.0	33.3	0.0	14.3	0.0	15.4
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

11. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (8 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ön lisans (5 katılımcı) grubudur. Kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (3 katılımcı) grubudur. 11. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.230; p>0.05).

Tablo 37

Son Test 12. Soru (Aile Afet Planı'nun Nasıl Hazırlanması Gerektiği Hakkında Yeterli Bilgi Edindiğinizi Düşünüyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Son Test 12. soru	Evet	Katılımcı sayısı	1	9	3	2	5	4	0	24
		Cevap yüzdesi	4.2	37.5	12.5	8.3	20.8	16.7	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	75.0	60.0	66.7	50.0	57.1	0.0	61.5
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	2	1	1	4	2	1	11
		Cevap yüzdesi	0.0	18.2	9.1	9.1	36.4	18.6	9.1	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	16.7	20.0	33.3	40.0	28.6	100.0	28.2
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	0	1	1	0	1	1	0	4
		Cevap yüzdesi	0.0	25.0	25.0	0.0	25.0	25.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	8.3	20.0	0.0	10.0	14.3	0.0	10.3
Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39	
	Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0	
	Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

12. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (8 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ön lisans (5 katılımcı) grubudur. Kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (3 katılımcı) grubudur. 12. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.921; p>0.05).

Tablo 38

Son Test 13. Soru (Afet ve Acil Durum Çantasının Nasıl Hazırlanması Gerektiği Hakkında Yeterli Bilgi Edindiğinizi Düşünüyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Son Test 13. soru	Evet	Katılımcı sayısı	1	9	5	2	5	5	0	27
		Cevap yüzdesi	3.7	33.3	18.5	7.4	18.5	18.5	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	75.0	100.0	66.7	50.0	71.4	0.0	69.2
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	3	0	1	3	2	1	10
		Cevap yüzdesi	0.0	30.0	0.0	10.0	30.0	20.0	10.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	25.0	0.0	33.3	30.0	28.6	100.0	25.6
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	0	0	0	0	2	0	0	2
		Cevap yüzdesi	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	0.0	0.0	0.0	20.0	0.0	0.0	5.1
Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39	
	Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0	
	Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

13. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (9 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır. Kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır 13. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.464; p>0.05).

Tablo 39

Son Test 14. Soru (Tüm Aile Fertlerinin ve Kendinizin Acil Durum Bilgi Kartı Taşımaya Gerekliğini Düşünüyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Son Test 14. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	10	5	3	7	6	1	32
		Cevap yüzdesi	0.0	31.3	15.6	9.4	21.9	18.8	3.1	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	83.3	100.0	100.0	70.0	85.7	100.0	82.1
	Hayır	Katılımcı sayısı	1	2	0	0	2	0	0	5
		Cevap yüzdesi	20.0	40.0	0.0	0.0	40.0	0.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	16.7	0.0	0.0	20.0	0.0	0.0	12.8
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	0	0	0	0	1	1	0	2
		Cevap yüzdesi	0.0	0.0	0.0	0.0	50.0	50.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	0.0	0.0	0.0	10.0	14.3	0.0	5.1
Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39	
	Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0	
	Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

14. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkököl (10 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır. Kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır 14. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.397; p>0.05).

Tablo 40

Son Test 15. Soru (Olası Bir Afet veya Acil Durumda Yapılacak Tahliye Uygulaması ve Dikkat Edilmesi Gereken Konular Hakkında Yeterli Bilgi Edindiğinizi Düşünüyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Son Test 15. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	9	4	2	5	4	0	24
		Cevap yüzdesi	0.0	37.5	16.7	8.3	20.8	16.7	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	75.0	80.0	66.7	50.0	57.1	0.0	61.5
	Hayır	Katılımcı sayısı	1	1	1	1	4	1	1	10
		Cevap yüzdesi	10.0	10.0	10.0	10.0	40.0	10.0	10.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	8.3	20.0	33.3	40.0	14.3	100.0	25.6
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	0	2	0	0	1	2	0	5
		Cevap yüzdesi	0.0	40.0	0.0	0.0	20.0	40.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	16.7	0.0	0.0	10.0	28.6	0.0	12.8
Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39	
	Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0	
	Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

15. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (9 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ön lisans (4 katılımcı) grubudur. Kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır 15. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.450; p>0.05).

Tablo 41

Son Test 16. Soru (Afet ve Acil Durumlar Sonrası Oluşabilecek Yangın Gibi İkincil Tehlikelerin Neler Olabileceği Hakkında Yeterli Bilgi Edindiğinizi Düşünüyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Son Test 16. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	9	4	2	5	5	0	25
		Cevap yüzdesi	0.0	36.0	16.0	8.0	20.0	20.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	75.0	80.0	66.0	50.0	71.4	0.0	64.1
	Hayır	Katılımcı sayısı	1	1	1	1	4	2	1	11
		Cevap yüzdesi	9.1	9.1	9.1	9.1	36.4	18.2	9.1	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	8.3	20.0	33.3	40.0	28.6	100.0	28.2
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	0	2	0	0	1	0	0	3
		Cevap yüzdesi	0.0	66.7	0.0	0.0	33.1	0.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	16.7	0.0	0.0	10.0	0.0	0.0	7.7
Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39	
	Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0	
	Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

16. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (9 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ön lisans (4 katılımcı) grubudur. Kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır 16. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.556; p>0.05).

Tablo 42

Son Test 17. Soru (Sertifikalı İlk Yardım Eğitimi Almanın Gerekliliği Hakkında Yeterli Bilgi Edindiğinizi Düşünüyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Son Test 17. soru	Evet	Katılımcı sayısı	0	9	4	2	5	4	0	24
		Cevap yüzdesi	0.0	37.5	16.7	8.3	20.8	16.7	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	75.0	80.0	66.7	50.0	57.1	0.0	61.5
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	1	0	1	1	1	0	4
		Cevap yüzdesi	0.0	25.0	0.0	25.0	25.0	25.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	8.3	0.0	33.3	10.0	14.3	0.0	10.3
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	1	2	1	0	4	2	1	11
		Cevap yüzdesi	9.1	18.2	9.1	0.0	36.4	18.2	9.1	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	16.7	20.0	0.0	40.0	28.6	100.0	28.2
	Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39
		Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

17. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (9 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır. Kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ön lisans (4 katılımcı) grubudur. 17. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.596; p>0.05).

Tablo 43

Son Test 18. Soru (Ailenizin, Sevdiklerinizin ve Yakın Çevrenizdekilerin de Afet Bilinci Eğitim'inde Verilen Bilgilere İhtiyacı Olduğunu ve Onların Da Bu Eğitime Katılmaları Gerekliğini Düşünüyor Musunuz?) Cevapları İle Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Eğitim Düzeyi							Toplam	
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Doktora		
Son Test 18. soru	Evet	Katılımcı sayısı	1	10	4	2	7	4	0	28
		Cevap yüzdesi	3.6	65.7	14.3	7.1	25.0	14.3	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	83.3	80.0	66.7	70.0	51.7	0.0	71.8
	Hayır	Katılımcı sayısı	0	0	0	1	3	1	1	6
		Cevap yüzdesi	0.0	0.0	0.0	16.7	50.0	16.7	16.7	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	0.0	0.0	33.3	30.0	14.3	100.0	15.4
	Kararsızım	Katılımcı sayısı	0	2	1	0	0	2	0	5
		Cevap yüzdesi	0.0	40.0	20.0	0.0	0.0	40.0	0.0	100.0
		Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	0.0	16.7	20.0	0.0	0.0	28.6	0.0	12.8
Toplam	Katılımcı sayısı	1	12	5	3	10	7	1	39	
	Cevap yüzdesi	2.6	30.8	12.8	7.7	25.6	17.9	2.6	100.0	
	Tüm cevaplar içerisinde yüzdesi	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

18. soruya olumlu cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ilkokul (10 katılımcı) grubudur. Olumsuz cevap veren katılımcıların en yüksek olduğu grup ön lisans (3 katılımcı) grubudur. Kararsız olduğu yönünde cevap veren katılımcıların belirgin olarak farklı olduğu bir grup bulunmamaktadır 18. soru ile eğitim seviyesi arasındaki ilişki anlamlı değildir (ki-kare=0.277; p>0.05).

Eğitim d¼zeyi ile kıyaslanan son test sonuçlarına bakıldığında, genel olarak ön testte olumsuz ve kararsız cevap veren katılımcıların, son testte olumlu cevap verdikleri gör¼lmektedir. Bu durum eğitim d¼zeyi ile değerlendirildiğinde, ilkokul mezunlarının eğitimi olumlu buldukları ve bilgilendikleri; ön lisans, lisans ve doktora mezunlarının ise eğitimin iğeriğinden memnun kalmadıkları ve eğitim materyallerini yetersiz buldukları sonucuna varılabilir. Bununla birlikte ön test ile bağlantılı olan son test soruları değerlendirildiğinde, ön testte olumlu cevap veren katılımcıların son testte bağlantılı soruya olumsuz ya da kararsız cevap verdiği ortaya çıkmıştır. Bu durumun nedenleri, bağlantılı soruların birbirlerini karşılayacak şekilde sorulamamış olması ve eğitim d¼zeyi d¼şt¼kçe soruların okurlar tarafından değerlendirilmesinin görece azalması olabilir. Bu konu ön test-son test sorularının “çapraz tablo”larda değerlendirilmesinde detaylı irdelenecektir.

6. Eğitime katılan bireylerin “eğitmen ve eğitim değerlendirme” sorularına vermiş oldukları cevapların dağılımını ne şekildedir?

Eğitmen ve Eğitim Değerlendirme Bölümü’nde yer alan 9 soru aşağıdaki gibidir;

1. Eğitmen konuyu anlaşılır biçimde sundu mu?
2. Eğitmen konuya hâkim mi?
3. Eğitmen tarafından konuya katılımınız sağlandı mı?
4. Eğitimde konu ile ilgili yeterli bilgi verildi mi?
5. Eğitim süresi yeterli mi?
6. Eğitimde kullanılan görsel/işitsel malzemeler (video, fotoğraf, vb.) konunun anlatımı için yeterli mi?
7. Eğitim sırasında yapılan uygulamayı yeterli buldunuz mu?

8. Eğitim salonu eğitim için uygun mu?

9. Eğitimden beklentiniz karşılandı mı?

39 katılımcının tamamı eğitmen ve eğitim değerlendirme sorularına eksiksiz cevap vermiştir, verilen cevapların dağılımları aşağıda yer almaktadır;

Eğitmenin konuyu anlaşılır biçimde sunduğu noktasında katılımcıların %97.4'ü olumlu yönde görüş bildirmiştir. Katılımcıların yine %97.4'ü eğitmenin konuya hâkim olduğunu düşünmektedir. Katılımcılar eğitmen tarafından kendilerinin konuya dâhil edildiğini %94.9 oranında düşünmektedir. Katılımcıların %87.2'si eğitimde konu ile ilgili yeterli bilgi verildiğini düşünmektedir. Eğitim süresi ile ilgili olarak katılımcıların %71.8'i eğitim süresinin yeterli olduğunu düşünürken, %12.8'i eğitim süresinin yetersiz olduğunu, %15.4'ü ise konu hakkında kararsız olduğu yönünde cevap vermiştir. Eğitime katılan bireylerin %59'u eğitimde kullanılan materyallerin konu anlatımı için yeterli olduğunu düşünmekteyken %40.1'i olumsuz ve kararsız olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Katılımcıların %61.5'i eğitim sırasında yapılan uygulamayı yeterli bulurken, %15.4'ü yetersiz bulmuştur, %23.1'i ise kararsız kalmıştır. Eğitim salonunun eğitim için uygunluğunu katılımcıların %84.6'sı yeterli bulmuşken, %7.7'si kararsız kalmış ve %7.7'si ise yetersiz olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Eğitimin beklentileri karşılaması noktasında sorulan soruya katılımcıların %61.5'i olumlu cevap verirken, %15.4'ü olumsuz cevap vermiş, %23.1'i ise kararsız olduğunu beyan etmiştir.

7. AFAD eğitimi, içerik, üslup ve uygulanabilirlik açısından çalışma grubunun tüm eğitim seviyesine sahip bireylerine hitap etmekte midir?

Çeşitli demografik özelliklere sahip katılımcıların Form A içerisinde yer alan sorulara vermiş oldukları cevapların değerlendirilmesiyle elde edilen bilgiler ışığında, verilen eğitimin içerik, üslup ve uygulanabilirlik açısından çalışma grubundaki tüm bireylere hitap ettiği söylenebilir. Ancak bu durumun sebebinin sadece eğitim içeriği ve eğitim materyalinden

değil, eğitmenin bireysel katkılarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu durumun kanıtını, katılımcıların 6. alt problem (eğitime katılan bireylerin “eğitmen ve eğitim değerlendirme” sorularına vermiş oldukları cevapların dağılımı ne şekildedir?) sorusuna verdikleri cevaplar oluşturmaktadır.

Elde edilen bilgiler ışığında; bu verilerin doğrulanması, açıklanması, yorumların kanıtlanması ve detaylıca irdelenmesi için “nitel verilere” ihtiyaç duyulmuştur. Bu yönde hazırlanmış olan nitel görüşme formundan elde edilen veriler ile 7. alt problem sorusu ve problem cümlesi nitel bulgular bölümünde yeniden değerlendirilmiştir.

Alt problemlerin çözümlenmesi ana problemin çözümünün sunulması adına basamak görevi görmüştür. Ön test, son test ve eğitmen ve eğitimin değerlendirilmesi sorularına verilen yanıtlar ana problemin cevaplanması noktasında yol göstermiştir. Birbirleriyle ilişkili ön test ve son test cevapları araştırmanın ana problemi olan “Hazır bulunuşluk düzeyinde, halkta güvenli yaşam kültürünü oluşturmak amacıyla verilen afete hazırlık programının ve materyallerinin etkililiği yeterli düzeyde midir?” sorusuna cevap vermiştir. Ön test ve son testte birbirleri ile ilişkili olarak sorulan soruların kendi aralarında istatistiksel olarak değerlendirilmesi Tablo 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59 ve 60’da yer almaktadır.

Tablo 44

Ön Test 1 - Son Test 2 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo

		Son Test 2. Soru; Afete dönüşebilecek tehlikelerin neler olduğu hakkında bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Ön Test 1. Soru; Afetlerin öncesi ve sonrasında neler yapmanız gerektiğini biliyor musunuz?	Evet	15	5	0	20
	Hayır	8	3	6	17
	Kararsızım	0	1	1	2
	Toplam	23	9	7	39

Ön test soru 1' e evet cevabı veren 20 katılımcının, 15'i son testte bağlantılı olan soruya yine evet cevabı vermiş, kalan 5 katılımcı son testte hayır cevabını vermiştir. Hayır cevabı veren 17 katılımcının 8'inin kararı değişmiş ve evet cevabı vermiş, 3'ünün kararı değişmemiş, 6 katılımcı ise kararsızım cevabı vermiştir. Ön testte kararsızım cevabı veren 2 katılımcının 1'i son testte cevabını hayır olarak güncellemiştir. Ki-kare testi sonucu 0.027 olup ($p < 0.05$) anlamlı ilişki gözlemlenmiştir.

Tablo 45

Ön Test 2 - Son Test 3 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo

		Son Test 3. Soru;			
		Afetlerin öncesi ve sonrasında neler yapmanız gerektiği hakkında bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Ön Test 2. Soru; Afetlerin öncesi ve sonrasında neler yapmanız gerektiğini biliyor musunuz?	Evet	12	0	0	12
	Hayır	7	3	2	12
	Kararsızım	5	6	4	15
	Toplam	24	9	6	39

Ön test soru 2' ye evet cevabı veren 12 katılımcının, tamamı son test 3. Soruya yine evet cevabı vermiştir. Hayır cevabı veren 12 katılımcının 7'sinin kararı değişmiş ve evet cevabı vermiş, 3'ünün kararı değişmemiş, 2 katılımcı ise kararsızım cevabı vermiştir. Ön testte kararsızım cevabı veren 15 katılımcının 5'i son testte cevabını evet olarak güncellemiştir. 6 katılımcı ise cevabını hayır olarak değiştirenken, 4 katılımcının cevabı değişmemiştir. Ki-kare testi sonucu 0.013 olup ($p < 0.05$) anlamlı ilişki gözlemlenmiştir.

Tablo 46

Ön Test 3 - Son Test 4 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo

		Son Test 4. Soru;			
		Afetler sırasında nasıl davranmanız gerektiği hakkında bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Ön Test 3. Soru; Afetler sırasında nasıl davranmanız gerektiğini biliyor musunuz?	Evet	13	0	3	16
	Hayır	3	4	2	9
	Kararsızım	7	4	3	14
	Toplam	23	8	8	39

Ön test soru 3'e evet cevabı veren 16 katılımcının, 13'ü son test 4. Soruya evet cevabı vermiştir. Hayır cevabı veren 9 katılımcının 3'ünün kararı değişmiş ve evet cevabı vermiş, 4'ünün kararı değişmemiş, 2 katılımcı ise kararsızım cevabı vermiştir. Ön testte kararsızım cevabı veren 14 katılımcının 7'si son testte cevabını evet olarak güncellemiştir. 4 katılımcı ise cevabını hayır olarak değiştirenken, 3 katılımcının cevabı değişmemiştir. Ki-kare testi sonucu 0.066 olup ($p>0.05$) anlamlı ilişki gözlemlenmemiştir.

Tablo 47

Ön Test 4 - Son Test 5 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo

		Son test 5. soru;			
		Afetlere hazırlıkta bireylerin ve kurum/kuruluşların sorumlulukları hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Ön test 4. soru; Afetlere hazırlıkta bireylerin ve kurum/kuruluşların sorumluluklarını biliyor musunuz?	Evet	5	2	1	8
	Hayır	8	6	6	20
	Kararsızım	6	4	1	11
	Toplam	19	12	8	39

Ön test soru 4'e evet cevabı veren 8 katılımcının, 5'i son test 5. Soruya evet cevabı vermiştir. Hayır cevabı veren 20 katılımcının 8'inin kararı değişmiş ve evet cevabı vermiş, 6'sının kararı değişmemiş, 6 katılımcı ise kararsızım cevabı vermiştir. Ön testte kararsızım cevabı veren 11 katılımcının 6'sı son testte cevabını evet olarak güncellemiştir. 4 katılımcı ise cevabını hayır olarak değiştirirken, 1 katılımcının cevabı değişmemiştir. Ki-kare testi sonucu 0.604 olup ($p>0.05$) anlamlı ilişki gözlemlenmemiştir.

Tablo 48

Ön Test 5 - Son Test 6 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo

		Son test 6. soru;			
		Afetlere karşı bireysel hazırlığınızı nasıl yapacağınız hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Ön test 5. soru; Afetlere karşı bireysel hazırlığınızı nasıl yapacağınızı biliyor musunuz?	Evet	9	1	1	11
	Hayır	8	2	5	15
	Kararsızım	9	4	0	13
	Toplam	26	7	6	39

Ön test soru 5'e evet cevabı veren 11 katılımcının, 9'u son test 6. Soruya evet cevabı vermiştir. Hayır cevabı veren 15 katılımcının 8'inin kararı değişmiş ve evet cevabı vermiş, 2'sinin kararı değişmemiş, 5 katılımcı ise kararsızım cevabı vermiştir. Ön testte kararsızım cevabı veren 13 katılımcının 9'u son testte cevabını evet olarak güncellemiştir. 4 katılımcı ise cevabını hayır olarak değiştirmiştir. Ki-kare testi sonucu 0.089 olup ($p>0.05$) anlamlı ilişki gözlemlenmemiştir.

Tablo 49

Ön Test 6 - Son Test 7 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo

		Son test 7. soru; “Afet Bilinci Kültürü” hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Ön test 6. soru; “Afet Bilinci Kültürü”nün ne demek olduğunu biliyor musunuz?	Evet	6	4	0	10
	Hayır	12	4	5	21
	Kararsızım	5	1	2	8
	Toplam	23	9	7	39

Ön test soru 6'ya evet cevabı veren 10 katılımcının, 6'sı son test 7. Soruya evet cevabı vermiştir. Hayır cevabı veren 21 katılımcının 12'sinin kararı değişmiş ve evet cevabı vermiş, 4'ünün kararı değişmemiş, 5 katılımcı ise kararsızım cevabı vermiştir. Ön testte kararsızım cevabı veren 8 katılımcının 5'i son testte cevabını evet olarak güncellemiştir. 1 katılımcı ise cevabını hayır olarak değiştirmiş, 2 katılımcı ise kararını değiştirmemiştir. Ki-kare testi sonucu 0.376 olup ($p>0.05$) anlamlı ilişki gözlemlenmemiştir.

Tablo 50

Ön Test 7 - Son Test 8 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo

		Son test 8. soru;				
		Deprem etkilerinden korunabilmek için konut kiralarken ya da satın alırken dikkat edilmesi gerekenler hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?				
			Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Ön test 7. soru; Konut kiralarken ya da satın alırken nelere dikkat edilmesi gerektiğini biliyor musunuz?	Evet	15	1	4	20	
	Hayır	6	2	3	11	
	Kararsızım	3	2	3	8	
	Toplam	24	5	10	39	

Ön test soru 7'ye evet cevabı veren 20 katılımcının, son test 8. soruya 15'i evet cevabı vermiştir. Hayır cevabı veren 11 katılımcının 6'sının kararı değişmiş ve evet cevabı vermiş, 2'sinin kararı değişmemiş, 3 katılımcı ise kararsızım cevabı vermiştir. Ön testte kararsızım cevabı veren 8 katılımcının 3'ü son testte cevabını evet olarak güncellemiştir. 2 katılımcı ise cevabını hayır olarak değiştirmiş, 3 katılımcı ise kararını değiştirmemiştir. Ki-kare testi sonucu 0.373 olup ($p>0.05$) anlamlı ilişki gözlemlenmemiştir.

Tablo 51

Ön Test 8 - Son Test 9 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo

		Son test 9. soru;			
		Zorunlu Deprem Sigortası yaptırmannın gerekli olduğunu düşünüyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Ön test 8. soru; Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK)'a ait Zorunlu Deprem Sigortası hakkında bilginiz var mı?	Evet	15	1	3	19
	Hayır	10	3	1	14
	Kararsızım	6	0	0	6
	Toplam	31	4	4	39

Ön test soru 8'e evet cevabı veren 19 katılımcının, 15'i son test 9. soruya evet cevabı vermiştir. Hayır cevabı veren 14 katılımcının 10'unun kararı değişmiş ve evet cevabı vermiş, 3'ünün kararını değiştirmemiş, 1 katılımcı ise kararsızım cevabı vermiştir. Ön testte kararsızım cevabı veren 6 katılımcı son testte cevabını evet olarak güncellemiştir. Ki-kare testi sonucu 0.339 olup ($p>0.05$) anlamlı ilişki gözlemlenmemiştir.

Tablo 52

Ön Test 9 - Son Test 10 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo

		Son test 10. soru;			
		Yaşam alanlarınızda yapısal olmayan riskleri nasıl azaltabileceğiniz konusunda yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Ön test 9. soru; Yaşam alanlarındaki (ev, okul, iş yeri, vb.) eşyaların (TV, kitaplık, dolap vb.) size zarar vermemesi için ne yapılması gerektiğini biliyor musunuz?	Evet	19	4	2	25
	Hayır	3	3	2	8
	Kararsızım	2	2	2	6
	Toplam	24	9	6	39

Ön test soru 9'a evet cevabı veren 25 katılımcının 19'u, son test 10. soruya evet cevabı vermiştir. Hayır cevabı veren 8 katılımcının 3'ünün kararı değişmiş ve evet cevabı vermiş, 3'ünün kararı değişmemiş, 2 katılımcı ise kararsızım cevabı vermiştir. Ön testte kararsızım cevabı veren 6 katılımcının 2'si son testte cevabını evet olarak güncellemiştir. 2 katılımcı cevabını hayır olarak değiştirmiş, 2 katılımcı ise kararını değiştirmemiştir. Ki-kare testi sonucu 0.162 olup ($p>0.05$) anlamlı ilişki gözlemlenmemiştir.

Tablo 53

Ön Test 10 - Son Test 11 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo

		Son test 11. soru;			
		Aile afet planının önemi hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Ön test 10. soru; Neden afet planı hazırlamanız gerektiğini biliyor musunuz?	Evet	18	2	2	22
	Hayır	2	6	3	11
	Kararsızım	3	2	1	6
	Toplam	23	10	6	39

Ön test soru 10'a evet cevabı veren 22 katılımcının, 18'i son test 11'inci soruya evet cevabı vermiştir. Hayır cevabı veren 11 katılımcının 2'sinin kararı değişmiş ve evet cevabı vermiş, 6'sının kararı değişmemiş, 3 katılımcı ise kararsızım cevabı vermiştir. Ön testte kararsızım cevabı veren 6 katılımcının son testte 3'ü cevabını evet olarak güncellemiştir. 2 katılımcı cevabını hayır olarak değiştirmiş, 1 katılımcı ise kararını değiştirmemiştir. Ki-kare testi sonucu 0.012 olup ($p < 0.05$) anlamlı ilişki gözlemlenmiştir.

Tablo 54

Ön Test 10 - Son Test 12 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo

		Son test 12. soru; Aile Afet Planı'nın nasıl hazırlanması gerektiği hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Ön test 10. soru; Neden afet planı hazırlamanız gerektiğini biliyor musunuz?	Evet	17	4	1	22
	Hayır	3	5	3	11
	Kararsızım	4	2	0	6
	Toplam	24	11	4	39

Ön test soru 10'a evet cevabı veren 22 katılımcının, 17'si son test 12'inci soruya evet cevabı vermiştir. Hayır cevabı veren 11 katılımcının 3'ünün kararı değişmiş ve evet cevabı vermiş, 5'inin kararı değişmemiş, 3 katılımcı ise kararsızım cevabı vermiştir. Ön testte kararsızım cevabı veren 6 katılımcının son testte 4'ü cevabını evet olarak güncellemiştir. 2 katılımcı cevabını hayır olarak değiştirmiştir. Ki-kare testi sonucu 0.051 olup ($p>0.05$) anlamlı ilişki gözlemlenmemiştir.

Tablo 55

Ön Test 10 - Son Test 18 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo

		Son test 18. soru;			
		Ailenizin, sevdiklerinizin ve yakın çevrenizdekilerin de Afet Bilinci Eğitiminde verilen bilgilere ihtiyacı olduğunu ve onların da bu eğitime katılmaları gerektiğini düşünüyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Ön test 10. soru;	Evet	18	1	3	24
	Hayır	6	4	1	11
Neden afet planı hazırlamanız gerektiğini biliyor musunuz?	Kararsızım	4	1	1	6
	Toplam	28	6	5	39

Ön test soru 10'a evet cevabı veren 24 katılımcının, 18'i son test 18'inci soruya evet cevabı vermiştir. Hayır cevabı veren 11 katılımcının 6'sının kararı değişmiş ve evet cevabı vermiş, 4'ünün kararı değişmemiş, 1 katılımcı ise kararsızım cevabı vermiştir. Ön testte kararsızım cevabı veren 6 katılımcının son testte 3'ü cevabını evet olarak güncellemiştir. 3 katılımcı cevabını hayır olarak değiştirmiş, 1 katılımcı ise kararını değiştirmemiştir. Ki-kare testi sonucu 0.213 olup ($p>0.05$) anlamlı ilişki gözlemlenmemiştir.

Tablo 56

Ön Test 11 - Son Test 13 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo

		Son test 13. soru;			
		Afet ve acil durum çantasının nasıl hazırlanması gerektiği hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Ön test 11. soru; Neden Afet ve acil durum çantası hazırlamanız gerektiğini biliyor musunuz?	Evet	22	4	2	28
	Hayır	4	4	0	8
	Kararsızım	1	2	0	3
	Toplam	27	10	2	39

Ön test soru 11'e evet cevabı veren 28 katılımcının, 22'si son test 13'üncü soruya evet cevabı vermiştir. Hayır cevabı veren 8 katılımcının 4'ünün kararı değişmiş ve evet cevabı vermiş, 4'ünün kararı değişmemiştir. Ön testte kararsızım cevabı veren 3 katılımcının 1'i son testte cevabını evet olarak güncellemiştir. 2 katılımcı ise cevabını hayır olarak değiştirmiştir. Ki-kare testi sonucu 0.118 olup ($p > 0.05$) anlamlı ilişki gözlemlenmemiştir.

Tablo 57

Ön Test 12 - Son Test 14 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo

		Son test 14. soru;			
		Tüm aile fertlerinin ve kendinizin acil durum bilgi kartı taşıması gerektiğini düşünüyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Ön test 12. soru; Acil durum bilgi kartı hakkında bilginiz varmı?	Evet	5	0	0	5
	Hayır	23	5	2	30
	Kararsızım	4	0	0	4
	Toplam	32	5	2	39

Ön test soru 12'ye evet cevabı veren 5 katılımcının, 5'i son test 14. soruya evet cevabı vermiştir. Hayır cevabı veren 30 katılımcının 23'ünün kararı değişmiş ve evet cevabı vermiş, 5'ünün kararı değişmemiş, 2 katılımcı ise kararsızım cevabı vermiştir. Ön testte kararsızım cevabı veren 4 katılımcının 4'ü son testte cevabını evet olarak güncellemiştir. Ki-kare testi sonucu 0.634 olup ($p>0.05$) anlamlı ilişki gözlemlenmemiştir.

Tablo 58

Ön Test 13 - Son Test 15 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo

		Son test 15. soru;				
		Olası bir afet veya acil durumda yapılacak tahliye uygulaması ve dikkat edilmesi gereken konular hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?				
			Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Ön test 13. soru; Afet ve acil durum sırası ve/veya sonrasında dikkat etmemiz gerekenleri biliyor musunuz?	Evet	6	0	0	6	
	Hayır	11	7	2	20	
	Kararsızım	7	3	3	13	
	Toplam	24	10	5	39	

Ön test soru 13'e evet cevabı veren 6 katılımcının, yine 6'sı son test 15'inci soruya evet cevabı vermiştir. Hayır cevabı veren 20 katılımcının 11'inin kararı değişmiş ve evet cevabı vermiş, 7'sinin kararı değişmemiş, 2 katılımcı ise kararsızım cevabı vermiştir. Ön testte kararsızım cevabı veren 13 katılımcının 7'si son testte cevabını evet olarak güncellemiştir. 3 katılımcı cevabını hayır olarak değiştirmiş, 3 katılımcı ise kararını değiştirmemiştir. Ki-kare testi sonucu 0.205 olup ($p>0.05$) anlamlı ilişki gözlemlenmemiştir.

Tablo 59

Ön Test 14 - Son Test 16 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo

		Son test 16. soru;			
		Afet ve acil durumlar sonrası oluşabilecek yangın gibi ikincil tehlikelerin neler olabileceği hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Ön test 14. soru; Afet ve acil durumlar sonrası oluşabilecek ikincil tehlikelerin neler olabileceğini biliyor musunuz?	Evet	4	0	0	4
	Hayır	13	7	3	23
	Kararsızım	8	4	0	12
	Toplam	25	11	3	39

Ön test soru 14'e evet cevabı veren 4 katılımcının tamamı son test 16'ncı soruya yine evet cevabı vermiştir. Hayır cevabı veren 23 katılımcının 13'ünün kararı değişmiş ve evet cevabı vermiş, 7'sinin kararı değişmemiş, 3 katılımcı ise kararsızım cevabı vermiştir. Ön testte kararsızım cevabı veren 12 katılımcının 8'i son testte cevabını evet olarak güncellemiştir. 4 katılımcı cevabını hayır olarak değiştirmiştir. Ki-kare testi sonucu 0.356 olup ($p>0.05$) anlamlı ilişki gözlemlenmemiştir.

Tablo 60

Ön Test 15 - Son Test 17 Cevaplarına İlişkin Çapraz Tablo

		Son test 17. soru;			
		Sertifikalı ilk yardım eğitimi almanın gerekliliği hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Ön test 15. soru; İlk yardım eğitimi almanın önemini biliyor musunuz?	Evet	19	3	6	28
	Hayır	1	1	1	3
	Kararsızım	4	0	4	8
	Toplam	24	4	11	39

Ön test soru 15'e evet cevabı veren 28 katılımcının 19'u, son test 17'inci soruya evet cevabı vermiştir. Hayır cevabı veren 3 katılımcının 1'inin kararı değişmiş ve evet cevabı vermiş, 1'inin kararı değişmemiş, 1 katılımcı ise kararsızım cevabı vermiştir. Ön testte kararsızım cevabı veren 8 katılımcının 4'ü son testte cevabını evet olarak güncellemiştir. 4 katılımcı kararını değiştirmemiştir. Ki-kare testi sonucu 0.292 olup ($p>0.05$) anlamlı ilişki gözlemlenmemiştir.

Nitel Verilere Ait Bulgular

Nitel veriler; çalışmanın 7. alt problem sorusu (AFAD eğitimi, içerik, üslup ve uygulanabilirlik açısından çalışma grubunun tüm eğitim seviyesine sahip bireylerine hitap etmekte midir?) ve çalışmanın ana problem sorusuna (“Hazır bulunuşluk düzeyinde, halkta güvenli yaşam kültürünü oluşturmak amacıyla verilen afete hazırlık programının ve materyallerinin etkililiği yeterli düzeyde midir?”) cevap verebilmek amacıyla, nicel bulguları desteklemek için toplanmıştır.

Nitel veriler toplanırken 2 ayrı formdan yararlanılmıştır. Katılımcıların AFAD’ın eğitim materyali Form A’nın arka yüzünde bulunan “İlave Görüş ve Önerileriniz” bölümünde yer alan sorulara verdikleri cevaplar ve araştırmacı tarafından hazırlanmış olan “nitel görüşme formu”nda yer alan sorulara vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiştir. Bu sorulara vermiş oldukları cevaplar ayrı ayrı derlenerek aşağıda sunulmuştur.

Katılımcıların Form A arka yüzünde yer alan “İlave Görüş ve Önerileriniz” Bölümü’ne yazmış oldukları şahsi yorumları aşağıdaki gibidir:

- Eğitim süresinin güncellenmesine ihtiyaç vardır.
- Eğitimde yer alan videoların güncellenmesine ihtiyaç vardır.
- Eğitimlerin sadece teorik değil, tatbikat noktasında uygulamayla da desteklenmesine ihtiyaç vardır.
- Eğitimde yer alan mühendislik bilgileri çok detay, uzun, yorucu ve anlaşılması güçtür, yeniden düzenlenmesine ihtiyaç vardır.
- Mühendislik bilgilerinden ziyade bireylerin afetler olmadan önce yapacağı hazırlık için yarar sağlayacak önlemlerin daha yoğun örneklerle vurgulanmasında yarar vardır.
- Ön test-son test soruları afete hazır bulunuşluğu yeterince sorgulayamamaktadır.

- Acil durum çantasının içerisine konması gereken materyalin akılda kalmasını sağlamak amacıyla eğitimde hazır bulundurulması yararlı olacaktır.

Katılımcıların yapılan görüşmelerde “nitel görüşme formu”nda yer alan sorulara sözel olarak vermiş oldukları cevaplar ile genel düşünceleri ortaya konmuştur.

Nitel görüşme formunda yer alan sorular aşağıdaki gibidir;

1. Afet nedir?
2. Afetlerden korunma noktasında aldığınız/almanız gereken önlemler nelerdir?
3. Afet türleri nelerdir?
4. Şu an bildiğiniz afetlerden biri meydana gelse ne yapardınız?
5. Farkındalık oluşturması amacıyla verilen afet eğitimini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sorulan soruların cevapları benzerlik derecelerine göre gruplandırılmış ve sunulmuştur:

Görüşülen katılımcıların “**Afet Nedir?**” şeklindeki soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde afet kavramı ile ilgili şöyle bir çerçeve çizilebilir:

- Doğal ya da doğal olmayan (insan kaynaklı) sebeplerden oluşan büyük zararlara ve kayıplara yol açan durumlardır.
- Zarara veren olaylardır.
- İnsanların ölmesine yol açan olaylardır.
- Önlem alamadığımız durumlardır.
- Maddi kayıplara sebep olan doğal süreçlerdir.

- Önüne geçilemeyen kaderde varsa yaşanacak bir yazgıdır.
- İnsanların yaşamını kötü etkileyen ve normal düzenlerini bozan durumdur.

Afet tanımı algısıyla ilgili olarak eğitime katılmış olmalarına rağmen bireylerden %70'inin bilgilerinin eksik ya da yanlış olduğu ortaya çıkmıştır. Eğitimden beklenen; afetin etkilerinin önlenabilir olduğunu katılımcılara sunması iken, katılımcıların hala afetlerin ne olduğunu bilmedikleri, afetlerden korktukları ya da afetler karşısında kendilerini çaresiz hissettikleri tespit edilmiştir.

Kendileri ile görüşülen katılımcıların **“Afetlerden korunma noktasında aldığımız/almanız gereken önlemler nelerdir?”** şeklindeki soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde şöyle sıralanabilir:

- Afetlerden korunma noktasında aldığım herhangi bir önlem yok.
- Dolapları sabitlettik.
- Önlem almanın gereksiz ve boşa olduğunu düşünüyorum.
- Ortak alanda fazla eşya bırakmadık.
- Ev sahibim kızdığı için biz dolapları sabitleyemiyoruz.
- Verilen eğitimle yeni öğrendim ama anlayamadığım yerler oldu.
- Evi alırken zemin etüdü yapılmış mı yetkililerden onu öğrendik.
- Evde duvarlarda yarık şeklinde çatlaklar var, önlem alsak bile faydası olmaz.

Afetlerden korunma noktasında değerlendirildiğinde katılımcıların görüşleri çeşitlilik göstermektedir. Katılımcılar arasında hazırlık yapması gerektiğini bilenler ve hazırlık yapanlar olduğu kadar, herhangi bir şekilde hazırlığı bulunmayan ya da afetler karşısında hazırlıkları önemsiz gören bireyler de bulunmaktadır.

“**Afet türleri nelerdir?**” şeklinde sorulmuş olan bilgi sorusu katılımcıların sunumu ne ölçüde takip ettiklerini ve bilgi düzeylerini anlamak üzere sorulmuştur ve cevaplar aşağıdaki şekilde yoğunluk göstermiştir:

- Deprem, heyelan, sel.
- Doğal ve doğal olmayan afetler.
- Doğa ve insan kaynaklı yangınlar.
- Doğal afetler.

Görüşmeye katılan bireylerin büyük çoğunluğu literatür bilgisini tam olarak ifade edememiş olmakla birlikte afet denince akla gelen genellikle deprem ya da bireylerin kendi yaşadıkları bölgelerde meydana gelen afetler olduğu anlaşılmıştır.

“**Şu an bildiğiniz afetlerden biri meydana gelse ne yapardınız?**” sorusu görüşmeye katılan bireylere sorulduğunda alınan cevaplar aşağıdaki gibi derlenmiştir;

- Bilmiyorum.
- Kaçarım.
- Masa varsa altına girerim.
- Sağlam bana zarar vermeyecek bir eşyanın yanında çök-kapan-tutun yaparım.
- Olduğum yerde kalırım.
- Bağırırım.

Eğitimin en önemli hedeflerinden biri afet anında yapılacakların katılımcılara doğru şekilde aktarılması iken, katılımcıların hala afet anında yapılacakları bilmiyor oluşları afetlere karşı umursamaz ya da teslim olmuşluk yaklaşımıyla birlikte, bireylerin eğitimden

yararlanma/algılama düzeylerine bağlı ve eğitimin etkililiği ile doğru orantılı olduğu düşünülmektedir.

Katılımcılara yöneltilen **“Farkındalık oluşturma amacıyla verilen afet eğitimini nasıl değerlendiriyorsunuz?”** sorusunun cevapları değerlendirildiğinde:

- Yeterli olmadığını düşünüyorum.
- Bazı temel bilgileri kısıtlı bir şekilde edindim fakat afet anında ne yapmam gerektiğini tam anlamıyla anladığım bir eğitim içeriği olduğunu düşünmüyorum.
- Görsel, video yetersizliği durumun ciddiyetini anlamam için yeterli değil.
- Böyle bir eğitim verdiğiniz için çok memnun olduk, devamının de gelmesini isteriz.
- Bilmediğim konulardan da bahsedildi, sadece deprem yangın anlatılsa daha iyi olurdu.
- Bu anlattıklarınızla alakalı olarak tatbikat da yaparsak daha yararlı olacaktır.

Katılımcılardan eğitimin değerlendirilmesinin istendiği soruya verdikleri cevaplar göz önünde bulundurulduğunda bu tarz eğitimlerin yapılmaya devam etmesini istedikleri anlaşılmıştır. Eğitimin içerisinde kendilerince eksiklikler görmüş olan katılımcıların büyük çoğunluğu eğitim veriliyor olmasından memnun olmuşlardır. Uygulanan eğitim sonrasında kendilerinden fikir alındığı için konuya ilgileri daha fazla artan bireyler, farkındalık noktasında önemli bir adım atmışlardır ve gelecek eğitimlerden haberdar olmak adına bilgi istemişlerdir. AFAD’ın verdiği eğitimlere devam etmesi bu noktada önemli olmakla birlikte katılımcılara daha fazla yararlı bilgi sunup memnuniyet düzeyini arttıracak bir güncellemeye gitmesine ihtiyaç vardır.

Bölüm V: Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Tartışma

Afet Bilinci Eğitimi'nin eğitim programı ve materyali yönünden değerlendirildiği çalışmada eğitim materyalinin günün gereksinimlerini karşılamadığı problem ve alt problemler bazında irdelenmiş ve ortaya konmuştur.

Araştırma konusu, amacı ve yöntemi ile ilgili benzer çalışmalara rastlanmamıştır. Yapılan çalışmanın özgün olması noktasında önemli olan bu durum, yapılmış olan çalışmalarla kıyaslama ve değerlendirme sürecinde sınırlılık olarak karşımıza çıkmıştır. Ancak, araştırma grubuna dâhil olan katılımcıların özellikleri (yaşları, cinsiyet dağılımları, gelir düzeyleri, medenî durumları, eğitim düzeyleri), araştırma modeli, eğitim verilmiş olması, veri toplama araçları (sosyo-demografik form, ön test-son test soruları, nitel görüşme formu vb.), verilerin analiz yöntemleri ve bulguların sunuluş biçimleri (frekans, çapraz tablo vb.) gibi noktalarda benzerlikleri olan çalışmalar irdelenmiştir. Bu benzerlikler araştırmada uygulanan veri toplama yöntemlerinin, toplanan verilerin, uygulanan modelin ve kullanılan analiz yöntemlerinin geçerliliğini ortaya koyma noktasında önemlidir.

Araştırmada elde edilen demografik özelliklerden sadece eğitim düzeyi katılımcıların verdikleri cevaplarla kıyaslanmış olup elde edilen bulgular sunulmuştur. Verilen diğer demografik özellikler araştırmaya katılan bireylerin benzer çalışmalara uyumluluk gösterdiğini vurgulamak üzere verilmiş ve çalışma grubunun toplumu temsil ettiğine dair kanıt olarak sunulmuştur. Bununla birlikte araştırmada yer alan diğer demografik özelliklerin verilen eğitim ile değerlendirilmesinin ileriye dönük yapılacak çalışmalar için fikir olacağı düşünülmektedir.

Araştırmaya dâhil olan katılımcı sayısı 39'dur. Literatür incelemesi göz önünde bulundurulduğunda benzer çalışmalarda yer alan katılımcı sayılarına yakınlık göstermektedir.

Katılımcıların yaş aralıkları incelendiğinde 21-59 yaş aralığında yer alan bireyler katılım sağlamış olup yaş ortalamaları; 36.51 ± 10.79 şeklindedir. Araştırmaya dâhil olan katılımcıların yaş aralıkları ve ortalamaları, çalışan ve toplum içerisinde sosyal bir hayat süren kişiler ile uyumludur. Bu kişilerin öğrendikleri bilgileri aileleri ile paylaştıkları tahmin edilmekte ve daha çok kişiye ulaşabilecek potansiyele sahip oldukları düşünülmektedir. Literatür incelemesi de göz önünde bulundurulduğunda benzer çalışmalarda yer alan katılımcıların yaş aralıkları ve ortalamaları ile uyumludur. Katılımcıların cinsiyet özellikleri incelendiğinde erkeklerin (12) sayısının kadınlardan (27) daha az olduğu, araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunun kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Olası bir afet anında ev ve çevresinde ailenin afetlerden korunması amacıyla gerekli aksiyonları alacak kişilerin ağırlıklı olarak kadınlardan oluşacağı düşünülebilir, bununla birlikte eğitime katılan kadınların öğrendikleri bilgileri ev içerisinde ve çevreleriyle paylaşma konusunda erkeklere oranla daha istekli olduğu düşünülebilir. Bu hipotez araştırılmaya muhtaç olmakla birlikte bu araştırmada verilen eğitim öncesi ve sonrasında katılımcıların geri bildirimleri hipotezi doğrular niteliktedir. Tüm bu bilgilerle birlikte araştırmada cinsiyet bir tabaka olarak ele alınmamıştır. Afet eğitimi alanında yapılan çalışmalar genellikle belirli bir meslek grubuna ya da alana özgü verilmiştir. Alanların seçiminde göz önünde bulundurulan en önemli kıstas ise afet ya da acil durum anında sevk ve idarede görev alacak kişiler olarak karşımıza çıkmaktadır. Tasarlanan çalışma da yapılan araştırmalardaki yaklaşımlara benzerlik göstermiş olup acil durumlarda kaosun oluşabileceği kalabalık bir ortam olan üniversitede, afet ve acil durum anında görevli olacak kişilere yönelik planlanmıştır. Eğitim seviyesine göre sınıflandırma yapılan pek fazla literatür bulunmamasıyla birlikte katılımcılarımızın toplumu temsil ettiği düşünülmektedir.

Alt problemlerin çözümlenmesi ana problemin çözümünün sunulması adına basamak görevi görmüştür. Ön test, son test ve eğitmen ve eğitimin değerlendirilmesi sorularına verilen yanıtlar ana problemin cevaplanması noktasında yol göstermiştir.

Nicel veri olarak kullanılan birbirleriyle ilişkili ön test ve son test cevapları ve nitel veri olarak kullanılan “ilave görüş ve önerileriniz” soruları ile yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorulardan edinilen veriler araştırmanın ana problemi olan “Hazır bulunuşluk düzeyinde, halkta güvenli yaşam kültürünü oluşturmak amacıyla verilen afete hazırlık programının ve materyallerinin etkililiği yeterli düzeyde midir?” sorusuna cevap vermiştir.

Çalışmanın etaplarından ilki ön test sorularının cevaplanmasından oluşmaktaydı. Ön test, verilen cevaplar açısından kişilerin afet eğitimi almadan önceki afet farkındalıkları hakkında bilgi veren bir ölçek olarak kullanılmıştır. Ön testte yer alan sorular; “... biliyor musunuz? / ... hakkında bilginiz var mı?” şeklinde sorulmuştur. Bu sorulara verilen “evet” cevabı olumlu, “hayır” cevapları ise olumsuz anlama gelmektedir.

Ön testte yer alan sorulara “evet” cevabı vermiş olan katılımcıların oranı %40.00, “hayır” cevabı vermiş olan katılımcıların oranı %37.95, “kararsızım” cevabı vermiş olan katılımcıların oranı ise %22.05 olarak belirlenmiştir. Bu bilgiler ışığında eğitim öncesinde katılımcıların afet farkındalığının yeterli düzeyde olmadığı (%40), hayır ya da kararsızım cevabını veren katılımcıların (%60.00) daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır.

Yapılan araştırmada her soru, katılımcıların sahip oldukları eğitim seviyelerine göre ayrı ayrı değerlendirilmiş ve eğitim seviyesinin ön test sorularının yanıtlanmasında etkisi araştırılmıştır. Eğitim düzeyi ile ön test sonuçlarının kıyaslanmasında uygulanan istatistiksel yöntemde anlamlılık bulunamamasının sebebi farklı eğitim düzeylerine sahip birey sayılarının asimetrik olmasıdır. Genel olarak baktığımızda ise istatistiksel olarak fark görülme bile, katılımcıların eğitim seviyesi arttıkça olumlu yönde cevap verme eğiliminin; eğitim seviyesi düştükçe de kararsız ve olumsuz yönde cevap verme eğilimi artmaktadır. Sonuç olarak, eğitime katılan kişilerin demografik özelliklerinin verdikleri cevapları etkiler nitelikte olduğu

yargısına varılmıştır. Yine de istatistiksel olarak ortaya konabilmesi için daha yüksek sayıda katılımcı içeren homojen gruplar ile çalışılmasına ihtiyaç vardır.

Çalışmanın eğitim sunumundan sonraki bölümü son test sorularının cevaplanmasından oluşmaktaydı. Son test, verilen cevaplar açısından kişilerin afet eğitimi aldıktan sonraki afet farkındalıkları hakkında bilgiyi ölçen bir ölçek olarak kullanılmıştır. Son testte yer alan sorular; "... hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz? / ... gerektiğini düşünüyor musunuz?" şeklinde sorulmuştur. Bu sorulara verilen "evet" cevabı olumlu, "hayır" cevapları ise olumsuz anlama gelmektedir.

Son testte yer alan sorulara "evet" cevabı vermiş olan katılımcıların oranı %64.10, "hayır" cevabı vermiş olan katılımcıların oranı %21.08, "kararsızım" cevabı vermiş olan katılımcıların oranı ise %14.82 olarak belirlenmiştir.

Yapılan araştırmada katılımcılara sorulan her son test sorusu katılımcıların sahip oldukları eğitim seviyelerine göre ayrı ayrı değerlendirilmiş ve eğitim seviyesinin son test sorularının yanıtlanmasında etkisi araştırılmıştır. Eğitim düzeyi ile kıyaslanan son test sonuçlarına bakıldığında, genel olarak ön testte olumsuz ve kararsız cevap veren katılımcıların, son testte olumlu cevap verdikleri görülmektedir. Bu durum eğitim düzeyi ile değerlendirildiğinde; ilkökul mezunlarının eğitimi olumlu buldukları ve bilgilendikleri, ön lisans, lisans ve doktora mezunlarının ise eğitimin içeriğinden memnun kalmadıkları ve eğitim materyallerini yetersiz buldukları sonucuna varılmıştır.

Bununla birlikte ön test ile bağlantılı olan son test soruları değerlendirildiğinde, ön testte olumlu cevap veren katılımcıların son testte bağlantılı soruya olumsuz ya da kararsız cevap verdiği de ortaya çıkmıştır. Bu durumun nedenleri, bağlantılı soruların birbirlerini karşılayacak şekilde sorulamamış olması ve eğitim düzeyi düşüğe soruların okurlar tarafından değerlendirilmesinin görece azalması olabilir. Eğitim seviyesi ile ön test ve son test

arasındaki ilişki değerlendirildiğinde, eğitim seviyesi düştükçe eğitimden beklentinin azaldığı ve bu doğrultuda verilen olumlu cevap oranlarının arttığı düşünülmektedir ancak eğitim seviyelerine göre oluşturulan gruplar başına düşen birey sayılarının yetersizliği nedeniyle anlamlı ilişki kanıtlanamamıştır.

“AFAD eğitimi, içerik, üslup ve uygulanabilirlik açısından toplumun tüm eğitim seviyesine sahip katmanlarına hitap etmekte midir?” şeklinde belirlenmiş olan alt problem cümlesi nicel veriler ışığında incelendiğinde, katılımcıların sorulara vermiş oldukları cevapların kendi başına ve birbirleri ile kıyaslanmaları sonucunda elde edilen bilgilere göre, verilen eğitimin toplumun tüm kesimlerine eşit şekilde hitap etmediği düşünülmektedir. Tüm eğitim düzeyindeki bireyler soruları açık bir şekilde anlamaktadırlar ancak yüksek eğitim seviyesine sahip kişiler soruların problemi yansıtmadığını düşünürken, düşük eğitim düzeyine sahip bireyler ise sunum ve Form A da yer alan ifadeleri yeterince kavrayamamaktadır. Katılımcıların ön test ve son test sorularına vermiş oldukları cevaplarla, eğitmen ve eğitim değerlendirme sorularının yanıtları bir arada düşünüldüğünde, katılımcıların eğitimde öğrenmeleri beklenen bilgileri kısmen öğrendikleri ortaya çıkmaktadır. Fakat bu durumun sebebi AFAD’ın sunum materyallerinden bağımsız olarak eğitmenin etkili bir şekilde bilgiyi aktarmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu düşünceye katılımcıların, Form A arka yüzünde yer alan “İlave Görüş ve Önerileriniz” bölümünde yazmış oldukları ve görüşme sırasında “nitel görüşme formu”nda yer alan sorulara sözel olarak ifade etmiş oldukları şahsi yorumlarından varılmıştır.

AFAD eğitimi, içerik, üslup ve uygulanabilirlik açısından çalışma grubunun tüm eğitim seviyesine sahip bireylerine hitap etmekte midir? ve “Hazır bulunuşluk düzeyinde, halkta güvenli yaşam kültürünü oluşturmak amacıyla verilen afete hazırlık programının ve materyallerinin etkililiği yeterli düzeyde midir?” sorularının cevaplarını ortaya koymak amacıyla nitel bulgular değerlendirildiğine aşağıdaki sonuçlar ortaya çıkmaktadır;

- Afet tanımı algısıyla ilgili olarak eğitime katılmış olmalarına rağmen bireylerden %70'inin bilgilerinin eksik ya da yanlış olduğu ortaya çıkmıştır. Eğitimden beklenen; afetin etkilerinin önlenabilir olduğunu katılımcılara sunması iken, katılımcıların hala afetlerin ne olduğunu bilmedikleri, afetlerden korktukları ya da afetler karşısında kendilerini çaresiz hissettikleri tespit edilmiştir.
- Afetlerden korunma noktasında değerlendirildiğinde katılımcıların görüşleri çeşitlilik göstermektedir. Katılımcılar arasında hazırlık yapması gerektiğini bilenler ve hazırlık yapanlar olduğu kadar, herhangi bir şekilde hazırlığı bulunmayan ya da afetler karşısında hazırlıkları önemsiz gören bireyler de bulunmaktadır.
- Görüşmeye katılan bireylerin büyük çoğunluğu literatür bilgisini tam olarak ifade edememiş olmakla birlikte afet denince akla gelen genellikle deprem ya da bireylerin kendi yaşadıkları bölgelerde meydana gelen afetler olduğu anlaşılmıştır.
- Eğitimin en önemli hedeflerinden biri afet anında yapılacakların katılımcılara doğru şekilde aktarılması iken, katılımcıların hala afet anında yapılacakları bilmiyor oluşları afetlere karşı umursamaz ya da teslim olmuşluk yaklaşımıyla birlikte, bireylerin eğitimden yararlanma/algılama düzeylerine bağlı ve eğitimin etkililiği ile doğru orantılı olduğu düşünülmektedir.
- Katılımcılardan eğitimin değerlendirilmesinin istendiği soruya verdikleri cevaplar göz önünde bulundurulduğunda bu tarz eğitimlerin yapılmaya devam etmesini istedikleri anlaşılmıştır. Eğitimin içerisinde kendilerince eksiklikler görmüş olan katılımcıların büyük çoğunluğu eğitim veriliyor olmasından memnun olmuşlardır. Uygulanan eğitim sonrasında kendilerinden fikir alındığı için konuya ilgileri daha fazla artan bireyler, farkındalık noktasında önemli bir adım atmışlardır ve gelecek eğitimlerden haberdar olmak adına bilgi istemişlerdir. AFAD'ın verdiği eğitimlere devam etmesi bu noktada

önemli olmakla birlikte katılımcılara daha fazla yararlı bilgi sunup memnuniyet düzeyini arttıracak bir güncellemeye gitmesine ihtiyaç vardır.

Literatür incelemesi yapıldığında ön test ve son testin yer aldığı yayınlar oldukça kısıtlıdır. İnternet veri tabanlarında afet eğitimi ön test son test deneysel çalışmaları aşağıdaki gibidir.

Akçil ve ark.'larının 2014 yılında yapmış olduğu çalışmada 1. kısmın ön test ortalaması 7.69 ± 3.40 iken, son testte 10.72 ± 2.64 olarak değişmiş, 2. Kısmın ön test ortalaması 12.25 ± 3.24 iken son testte 13.11 ± 2.98 olarak belirtilmiştir (Akçil, 2014).

Kalanlar'ın 2015 yılında afet hemşireliği eğitimi ve afet öncesinde afet hemşiresinin görevleri isimli çalışmasında yapılan ön testte hemşirelerin soruları doğru yanıtlama oranı %88 olarak belirtilmiştir. Bu oranın son testte %100'e yükseldiği ifade edilmiştir (Kalanlar Bilge; Kubilay, 2015). Yapılan bu çalışmada, oran %60'ta kalmıştır.

Yapılan çalışmalarda; bu çalışmada da olduğu gibi ön test sonuçlarına kıyasla son testte olumlu yönde artış olduğu ortaya konmaktadır. Ancak çalışmada verilen "evet" oranı son testte sadece %64.10'a ulaşabilmiştir. Bu durum eğitimin yararlılığı noktasında yetersiz olduğunu düşündürmektedir.

Bununla birlikte AFAD'ın eğitim materyali değerlendirildiğinde, ön test – son test sorularının bir birleriyle yeterli düzeyde örtüşmediği düşünülmektedir. Son test sorularının katılımcıların eğitim sunumunda öğrenmeleri gereken bilgileri öğrenip öğrenmediğini sorgular şekilde tasarlanmış olması gerekirken, memnuniyet anketi şeklinde sorular sorulmaktadır. Bireylere sorulan bilgi sorularına vermeleri beklenen yanılar için Form A'da "evet, hayır, kararsızım" seçenekleri yer almaktadır. Bu şekilde cevaplanması beklenen sorular yorumlanmaya açık olduğu için bireylerin algısına göre de hatalı sonuç verilmesine

yol açtığı düşünülmektedir. Daha önceden de değinildiği gibi ilkokul mezunlarının verdikleri cevaplara bağlı olarak ortaya çıkan olumlu artışın aslında istenen bilginin tam olarak ifade edilmediğinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Bireylere sorulan yeterince bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz? Şeklindeki soruda yer alan “yeterince” ifadesi bireyler arasında farklılık göstereceği için eğitimin yararlılığının ortaya konmasında yeterli değildir. AFAD’ın verdiği eğitimin etkililiğinin saptanması, yararlı olduğunun ortaya konması amacıyla eğitim programında (sunum içeriği, süresi, görselleri vb.) ve materyalinde (bilgi soruları içeren anketler vb.) güncellemeye gitmesi gerekmektedir.

Sonuçlar

1. Katılımcılar gönüllülük ilkesi esasına göre çalışmaya katılmışlardır ancak daha etkili sonuçların elde edilebilmesi için demografik özelliklere göre oluşturulan grupların simetrik katılımcı sayısı ile tasarlanmasına ihtiyaç vardır.
2. Çalışmada değerlendirilen idari ve destek hizmetleri personelinin çeşitli demografik özelliklerle toplumu yansıttığı noktasında inancımız tam olsa da farklı meslek gruplarının çalışmaya dâhil edilmesi gerekmektedir.
3. AFAD’ın kullandığı Form A içerisinde yer alan test sorularının 3’lü likert skalası, istatistiksel değerlendirme yapmak için yeterli değildir. Daha ayrıntılı istatistiksel değerlendirmelerin yapılabilmesi ve sonuçların anlamlı çıkabilmesi için AFAD’ın 5’li veya 7’li likert skalası kullanması gerekmektedir.

Tespitler

- Katılımcıların hala afetlerin ne olduğunu bilmedikleri, afetlerden korktukları ya da afetler karşısında kendilerini çaresiz hissettikleri tespit edilmiştir.

- Katılımcılar arasında hazırlık yapması gerektiğini bilenler ve hazırlık yapanlar olduğu kadar, herhangi bir şekilde hazırlığı bulunmayan ya da afetler karşısında hazırlıkları önemsiz gören bireylerin varlığı tespit edilmiştir.
- Afet denince akla gelen genellikle deprem ya da bireylerin kendi yaşadıkları bölgelerde meydana gelen afetler olduğu anlaşılmıştır.
- katılımcıların afet anında yapılacakları bilmiyor oluşları afetlere karşı umursamaz ya da teslim olmuşluk yaklaşımıyla birlikte, bireylerin eğitimden yararlanma/algılama düzeylerine bağlı ve eğitimin etkililiği ile doğru orantılı olduğu düşünülmektedir.
- Katılımcıların bu tarz eğitimlerin yapılmaya devam etmesini istedikleri anlaşılmıştır.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu eğitim veriliyor olmasından memnun olmuşlardır.
- AFAD'ın verdiği eğitimlere devam etmesi bu noktada önemli olmakla birlikte katılımcılara daha fazla yararlı bilgi sunup memnuniyet düzeyini arttıracak bir güncellemeye gitmesine ihtiyaç vardır.
- Afet eğitimi toplumun tüm kesimleri için bir ihtiyaçtır.
- Toplumun tüm kesimlerine hitap eden bir afet eğitim tasarımı gereklidir.
- Afet eğitimi kadar bu eğitimi veren eğitmenlerin bilgi birikimi, yetenekleri ve anlatım becerileri de önemlidir.
- Eğitim içeriğindeki bilgilerin katılımcıları tatmin etmesi gerekmektedir.
- Hazırlanan afet eğitim içeriği güncellenmeye açık olmalı, AFADEM yakın zamanda yaşanan afetleri her güncellemede eğitim materyaline eklemelidir.

Öneriler

Geliştiriciler, yöneticiler için öneriler. Yapılan çalışma sonrasında elde edilen bulgular ve çıkarılan sonuçlar doğrultusunda, AFAD’ın afet farkındalığı noktasında yapmış olduğu çalışmalarda güncellemeye gitmesi önerilmektedir. Teknoloji çağında olduğumuz göz önünde bulundurulduğunda kullanılan eğitim materyali olan sunum, günün gereklilikleri noktasında görseller ve videolar olarak güncel ve yeterli değildir. Katılımcıların ilgisini çekebilmek adına görsellerin güncellenmesi, yeni videoların çekilmesi gerekliliği göz ardı edilmemelidir. Bir diğer eğitim materyali olan Form A üzerinde yer alan soruların memnuniyet anketi formunda yazılmaması gerekmektedir. Katılımcıların samimi ve doğru cevaplar verdikleri varsayılsa da, “.... yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?” şeklinde sorulan soruların gerçeği yansıtmasına ihtimal yoktur. İlk defa bir eğitim programına katılan katılımcının “yeterli” bilgi ile neyi kast ettiğinin ortaya konmasının imkânı yoktur. Bu noktada katılımcıların eğitimden edindikleri bilgilerin ölçüldüğü testler ve kalıcılık testi uygulanmalıdır. Eğitim programının başladığı tarihten bu yana ülkemizde meydana gelmiş olan doğal, teknolojik ve insan kaynaklı afetlerin sunuma eklenmesi, eğitimlere katılan bireylerin güncel, kendilerinin de birebir yaşamış ya da hatırlıyor olma ihtimalleri yüksek olan bilgilerin yer almasıyla eğitime gösterecekleri ilginin artacağı düşünülmektedir.

Uygulayıcı için öneriler. Mevcut eğitim ile sunum yapmaya devam edecek olan eğitimciler, sadece sunum materyaline bağlı kalmayıp, bireylerin dikkatini çekecek anekdotlarla sunumu ilgi çekici hale getirmelidir. Sunumda yer alan bilgilerin tamamının sunulması, etkin sunum tekniklerinin en önemli basamağı olan “30-45 dakika aralığında sunum yapılmalıdır” önerisini göz ardı ettiği için 1 saatlik sunumda bireyler dikkat eksikliği ile sunumu dinlemeyi bırakmaktadırlar. Giriş bilgilerinde harcanan uzun süreler afet farkındalığı noktasında en önemli bilgilerin yer aldığı son kısımlara geçene kadar katılımcının ilgisini kaybetmeye sebep olmaktadır. Bu doğrultuda eğer geliştiriciler güncelleme

yapmazlarsa eğitimler sunumu daha ilgi çekici kılmak için yukarıda yer alan hususlara dikkat etmelidirler.

Araştırmacılar için öneriler. Yapılması planlanan çalışmaların gönüllülük ilkesi esasına dayanması, gerek eğitim bilimleri gerek etik kurallar açısından oldukça önemlidir. Bununla birlikte toplumumuzun bu tarz etkinliklere kendi rızasıyla katılma oranlarının da iyi bir göstergesidir. Ancak afetler ve afetlere hazırlığın bireylerin sadece kendilerini değil toplumları da etkilediği göz önüne alındığında bu tarz eğitimlerin bireylerin inisiyatifine bırakılmadan kurumsallaşması ve yaygınlaşması gerekmektedir. Benzer tarzda çalışma yapmayı planlayan araştırmacılar, çeşitli meslek grupları ile farklı demografik özelliklere sahip bireylerle ve daha yüksek sayıda katılımcı ile araştırma planlamalıdır.

Bireyler için Öneriler. Sonuçları oldukça yıkıcı olan acil durum ve afetlere hazırlık toplumdaki her birey için çok önemli olmalıdır. Afet ve afetlere karşı yapılacak hazırlıklarda başarılı olunabilmesi için afetlerle ilgili tanım ve terimler bilinmelidir. Can ve mal kayıplarının en aza indirgenmesi için tüm bireylerin öz farkındalıklarını arttırmaları ve gerekli hazırlıkları yapıp önlemleri almaları gerekmektedir.

Kaynakça

- AFAD. (2009). *5902 Sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun*.
- AFAD. (2011). *Müdahale, İyileştirme ve Sosyoekonomik Açından 2011 Van Depremi*. Ankara.
- AFAD. (2012). *Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 2013-2017 Stratejik Planı*. Ankara.
- AFAD. (2014). *Açıklamalı afet yönetimi terimleri sözlüğü*.
 Url:<https://www.afad.gov.tr/Dokuman/TR/101-2014112716301-sozluk.pdf> (Erişim: 26 Mart 2015).
- AFAD. (2018). *Türkiye Deprem Tehlike Haritası*.
- Akçil, Ö., Toğrol, A., Mercan, Ç. F., Püskülcü, S., Tanırcan, G. ve Baykal, A. (2014). Yeniden düzenlenmiş temel afet bilinci eğitim programının okul dışı bilim öğrenme ortamında etkililiğinin incelenmesi. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 31(2), 99–126.
- Akın, C., Alan, H., Güven, N., Çengel, Ş., Aral, F. İ., Düvenci, M. vd. (2018). *Tekirdağ çorlu tren kazası yeri inceleme raporu*.
- Aktel, M. (2010). 5902 sayılı yasa ile Türkiye’de afet yönetiminde oluşan değişim. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 76–99.
- Aktürk, İ. ve Albeni, M. (2002). Doğal afetlerin ekonomik performans üzerine etkisi: 1999 yılında Türkiye’de meydana gelen depremler ve etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 7(1), 1–18.
- Akyel, R. (2005). Türkiye kamu yönetiminde afet yönetimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 302.

- Altınsoy, U. (2018). *Türkiye’de meydana gelebilecek depremlere karşı afet yönetim sistemi ve acil durum yönetimi performansının veri zarflama analizi ile değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Altun, F. (2018). Afetlerin ekonomik ve sosyal etkileri: Türkiye örneği üzerinden bir değerlendirme. *Sosyal Çalışma Dergisi*, 2(1), 1–15.
- Arslan, E., Sayhan, B. M. ve Salt, Ö. (2018). Tıp fakültesi öğrencilerinin afetler ve afet tıbbı hakkındaki bilgi, tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi. *Anatolian Journal of Emergency Medicine*, 1(1), 5–10.
- Bahadır, H. ve Uçku, R. (2018). Uluslararası acil durum veri tabanına göre Türkiye Cumhuriyeti tarihindeki afetler. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 4(1), 28–33. <https://doi.org/10.21324/dacd.348117>
- Baker, E. Ö., Kasapoğlu, K. ve Yılmaz, E. (2015). The objectives of disaster education from teachers’ perspectives. *International Journal of Human Sciences*, 2(1), 975–990. <https://doi.org/10.14687/ijhs.v12i1.3196>
- Biricik, S. A. (2001). Yeryuvarında doğal olaylar ve afetler. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 3(1), 7–26.
- Boğazpınar, G. S. (2017). *AFAD’ın eğitici eğitimi programlarının değerlendirilmesi: “Birey ve Aile İçin Afet Bilinci Eğitimci Eğitimi” örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Boz, Ç. F. ve Şengün, H. (2017). Afet ve kalkınma ilişkisinde kadın. *The Journal of Academic Social Science Studies International*, 59, 359–374. <https://doi.org/Doi number:http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7224>

- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem.
- Crewell, J. W. (2014). *Araştırma deseni* (Çev. S. B. Demir). Ankara: Eğiten Kitap.
- Çapık, C. (2014). İstatistiksel güç analizi ve hemşirelik araştırmalarında kullanımı: Temel bilgiler. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 17(4).
- Çekiç, O., Yazgan, J. ve Akdağ, G. (2017). Türkiye’de afet yönetiminin tarihsel gelişimi. *Afet ve acil durum yönetiminde kurumlararası işbirliği ve yönetim çalıştay* (s. 215–231). Bursa; Ekin.
- Çilingir, G. (2018). Türkiye’de uygulanan afet yönetimi politikalarının incelenmesi: Yasal düzenlemeler ve DASK. *Dirençlilik Dergisi*, 2(1), 13–21.
<https://doi.org/10.32569/resilience.413310>
- Cin, M. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının doğal afetler ile ilgili yanılgıları. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 22, 70–81.
- Çoban, M., Sözbilir, M. ve Göktaş, Y. (2017). Deprem deneyimini yaşamış kişilerin deprem öncesi hazırlık algılarının belirlenmesi: Bir durum çalışması. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 22(37), 113–113. <https://doi.org/10.17295/ataunidcd.281721>
- Cumhurbaşkanlığı. *Bakanlıklara Bağlı İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*. (2018).
- Derin, L., Varol, N. ve Uymaz, S. (2017). Türkiye’deki kömür madeni kazalarına ilişkin değerlendirme. *Dirençlilik Dergisi*, 1(1), 47–53.
<https://doi.org/10.32569/resilience.363674>
- Desu, M. M., & Raghavarao, D. (2012). *Sample Size Methodology*. San Diego: Academic Press.

- Dikmenli, Y. ve Gafa, İ. (2017). Farklı eğitim kademelerine göre afet kavramı. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 21–36.
<https://doi.org/10.21764/maeuefd.335007>
- Dökmeci, A. H. ve Mering, F. (2018). Namık Kemal Üniversitesi öğrencilerinin temel afet farkındalığının değerlendirilmesi. *Afet ve Risk Dergisi*, 1(2), 106–113.
<https://doi.org/10.35341/afet.454340>
- Ekşi, A. (2015). Afet yönetiminde içsel denetim aracı olarak etik. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (15), 89–102. <https://doi.org/10.18092/ijjeas.80069>
- Erkal, T. ve Değerliyurt, M. (2009). Türkiye’de afet yönetimi. *Eastern Geographical Review*, (22), 147–164.
- Gerdan, S. (2019). Bir sosyal sorumluluk alanı olarak afet eğitimleri. *International Journal of Management and Administration*, 3(5), 101–110. <https://doi.org/10.29064/ijma.523265>
- İnal, E., Altıntaş, H. K. ve Doğan, N. (2019). Genel afete hazırlık inançları ve ilişkili sosyodemografik özellikler: Yalova Üniversitesi örneği. *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, 17(1), 1–17. <https://doi.org/10.20518/tjph.381667>
- Kadıoğlu, M. ve Özdamar, E. (2008a). *Afet zararlarını azaltmanın temel ilkeleri*. Ankara: İsmat.
- Kadıoğlu, M. ve Özdamar, E. (2008b). Modern, bütünleşik afet yönetiminin temel ilkeleri. *JICA Türkiye Ofisi Yayınları*, 2, 1–34.
- Karaaslan, A. (2015). *Amerika Birleşik Devletleri’ndeki afet Yönetimi ile Türkiye’deki afet yönetiminin karşılaştırılması*. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Karakuş, U. ve Önger, S. (2017). 8. sınıf öğrencilerinin doğal afet ve afet eğitimi kavramını anlama düzeyleri. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 6(6), 482–491.

<https://doi.org/10.7596/taksad.v6i6.1247>

Karaman, T. Z. ve Altay, A. (2016). *Bütünleşik Afet Yönetimi*. İzmir: İlkem Ofset.

Kepek, E. ve Gençel, Z. (2016). Türkiye’de afet zararlarını azaltma çalışmaları: Mevzuat açısından genel bir değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi*, 1(6306), 44–50.

Kesebir, G. (2019). *Öğrenci matematik günlüklerinin başarı, üstbilişsel farkındalık ve motivasyon düzeylerine etkisi: karma yöntem deseni*. Aydın Adnan Menderek Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Kırıkkaya, B. E., Ünver, O. A. ve Çakın, O. (2011). İlköğretim fen ve teknoloji programında yer alan afet eğitimi konularına ilişkin öğretmen görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 5(1), 24–42.

Kirk, R. E. (2013). *Experimental Design: Procedures for the Behavioral Sciences*. doi: 10.4135/9781483384733

Kömüşçü, A. Ü., Çelik, S. ve Ceylan, A. (2011). 8-12 Eylül 2009 tarihlerinde Marmara Bölgesi’nde meydana gelen sel olayının yağış analizi. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 9(2), 209–220. https://doi.org/10.1501/cogbil_0000000125

Korkmaz, Ş. (2018). Biga yangınları ve afet yönetimi (1901 - 1904). *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 512–537. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.411520>

Köseoğlu, S. (2019). *Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Akademik Risk Alma Eğilimleri ve Liderlik Özelliklerinin Belirlenmesi Kriz ve Kaos Yönetimi Çerçevesinde Değerlendirilmesi; Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Çanakkale.

Koyuncu, M. ve Koyuncu, S. (2016). Osmanlı'da afet yönetimi. *J Contemp Med*, 6(4), 378–381. <https://doi.org/10.16899/ctd>

Kuran, F. ve Polat, S. 5 Eylül 2012 Afyonkarahisar mühimmat deposu patlamasının sismik kayıtlar kullanılarak İrdelenmesi. 3. Türkiye Deprem Mühendisliği ve Sismoloji Konferansı 1–12 (2015).

Türk Dil Kurumu. (2018). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.

Leblebici, Ö. (2014). Afetlerde kamu yönetiminin rolü ve toplum temelli afet yönetimine doğru. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 457–477.

Macit, İ. (2016) Bütünleşik Afet Yönetiminde Boyce-Codd Form Yöntemi ile GLIDE İçerikli Veritabanı Oluşturulması. *Çukurova Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 31(1), 191-202.

Mishra, S. & Suar, D. (2012). Effects of anxiety, disaster education, and resources on disaster preparedness behavior. *Journal of Applied Social Psychology*, 42(5), 1069–1087. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2011.00853.x>

Mızrak, S. (2018). Eğitim, Afet Eğitimi Ve Afete Dirençli Toplum. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 56–67. <https://doi.org/10.21666/muefd.321970>

Önsüz, F. M. ve Atalay, I. B. (2015). Afet lojistiği. *Osmangazi Tıp Dergisi*, 37(3), 1–6.

Özgen, N., Ünalı, Ü. E. ve Bindak, R. (2011). Öğretmen adaylarının doğal afetler konusuna yönelik “Etkili Öğrenme Biçimleri”nin belirlenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 12(4), 303–323.

- Özguven, B. (2006). *İlköğretim öğrencilerine verilen temel afet bilinci eğitiminin bilgi düzeyine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Özmen, B. ve Özden, A. T. (2013). Türkiye'nin afet yönetim sistemine ilişkin eleştirel bir değerlendirme. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 49, 1–28.
- Özmen, R. (2016). *Afet sonrası iyileştirme sürecinde devletin rolü*. Ankara: T.C. Kalkınma Bakanlığı Yayınları.
- Öztürk, N. (2003). Türkiye'de afet yönetimi: Karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 12(4), 42–64.
- Pekmez, E. ve ark. (2018). İlköğretim öğrencilerinin fen-teknoloji-tasarım süreci ile ilgili becerilerinin geliştirilmesi üzerine bir eğitim modülü uygulaması. *Ege Eğitim Dergisi*, 19(1), 135–160. <https://doi.org/10.12984/egeefd.343374>
- Şahin, Ş. ve Üçgül, İ. (2019). Türkiye'de afet yönetimi ve iş sağlığı güvenliği. *Afet ve Risk Dergisi*, 2(1), 43–63.
- Selçuk, A. S. (2000). *Türkiye'nin doğal afet sigortası modeli için fizibilite çalışması raporu*.
- Şen, G. ve Ersoy, G. (2017). Hastane afet ekibinin afete hazırlık konusundaki bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(4), 122–130. https://dergipark.org.tr/gumussagbil/issue/32215/366190#article_cite
- Şengün, H. ve Küçükşen, M. (2019). Afet yönetimi eğitimi niçin gerekli? *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 33(46), 193–211.
- Sevinç, Ö., Güner, Y. ve Til, A. (2018). Knowledge levels of personnels who work at stations of 112 emergency health services of povince of Çanakkale on disaster medicine. *Pamukkale Medical Journal*, 11(2), 119–125. <https://doi.org/10.5505/ptd.2017.30643>

- Tercan, B. (2018). Türkiye’de afet politikaları ve kentsel dönüşüm. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(5), 102–120.
- Türk Dil Kurumu. (2015). *BSTS / Hemşirelik Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları
- Türk Dil Kurumu. (1975). *BSTS / Felsefe Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları
- Varol, A. (2019). Afet yönetimi, afet eğitimi ve afet farkındalığı: Amerika örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(1), 193–204.
- Vatan, F. ve Salur, D. (2010). Yönetici hemşirelerin hastanelerdeki deprem afet planları konusundaki görüşlerinin incelenmesi. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 3(1), 32–44. <https://doi.org/10.1007/s00270-004-6163-y>
- Yaman, M. ve Düger, Y. (2017). Afet yönetiminde kavramsal çerçeve ve Türkiye’de afet yönetiminin genel tarihsel gelişimi. (1–26). Bursa: Ekin.
- Yurdakul, A., Piroğlu, F. ve Okay, N. (2013). Kocaeli Derince Eğitim ve Araştırma Hastanesi mevcut afet planı çerçevesinde, çalışanların afete hazırlığının değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 75–85.
- Yurdigül, A. (2014). Olumsuz olayların televizyon ana haber bültenlerinde sunumu: “Soma Faciası” üzerine bir inceleme çalışması. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2(4), 71–99.

Ekler

Ek A: ÇOMÜ Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Etik Kurul Onayı

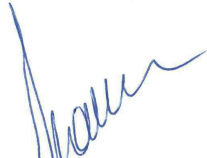

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER VE EĞİTİM BİLİMLERİ ETİK KURULU

PROJE/ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME SONUÇ RAPORU

Toplantı Tarihi	26. 08. 2019
Toplantı Sayısı	6
Başvuru protokol numarası	2019/47
Başvuru tarihi	26.07.2019
Proje/araştırma başlığı	“AFAD’ın “Afete Hazır Türkiye-Birey ve Aileler İçin Afet Bilinci Eğitimi”nin Eğitim Programı ve Materyali Yönünden Değerlendirilmesi”
Proje/araştırma yürütücüsü	Gizem AKDAĞ
Karar	Bilimsel araştırma etik kurallarına uygundur
Açıklamalar	-

 Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ
 Başkan

 Doç. Dr. Mustafa KARA
 Başkan Yardımcısı

 Prof. Dr. Şen KORKMAZ
 Raportör

 Doç. Dr. Gökhan GÖKULU
 Üye

 Doç. Dr. Şefik Okan
 MERCAN
 Üye

 Doç. Dr. Muzaffer ÖZDEMİR
 Üye

 Dr. Öğr. Üyesi Adil ÇORUK
 Üye

Ek B: Araştırma Yapılan Biruni Üniversitesi Rektörlüğü Kurum Onay Yazısı

BİRÜNİ
ÜNİVERSİTESİ

"Bilimin Geleceği"

T.C.
BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ

Sayı : 58981384-622.03/5672
Konu : Tez Çalışması İzni

25 Temmuz 2019

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi: 19.07.2019 tarihli ve 5229 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıya istinaden Öğr. Gör. Gizem AKDAĞ'ın Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Afet Eğitimi ve Yönetimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans eğitimi için talep etmiş olduğu AFAD'ın "Afete Hazır Türkiye – Birey ve Aileler İçin Afet Bilinci Eğitimi" nin "Eğitim Programı ve Materyali Yönünden Değerlendirilmesi" başlıklı tez çalışması kapsamında vereceği eğitim Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Sevim SAVAŞER
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Dağıtım:
Gereği:
Sayın Gizem AKDAĞ

Bilgi:
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Müdürlüğüne

Ek C: Kurumsal Mail Sistemi Üzerinden Gönderilen Duyuru/Davet Maili

Eğitim | AFAD'ın "Afete Hazır Türkiye – Birey ve Aileler İçin Afet Bilinci Eğitimi"nin Eğitim Programı ve Materyali Yönünden Değerlendirilmesi" ➔

Biruni Duyuru <duyuru@biruni.edu.tr>

18 Tem 2019 15:23 ⭐ ↩ ⋮

Alıcı: İdari, ben ▾

AFAD'ın "Afete Hazır Türkiye – Birey ve Aileler İçin Afet Bilinci Eğitimi"nin Eğitim Programı ve Materyali Yönünden Değerlendirilmesi"

Bu çalışmanın amacı ülkemizde AFAD tarafından uygulanan Afet Bilinci Eğitiminin etkililiğinin değerlendirilmesidir. Araştırmamız eğitim ve değerlendirme anketi içermekte olup, fikir ve görüşleriniz ile sağlayacağınız katkılar beklenmektedir. Katılımınızın günlük yaşantınızda afetlere hazırlık noktasında yarar sağlayacağı ön görülmektedir. Çalışmaya katılmayı kabul etmeniz halinde bilgilerinizin gizliliğinin korunması noktasında aydınlatılmış gönüllü onam formu ile bilgilendirilip onayınız alınacaktır. Çalışma ile ilgili her türlü sorunuz için gakdag@biruni.edu.tr adresinden, 0553 922 41 17 numaralı cep telefonundan ve 1385 numaralı dahili telefondan ulaşabilirsiniz.

Kendiniz için yarar sağlayacak olan eğitime katılarak kendinize ve bana vereceğiniz destek için şimdiden teşekkür ederim.

Öğr. Gör. Gizem AKDAĞ

Eğitim Bilgileri:

Tarih: 18.07.2019

Saat: 18:00

Yer: -1. kat, D-304 numaralı derslik

↩ Yanıtla   ↩ Tümünü yanıtla   ➔ Yönlendir

Ek D: Katılımcılardan Onam Alınması İçin Kullanılan Gönüllü Onam Formu

AYDINLATILMIŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

Sizi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Afet Eğitimi ve Yönetimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Gizem AKDAĞ tarafından hazırlanan “AFAD’ın “Afete Hazır Türkiye – Birey ve Aileler İçin Afet Bilinci Eğitimi”nin Eğitim Programı ve Materyali Yönünden Değerlendirilmesi” başlıklı tez çalışmasının araştırmasına davet ediyoruz. Araştırmada sizden tahminen 60 dakika ayırmanız istenmektedir. Araştırma 17 sorudan oluşan ön test uygulaması, ardından 45 dakikalık eğitim ve sonrasında 18 sorudan oluşan son test uygulamasını içermektedir. Araştırmanın amacı ülkemizde uygulanan afet farkındalığı eğitiminin etkililiğinin değerlendirilmesidir. Araştırmada alacağınız eğitimin günlük hayatınızda afetlere hazır bulunuşluk noktasında katkı sağlaması beklenmektedir. Araştırmaya sizinle birlikte tahminen 50 kişi katılacaktır. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Çalışmaya katıldığınız için size herhangi bir ödeme yapılmayacak ya da sizden herhangi bir maddi katkı/malzeme katkısı istenmeyecektir. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda mazeret veya gerekçe göstermeksizin çalışmadan ayrılma hakkına da sahiptir. Araştırmayla ilgili görüş ve şikâyetlerinizi ÇOMÜ Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Etik Kuruluna iletebilirsiniz. Çalışma kapsamında eğitimin hitap ettiği grubun değerlendirilmesi için tarafınıza verilecek ayrı bir formla sosyo-demografik özelliklerinize ait bilgiler istenecektir. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz **gizli tutulacaktır**; ancak verileriniz, bilgileriniz gizli tutularak bilimsel yayın amacı ile kullanılabilir. Araştırmadan ayrılırsanız verilerinizin imha edilmesini talep etme hakkınız vardır. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacıya şimdi sorabilir veya gakdag@biruni.edu.tr e-posta adresinden, 0553 922 41 17 numaralı cep telefonundan ve 444 0 276 (Dahili:1385) numaralı ofis telefonundan ve 313a numaralı ofisten ulaşabilirsiniz. Araştırma tamamlandığında size özel sonuçların sizinle paylaşılmasını istiyorsanız lütfen araştırmacıya iletiniz.

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapıldı. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi. Araştırmacı tarafından, saklamam için bu belgenin bir kopyası bana teslim edildi.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğim, hür irademle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının

Adı-Soyadı:.....

Tarih ve İmza:

İletişim Bilgileri: e-posta:

Telefon:

Araştırmacının

Adı-Soyadı:.....

Tarih ve İmza:

Şahidin

Adı-Soyadı:.....

Tarih ve İmza:

Ek E: Veri Toplamak İçin Kullanılan AFAD Eğitim Materyali (Form A)

Ön yüzü

FORM A

BİREY VE AİLELER İÇİN AFET BİLİNCİ EĞİTİMİ 1 KATILIM VE DEĞERLENDİRME FORMU

KİŞİSEL BİLGİLERİNİZ

Ad- Soyad:	Meslek:	İl:
Cinsiyet: ☐ Kadın ☐ Erkek	Ev Tel:	İlçe:
TC Kimlik No:	Cep Tel:	Mahalle:
Doğum Tarihi:	E-Posta:	Hanedeki Kişi Sayısı:

EĞİTİM ÖNCESİ DEĞERLENDİRME	Evet	Hayır	Kararsızım
Bölgeniz ve ilinizde afete dönüşebilecek tehlikeler nelerdir biliyor musunuz?			
Afetlerin öncesi ve sonrasında neler yapmanız gerektiğini biliyor musunuz?			
Afetler sırasında nasıl davranmanız gerektiğini biliyor musunuz?			
Afetlere hazırlıkta bireylerin ve kurum/kuruluşların sorumluluklarının neler olduğunu biliyor musunuz?			
Afetlere karşı bireysel hazırlığınızı nasıl yapacağınızı biliyor musunuz?			
"Afet Bilinci Kültürü" nün ne demek olduğunu biliyor musunuz?			
Konut kiralarından ya da satın alırken nelere dikkat edilmesi gerektiğini biliyor musunuz?			
Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK)'a ait Zorunlu Deprem Sigortası hakkında bilginiz var mı?			
Yaşam alanlarındaki (ev, okul, işyeri, vb.) eşyaların (TV, kitaplık, dolap vb.) size zarar vermemesi için ne yapılması gerektiğini biliyor musunuz?			
Neden Aile Afet Planı hazırlamanız gerektiğini biliyor musunuz?			
Neden Afet ve Acil Durum Çantası hazırlamanız gerektiğini biliyor musunuz?			
Acil Durum Bilgi Kartı hakkında bilginiz var mı?			
Afet ve acil durum sırası ve/veya sonrasında dikkat etmeniz gerekenleri biliyor musunuz?			
Afet ve acil durumlar sonrası oluşabilecek ikincil tehlikelerin neler olabileceğini biliyor musunuz?			
İlk yardım eğitimi almanın önemini biliyor musunuz?			

Afete hazırlıkta aşağıda belirtilen hangi temel kavram(lar)ı biliyorsunuz? Lütfen işaretleyiniz.

Afet ve Acil Durum Tehlike Olay Risk İlk 72 Saat

Herhangi bir afete maruz kaldınız mı? Lütfen işaretleyiniz.

Hayır Deprem Sel Heyelan Çığ Kaya Düşmesi Diğer (.....)

Arka yüzü

EĞİTİM VE EĞİTİM DEĞERLENDİRME	Evet	Hayır	Kararsızım
Eğitmen konuyu anlaşılır biçimde sundu mu?			
Eğitmen konuya hakim mi?			
Eğitmen tarafından konuya katılımınız sağlandı mı?			
Eğitimde konu ile ilgili yeterli bilgi verildi mi?			
Eğitim süresi yeterli mi?			
Eğitimde kullanılan görsel/işitsel materyaller (Video, fotoğraf, vb.) konunun anlatımı için yeterli mi?			
Eğitim sırasında yapılan uygulamayı yeterli buldunuz mu?			
Eğitim salonu eğitim için uygun mu?			
Eğitimden beklentiniz karşılandı mı?			
Eğitim sonrasında aklınıza ilk gelen nedir? Lütfen belirtiniz (Kelime, tanım, kavram, görsel, vb.)			

İlave görüş ve önerileriniz: .....

EĞİTİM SONRASI DEĞERLENDİRME	Evet	Hayır	Kararsızım
Tehlike, risk ve ilk 72 saat kavramları hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
Afete dönüşebilecek tehlikelerin neler olduğu hakkında bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
Afetlerin öncesi ve sonrasında neler yapmanız gerektiğini hakkında bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
Afetler sırasında nasıl davranmanız gerektiğini hakkında bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
Afetlere hazırlıkta bireylerin ve kurum/kuruluşların sorumlulukları hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
Afetlere karşı bireysel hazırlığınızı nasıl yapacağınız hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
"Afet Bilinci Kültürü" hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
Depremden etkilerinden korunabilmek için konut kiralarken ya da satın alırken dikkat edilmesi gerekenler hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
Zorunlu Deprem Sigortası yaptırmanın gerekli olduğunu düşünüyor musunuz?			
Yaşam alanlarınızda yapısal olmayan riskleri nasıl azaltabileceğiniz konusunda yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
Aile Afet Planı'nın önemi hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
Aile Afet Planı'nın nasıl hazırlanması gerektiği hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
Afet ve acil durum çantasının nasıl hazırlanması gerektiği hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
Tüm aile fertlerinin ve kendinizin Acil Durum Bilgi Kartı taşıması gerektiğini düşünüyor musunuz?			
Olası bir afet veya acil durumda yapılacak tahliye uygulaması ve dikkat edilmesi gereken konular hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
Afet ve acil durumlar sonrası oluşabilecek yangın gibi ikincil tehlikelerin neler olabileceği hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
Sertifikalı ilk yardım eğitimi almanın gerekliliği hakkında yeterli bilgi edindiğinizi düşünüyor musunuz?			
Ailenizin, sevdiklerinizin ve yakın çevrenizdekilerin de Afet Bilinci Eğitim'inde verilen bilgilere ihtiyacı olduğunu ve onların da bu eğitime katılmaları gerektiğini düşünüyor musunuz?			

İleri seviye Afet Bilinci Eğitimlerine katılmak istiyor musunuz? Evet Hayır

İlave görüş ve önerileriniz: .....

Ek F: Veri Toplamak İçin Kullanılan Sosyo-Demografik Form**SOSYO-DEMOGRAFIK FORM**

Ad-Soyad: .....

Yaş: .....

Cinsiyet: Kadın ErkekAdres: .....
.....
.....

Mesleği: .....

Medeni Durumu: Bekar Evli Boşanmış Eşi vefat etmişVarsa çocuk sayısı: 1 2 3 4 ve üzeriEğitim Durumu: Okur-yazar değil Okur-yazar İlkokul Ortaokul Lise
 Ön Lisans Lisans Yüksek lisans DoktoraGelir Düzeyi: Asgari ücretin altı
 Asgari ücret
 Asgari ücretin 2 katı
 Asgari ücretin 3 katıDaha önce afet bilinci eğitimi aldınız mı? Evet aldım Hayır almadımAcil Durum Bilgi Kartınız var mı? Evet Hayır

Ek G: Nitel Görüşme Formu**Nitel Görüşme Formu**

Katılımcı

Adı Soyadı:

Görüşme Soruları

1- Afet nedir?

2- Afetlerden korunma noktasında aldığınız/almanız gereken önlemler nelerdir?

3- Afet türleri nelerdir?

4- Şu an bildiğiniz afetlerden biri meydana gelse ne yapardınız?

5- Farkındalık oluşturması amacıyla verilen afet eğitimini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ek H: Diğer İstatistik Verileri

Tablo 61

Ön Test Verilerine Ait Normallik Varsayımı Test İstatistikleri

	Çarpıklık-Basıklık		Kolmogorov-Smirnov		Shapiro-Wilk	
	Çarpıklık	Basıklık	İstatistik Değeri	Anlamlılık Değeri	İstatistik Değeri	Anlamlılık Değeri
Ön Test Soru 1	0.615	-0.504	0.328	0.000	0.728	0.000
Ön Test Soru 2	-0.150	-1.573	0.249	0.000	0.785	0.000
Ön Test Soru 3	0.104	-1.755	0.268	0.000	0.759	0.000
Ön Test Soru 4	-0.108	-0.884	0.262	0.000	0.805	0.000
Ön Test Soru 5	-0.094	-1.384	0.218	0.000	0.804	0.000
Ön Test Soru 6	0.065	-0.769	0.273	0.000	0.802	0.000
Ön Test Soru 7	0.628	-1.137	0.319	0.000	0.750	0.000
Ön Test Soru 8	0.630	-0.867	0.304	0.000	0.765	0.000
Ön Test Soru 9	1.108	-0.284	0.392	0.000	0.671	0.000
Ön Test Soru 10	0.856	-0.666	0.348	0.000	0.726	0.000
Ön Test Soru 11	1.578	1.426	0.434	0.000	0.608	0.000
Ön Test Soru 12	-0.075	1.684	0.393	0.000	0.659	0.000
Ön Test Soru 13	-0.242	-0.775	0.270	0.000	0.795	0.000
Ön Test Soru 14	-0.140	-0.388	0.323	0.000	0.767	0.000
Ön Test Soru 15	1.237	-0.319	0.441	0.000	0.587	0.000

Tablo 61 incelendiğinde $n < 50$ olduğu için Shapiro-Wilk testi kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2011). $p < 0.05$ (anlamlı) olduğu için veriler normal dağılıma uymamaktadır. Bu sebeple veriler ile yapılacak istatistiksel analizlerde non-parametrik yöntemlerden olan ki-kare testi uygulanmıştır.

Tablo 62

Eğitmen ve Eğitim Değerlendirme Verilerine Ait Normallik Varsayımı Test İstatistikleri

	Çarpıklık-Basıklık		Kolmogorov-Smirnov		Shapiro-Wilk	
	Çarpıklık	Basıklık	İstatistik Değeri	Anlamlılık Değeri	İstatistik Değeri	Anlamlılık Değeri
Eğitmen ve Eğitim Değerlendirme 1	6.245	39.000	0.538	0.000	0.150	0.000
Eğitmen ve Eğitim Değerlendirme 2	6.245	39.000	0.538	0.000	0.150	0.000
Eğitmen ve Eğitim Değerlendirme 3	4.917	24.931	0.535	0.000	0.230	0.000
Eğitmen ve Eğitim Değerlendirme 4	2.501	4.669	0.515	0.000	0.396	0.000
Eğitmen ve Eğitim Değerlendirme 5	1.395	0.321	0.436	0.000	0.599	0.000
Eğitmen ve Eğitim Değerlendirme 6	0.837	-0.954	0.365	0.000	0.701	0.000
Eğitmen ve Eğitim Değerlendirme 7	0.852	-1.052	0.382	0.000	0.676	0.000
Eğitmen ve Eğitim Değerlendirme 8	2.458	4.886	0.500	0.000	0.442	0.000
Eğitmen ve Eğitim Değerlendirme 9	0.852	-1.052	0.382	0.000	0.676	0.000

Tablo 62 incelendiğinde $n < 50$ olduğu için Shapiro-Wilk testi kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2011). $p < 0.05$ (anamlı) olduğu için veriler normal dağılıma uymamaktadır. Bu sebeple veriler ile yapılacak istatistiksel analizlerde non-parametrik yöntemlerden olan ki-kare testi uygulanmıştır.

Tablo 63

Son Test Verilerine Ait Normallik Varsayımı Test İstatistikleri

	Çarpıklık-Basıklık		Kolmogorov-Smirnov		Shapiro-Wilk	
	Çarpıklık	Basıklık	İstatistik Değeri	Anlamlılık Değeri	İstatistik Değeri	Anlamlılık Değeri
Son Test Soru 1	1.301	0.457	0.406	0.000	0.654	0.000
Son Test Soru 2	0.890	-0.763	0.363	0.000	0.706	0.000
Son Test Soru 3	1.021	-0.433	0.377	0.000	0.691	0.000
Son Test Soru 4	0.837	-0.954	0.365	0.000	0.701	0.000
Son Test Soru 5	0.562	-1.169	0.305	0.000	0.762	0.000
Son Test Soru 6	1.199	-0.111	0.407	0.000	0.649	0.000
Son Test Soru 7	0.890	-0.763	0.363	0.000	0.706	0.000
Son Test Soru 8	0.792	-1.225	0.384	0.000	0.668	0.000
Son Test Soru 9	1.955	2.438	0.476	0.000	0.515	0.000
Son Test Soru 10	1.021	-0.433	0.377	0.000	0.691	0.000
Son Test Soru 11	0.937	-0.560	0.363	0.000	0.709	0.000
Son Test Soru 12	1.092	0.008	0.377	0.000	0.694	0.000
Son Test Soru 13	1.421	1.147	0.423	0.000	0.632	0.000
Son Test Soru 14	2.332	4.744	0.487	0.000	0.486	0.000
Son Test Soru 15	1.064	-0.206	0.377	0.000	0.693	0.000
Son Test Soru 16	1.202	0.405	0.393	0.000	0.674	0.000
Son Test Soru 17	0.731	-1.380	0.386	0.000	0.660	0.000
Son Test Soru 18	1.470	0.689	0.435	0.000	0.603	0.000

Tablo 63 incelendiğinde $n < 50$ olduğu için Shapiro-Wilk testi kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2011). $p < 0.05$ (anamlı) olduğu için veriler normal dağılıma uymamaktadır. Bu sebeple veriler ile yapılacak istatistiksel analizlerde non-parametrik yöntemlerden olan ki-kare testi uygulanmıştır.

Özgeçmiş

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Gizem AKDAĞ

Doğum Yeri : Kocaeli

Doğum Tarihi : 12.06.1992

EĞİTİM DURUMU

Lise : Kanuni Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi. Sağlık Meslek Lisesi.
Acil Sağlık Hizmetleri. Acil Tıp Teknisyenliği (2006-2010)

Lisans : Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. Sağlık Yüksekokulu. Acil
Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü (2011-2015) (Derece ile)

Yüksek Lisans : Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Afet Eğitimi ve Yönetimi Anabilim Dalı (2015-2019)

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

BİLİMSEL FAALİYETLER

Kitap Bölümü Yazarlığı : Mesleki ve Tıbbi Terminoloji. Ankara Nobel Tıp Kitapevi.
2019 (basımda)

Hakemli Kongre/ Sempozyumların Bildiri Kitaplarında Yer Alan Yayınlar

Çekiç O., Yazgan J., Akdağ G., “Türkiye’de Afet Yönetiminin Tarihsel Gelişimi”. Afet ve Acil Durum Yönetiminde Kurumlar Arası İşbirliği ve Yönetişim Çalıştayı. Dumlupınar Üniversitesi. Kütahya. TÜRKİYE. 17-18 Mayıs 2017. ss.1-5

Çekiç O., Akdağ G.. "Kırılgan. İncinebilir Bireyler ve Afetler". Türkiye'nin Afet Risk Yönetimi On Dokuzuncu Yuvarlak Masa Toplantısı. Ankara. TÜRKİYE. 24-24 Mart 2017. ss.1-1

Uluslararası bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitabında basılan bildiriler

Community of Disaster Education. Konferans: 3. Uluslararası Afet ve Askeri Tıp Konferansı. Yayınlandığı Akademik Dergi: Medical Crop International.

Ulusal bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitabında basılan bildiriler

Aslan R., Akdağ G., Yalçın E., Çalışkan C. Türkiye'nin Ulusal Öne Sahip Afetleri: Epidemiyolojik bir Analiz 1900-2013. Ulusal Afet ve Afet Eğitimi Kongresi. 14-17 Kasım 2013 Belek/ANTALYA.

Diğer yayınlar. Katıldığı Ulusal / Uluslararası Sempozyum/ Seminer/Konferans

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü ve Arama Kurtarma ve Doğa Sporları İşbirliğinde Düzenlenen I. Afetlerde Acil Yardım Sempozyumu. 26-27 Mayıs 2014

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. V. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi kapsamında Düzenlenen Afet Eğitim Paneli. 2013

Alanı ile ilgili olarak panel. konferans. seminer. açikoturum. söyleşi ve çalıştay gibi katılım sağlanan etkinlikler. alınan belgeler ve sertifikalar

Acil Yardım ve Afet Yöneticileri Derneği tarafından düzenlenen I. Acil ve Afetlerde Epidemiyoloji Kursu. 05.11.2016

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. Afet Eğitim Topluluğu / Temel Afet Bilinci Eğitimi.13.12.2015

Acil Yardım ve Afet Yönetimi Mezun Sorunları ve Çözüm Önerileri Çalıştayı (Düzenleyen: Acil Durum ve Afet Yönetimi Derneği). 23.06.2014

Türkiye'nin Afet Risk Yönetimi 16. Yuvarlak Masa Toplantısı. (2014). ODTÜ DMC. 10 Ocak 2014. . Ankara: ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi.

IDME 2. Uluslararası Afet Yönetimi Fuarı 28-30 Ağustos 2013

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü ile Arama Kurtarma ve Doğa Sporları Topluluğu İşbirliğinde Düzenlenen. Yangın Güvenliği Paneli 19.04.2013

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü ile Arama Kurtarma ve Doğa Sporları Topluluğu İşbirliğinde Düzenlenen. Deprem ve Afet Yönetimi Paneli 17.04.2013

IDME 1. Uluslararası Afet Yönetimi Fuarı. 22-24 Kasım 2012

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü ve Arama Kurtarma ve Doğa Sporları Topluluğu İşbirliğinde Düzenlenen. Dünyada Afet Tıbbı Paneli 04.05.2012

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Genç Girişimciler Topluluğu Tarafından Düzenlenen. Yerel Yönetimlerde Şişli Modeli Semineri

Projeler / Eğitimler / Akademik Açıdan Çeşitli Kurum ve Kuruluşlardan Alınan Sertifikalı Eğitimler ve Kamplar

Verilmiş Olan Temel Afet Bilinci Eğitimleri;

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga Meslek Yüksekokulu 2014

Eceabat Köprülü Hamdibey İlkokulu. Çanakkale 2013

Çanakkale Merkez İ.Ö.O.

2012

Çanakkale Gazi İ.Ö.O.

2012

Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. Afet ve Acil Durum Eğitim Merkezi Müdürlüğü tarafından 21.11.2015-25.11.2015 tarihleri arasında düzenlenen “Birey ve Aileler İçin Afet Bilinci Eğitimi 1” Eğitimci Eğitimi

Güney Marmara Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri (UMKE) Bölge Tatbikatı. 17-21 Mayıs 2015

Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü A sınıfı Amatör Telsizcilik Belgesi 13.09.2014

Ege Üniversitesi Fütürizm Topluluğu - Yaratıcı Girişimcilik Oyunları 20-23 Haziran 2014

Çanakkale İl Sağlık Müdürlüğü UMKE Ekibi tarafından düzenlenen “Güney Marmara İlleri Çanakkale Bölge Kampı” 14-17 Haziran 2013

Çanakkale İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü bünyesinde verilen Yerel Afet Gönüllüsü Eğitimi 2011

Çanakkale İl Sağlık Müdürlüğü Acil ve Afetlerde Sağlık Hizmetleri Şube Müdürlüğü İl Afet Birimi (Çanakkale UMKE) tarafından düzenlenen “Güney Marmara UMKE Bölge Eğitim ve Tatbikat Kampı” 18-21 Mayıs 2015

Gençlik ve Spor Bakanlığı Akademisi Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Sertifikalı Eğitim Seminerleri

1. Farkındalık Konferansları
2. Liderlik Seminerleri
3. Kişisel Gelişim Seminerleri

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Genç Girişimciler Topluluğu tarafından düzenlenen “Sen Dünyanın En Akıllı İnsanı” isimli “Hedef Belirleme-Motivasyon” Eğitimi

İdari Görevler

Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü Eğitim. Öğretim Sorunları ve Çözüm Önerileri temalı II. Acil Yardım ve Afet Yönetimi Çalıştayı (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Acil Yardım ve Afet Yönetimi ve Acil Yardım ve Afet Yöneticileri Derneği iş birliği ile düzenlenmiştir.) 19.12.2015. Düzenleme Kurulu Üyesi. Çalıştay ve Oturum Raportörü.

Acil Yardım ve Afet Yönetimi Mezun Sorunları ve Çözüm Önerileri Çalıştayı (Düzenleyen: Acil Durum ve Afet Yönetimi Derneği). 23.06.2014. Çalıştay Raportörü

Bilimsel ve Mesleki Kuruluşlara Üyelikler

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Afet Eğitim Topluluğu

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Havacılık Topluluğu

Acil Yardım ve Afet Yöneticileri Derneği / Denetleme Kurulu Başkanı

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Afet Eğitim Topluluğu Kurucular Kurulu Üyesi 2013-

Afet Eğitim Topluluğu Denetim Kurulu Başkanı / 2014-2015

Afet Eğitim Topluluğu Yönetim Kurulu Üyesi / Başkan Yardımcısı 2013-2014

Ödüller

Community of Disaster Education. Konferans: 3. Uluslararası Afet ve Askeri Tıp Konferansı.

Yayımlandığı Akademik Dergi: Medical Crop International. Ödül: Konferans Poster 1.lik

Ödülü

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurumlar ve Yıl : Biruni Üniversitesi. Meslek Yüksekokulu.

İlk ve Acil Yardım Programı (2017-halen)

İLETİŞİM

E-posta adresi : akdagiizem@gmail.com

